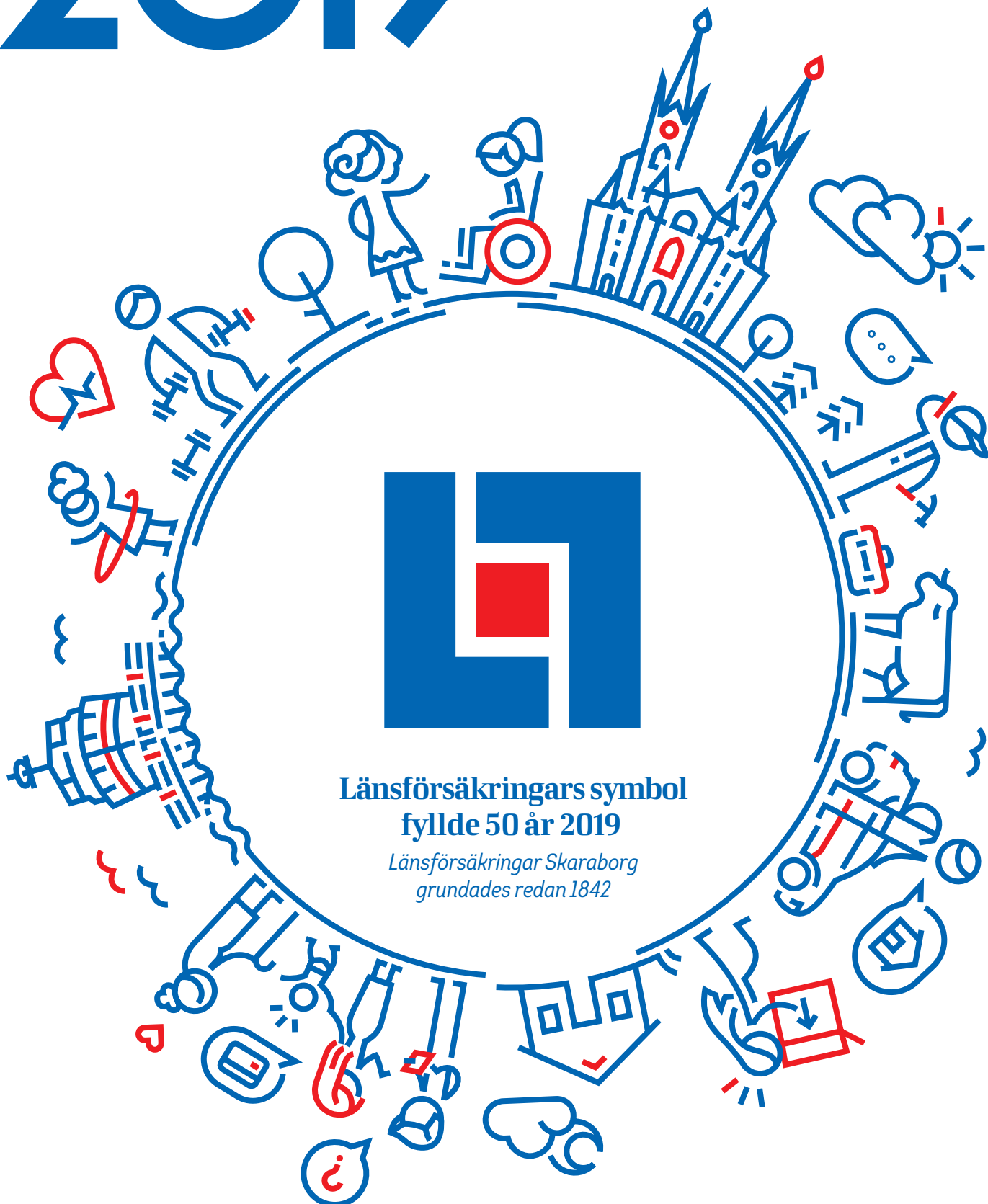

Länsförsäkringar Skaraborg

Årsredovisning

2019

Länsförsäkringars symbol
fyllede 50 år 2019

Länsförsäkringar Skaraborg
grundades redan 1842

Innehåll

Korta fakta om Länsförsäkringar Skaraborg	1
VD-kommentar	2
Samverkan	4
Förvaltningsberättelse	7
- Väsentliga händelser under året	8
- Resultat och ekonomisk ställning	9
- Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer	11
- Hållbarhetsupplysningar	12
- Förslag till resultatdisposition	14
- Femårsöversikt	15
Resultaträkning - koncernen	16
Rapport över övrigt totalresultat - koncernen	16
Balansräkning - koncernen	17
Rapport över förändringar i eget kapital - koncernen	19
Kassaflödesanalys - koncernen	20
Resultaträkning - moderbolaget	21
Resultatanalys för skadeförsäkringsrörelse - moderbolaget	22
Noter till resultatanalys - moderbolaget	22
Balansräkning - moderbolaget	23
Rapport över förändringar i eget kapital - moderbolaget	25
Kassaflödesanalys - moderbolaget	26
Noter till de finansiella rapporterna	27
Revisionsberättelse	66
Hur framförs kundsynpunkter	69
Styrelse och revisorer	70
Företagsledning och valberedning	71
Fullmäktige	72
Bolagsstyrningsrapport	74
Styrelsens rapport om intern kontroll	77
Hållbarhetsredovisning	78
Liten ordlista	88

Länsförsäkringar Skaraborgs ordinarie
bolagsstämma hålls torsdagen den 23 april 2020
klockan 16.00 på Hotell Falköping i Falköping.

Korta fakta om året som gått:

Länsförsäkringar Skaraborg

Siffrorna i texten nedan avser koncernen om inget annat anges.

Länsförsäkringar Skaraborg redovisar ett totalresultat inklusive finansavkastning på 431,1 Mkr före bokslutsdispositioner och skatt. Det försäkringstekniska resultatet är -22,3 Mkr, efter avsättning till återbäring med 80 Mkr. Totalkostnadsprocenten blev 94 procent. Konsolideringsgraden har ökat till 265 procent.

På bolagsövergripande nivå kan även konstateras följande:

- Affärsvolym i sakförsäkring har ökat med 4,3 procent i ordinarie verksamhet och med 10 procent i bank (in- och utlåning).
- Bolaget har 24 559 försäkrade villahem och 61 675 försäkrade personbilar i beståndet.
- Bolaget har ökat antalet kunder till totalt 131 554. Antalet Guldkunder har ökat med 1 306 till totalt 18 396.
- Antalet skador som hanterats under 2019 är 35 853 vilket är en ökning med 8,3 procent.
- Kapitalavkastningen blev 21,5 procent för moderbolaget.
- Bolaget har 188 tillsvidareanställda. Total sjukfrånvaro är 2,7 procent vilket är under branschsnittet.

Sakaffär

108 667 sakkunder gav oss sitt förtroende. Affärsvolymen ökade och uppgick till 846 Mkr. Därtill kommer den affär bolaget förmedlar till djurförsäkringsbolaget Agria.

Totalkostnadsprocenten på 94 procent fördelar sig i en skadeprocent på 78 och en driftskostnadsprocent på 16.

Livaffär

31 082 livkunder sparade långsiktigt hos oss genom Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Fondliv. Konsolideringen i Gamla Tradliv är 131 procent och i Nya Tradliv 112 procent. Återbäringsräntan var vid årsskiftet 3 procent i Gamla Tradliv och 4 procent i Nya Tradliv. Avkastningen i Garantiförvaltning uppgick till 15,6 procent under 2019.

Premieinkomsten i livaffären ökade till 175 Mkr och det totala försäkringskapitalet överstiger nu 5 Mdr kronor. Resultatet hamnade på 2,8 Mkr.

Bankaffär

45 008 bankkunder finns hos Länsförsäkringar Skaraborg. Affärsvolymen är 18,6 mdr och banken gör sitt bästa resultat någonsin. Volymtillväxten på 2 558 Mkr bidrar till ett plusresultat för bankaffären på 5,9 Mkr vilket är 4,3 Mkr bättre än plan.

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling är etablerad som tredje största fastighetsförmedlingskedja i landet och är den kedjan som växer snabbast i Sverige. Vi är heltäckande i Skaraborg med bobutiker på sju av våra åtta kontor. Marknadsandelen på villor och fritidshus i Skaraborg ökade med 0,7 procent under 2019 och blev 13,9 procent.

NYCKELTAL Koncernen, Mkr	2019	2018
Resultat före återbäring, bokslutsdispositioner och skatt, Mkr	431	177
Totalavkastning kapitalförvaltning i % (moderbolaget)	22	3
Balansomslutning	4 326	3 746
Konsolidering i procent	265	224
Antal tillsvidareanställda	188	173
Antal kunder totalt	131 554	130 111
Sakaffär		
Premieinkomst brutto, Mkr	846	811
Tekniskt resultat	-22	111
Totalkostnadsprocent f e r	94	85
Antal kunder	108 667	107 601
Livaffär		
Premieinkomst, Mkr	175	170
Totalt försäkringskapital, Mkr	5 230	4 639
Antal kunder	31 082	31 449
Bankaffär		
Inlåning, Mkr	5 524	4 850
Utlåning, Mkr	10 118	9 309
Fond marknadsvärde, Mkr	791	648
ISK + IPS marknadsvärde, Mkr	2 180	1 249
Total affärsvolym	18 613	16 056
Antal kunder	45 008	43 110

Jonas Rosman vid en av många hagelskadade bilar i Lidköping.

Vd-kommentar

När vi summerar 2019 kan vi konstatera att bolaget slog rekord inom flera områden.

Bolaget redovisar den högsta totala bruttoskadan någonsin under ett enskilt år. Året innehöll även den högsta skadekostnaden för en enskild händelse, nämligen hagelskuren som inträffade över Lidköping onsdagen före midsommar. Hagelskuren resulterade i 2 300 skadeanmälningar där plåtskador på bilar var den vanligaste typen av skada.

Bankaffären redovisar det högsta resultatet sedan starten. Ökad affärsvolym och stabil affärsmarginal bidrar till det goda resultatet. Vår affärsvolym inom sparande ligger högt över bolagets mål där avdelningen Pension och Placera tillsammans med banken bistår kunderna i det långsiktiga sparandet.

Koncernen har också det högsta resultatet någonsin i kapitalförvaltningen, 458 Mkr. Resultatet kommer från en stark finansmarknad där placeringarna varit rätt positionerade. Bolaget ligger nu inom det intervall som styrelsen satt för bolagets kapitalstyrka.

Efter den skadedrabbade sommaren så avslutades året positivt vilket gör att vi kan konstatera att vi når samtliga övergripande mål för 2019. Bolaget har en sund och stark affär inom samtliga affärsområden: försäkring, bank, pension och placera samt fastighetsförmedling.

Styrelsen har därför beslutat föreslå att återbäring ska lämnas med 80 miljoner kronor. Den starka finansförvaltningen bidrar till att vi kan lämna återbäring trots höga skadekostnader.

Utöver det starka ekonomiska resultatet har vi stort engagemang hos våra medarbetare och ledare. Engagerad personal skapar nöjda kunder. Det visar sig i de undersökningar som görs för att ta reda på vad våra kunder tycker.

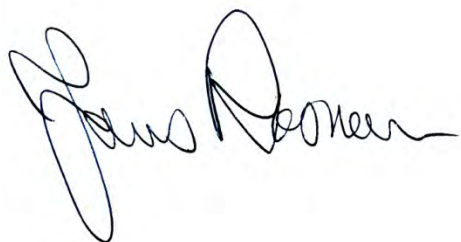
Årligen görs en undersökning av Svensk Kvalitetsindex där Länsförsäkringsgruppen för sjätte året i rad har fått utmärkelsen Sveriges mest nöjda bankkunder hos både privat- och företagskunder. Vi är även högst rankad inom försäkring i båda segmenten och inom fastighetsförmedling, privat pension, bolån och bilförsäkring. Vi är givetvis stolta men inte klara.

Vi går nu in i 2020 med ett Länsförsäkringar Skaraborg som är väl rustat för att möta framtiden.

Det nya året har börjat med utbrottet av coronaviruset vilket skapar oro att människor blir svårt sjuka. Det skapar också oro över obalanser i världshandeln vilket påverkar finansmarknaden.

Vi följer utvecklingen, anpassar våra resurser och vidtar de åtgärder vi kan för att bistå våra kunder och minska effekterna på bolaget.

Det känns då tryggt att ha ett starkt Länsförsäkringar Skaraborg som kan bidra till att skapa trygghet och möjligheter i samhället.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jonas Rosman'. The signature is fluid and cursive, with a large initial 'J' and 'R'.

Jonas Rosman
Vd, Länsförsäkringar Skaraborg

Samverkan som stärker **Länsförsäkringar Skaraborg**

Länsförsäkringar Skaraborg äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Skaraborg har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Skaraborg äger 3,04 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringar Skaraborgs konsolideringskapital.

Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket representerar ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Inom branschen för bank, försäkring och pension är Länsförsäkringars varumärke fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas. Kantar Sifos anseendeundersökning 2019 visar att Länsförsäkringar har det nionde högsta anseendet av alla svenska företag - en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag - den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder under eget varumärke och 54 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 57 fonder i ett utökat fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Länsförsäkringar Fondliv förvaltar 159 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd; Nya Trad, Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension. De flesta kunder med Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till Nya Trad. Länsförsäkringar Liv förvaltar cirka 114 mdr åt liv- och pensionsförsäkringarna.

Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen stärks kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder med utgångspunkten i Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volym och lönsamhet, ha de mest nöjda kunderna och få fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder bland både företags- och privatkunder.

Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera Agrias varumärke på de fem nya europeiska marknader med samma framgångsrika koncept. En viktig grund i Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet, riktat mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland de erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring men även bolåneskyddet Bo Kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till diverse förebyggande hälsotjänster samt personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra bolånekunders ekonomiska trygghet.

Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Skaraborg betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Skaraborgs kunder.

Övrig samverkan

De 23 länsförsäkringsbolagen direktäger, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa bolag deltar Länsförsäkringar Skaraborg med ägarandelarna 3,7 respektive 4,0 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Skaraborg och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka värde för kunderna. Utvecklingsarbetet bedrivs alltid utifrån kundens behov. De gemensamma strategier och affärsplaner fokuseras dels på utveckling av kundmötesplatserna och dels på produkter, tjänster och funktioner för länsförsäkringsbolagens sakkörsäkringsaffär.

Utveckling av kundmötesplatserna

Under 2019 har specifika satsningar gjorts för att utveckla företagskundmötet, för att förbättra för privatkunderna inom områdena motor och boende och för att generellt förenkla hanteringen av skadeärenden för kunderna. Arbetet med att förbättra självservice samt dialogen och kommunikationen med kunderna pågår kontinuerligt.

Det går nu att i de digitala kanalerna kommunicera direkt med enskilda kunder på ett företag, till exempel

för att distribuera möteskallelser med bilagor till en personlig brevlåda. Möjligheterna i appen har förbättrats, bland annat i form av en ny startsida som utgår från företagets produkter och tjänster och genom förbättrade funktioner avseende betalningar och överföringar. Även informationen på de öppna sidorna, lansforsakringar.se, har förbättrats med tydligare struktur och innehåll samt företagsfokuserade nyheter vid in- respektive utloggning. Företag kan nu också få e-fakturer Business-to-Business från Länsförsäkringar, vilket innebär att företaget får fakturan i form av en elektronisk transaktion direkt in i ekonomisystemet.

Dialogen med motorförsäkringsskunder har förbättrats genom ett automatiserat flöde. Ett välkomstbrev till nya kunder följs av utskick med bland annat tips om hur självbetjäningstjänster kan användas och vilka fördelar ett utökat engagemang hos Länsförsäkringar ger. Informationen i de digitala kanalerna har förbättrats successivt, det är nu enklare att bli och vara motorförsäkringsskund.

För boendekunderna har dialogen förbättrats på motsvarande sätt som för motorförsäkringsskunder. Det är enklare att köpa en boendeförsäkring i de digitala kanalerna där till exempel möjligheten att välja självrisk och betalningsätt nu införs successivt.

Kunderna har under året fått utökad självservice för skadeärenden. Det är möjligt att anmäla skador i såväl det inloggade mötet som i appen. Tidigare har motsvarande möjlighet funnits i begränsad omfattning. Det går nu att göra ändringar i en befintlig anmälan och att skicka med underlag, till exempel bilder, för att underlätta skaderegleringen. På motsvarande sätt kan kunden också ta emot underlag från Länsförsäkringar. Nästa steg är att kunden ska kunna följa hanteringen av skadan i de digitala kanalerna, under året har grundläggande arbete för att skapa denna möjlighet genomförts. De öppna sidorna har kontinuerligt förbättrats, allt för att ge kunderna bättre information och en enklare skadehantering.

Ytterliga förbättringar av de digitala kanalerna, Länsförsäkringars hemsida, det inloggade mötet samt appen har levererats under 2019. Några av förbättringarna som kan nämnas är följande. Det är enklare för kunderna att uppdatera sina kontaktuppgifter och att välja distributionssätt, digital eller post, för dokument. Det är enklare att ansöka om bolån, fondinformationen har förbättrats med inkluderande placeringsförslag och användare utan personnummer kan logga in med samordningsnummer. Det är också enklare att hitta eftersökt information och få stöd för hantering

av olika ärenden, till exempel att teckna ett försäkringsavtal. Generellt har säkerheten förbättrats vilket ger ett utökat kundskydd.

Kunddialogen har utvecklats genom införande av ett nytt verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning via e-post och SMS. Detta, tillsammans med förbättrade analysmöjligheter, gör det möjligt att ge kunderna relevanta och personliga erbjudanden vid rätt tillfälle. Kommunikation och distribution har förbättrats löpande under året. Till exempel kan kunder som använder den digitala brevlådan Kivra nu få huvuddelen av försäkringsbrev och fakturer distribuerade till denna.

Kunder som tecknar försäkring i det personliga kundmötet, till exempel via telefon, kan nu direkt teckna avtal för autogirobetalning. Det möjliggörs genom användning av Mobilt BankID.

Länsförsäkringars Forskningsfond

Länsförsäkringars Forskningsfond är en forskningsstiftelse som ägs av länsförsäkringsgruppen och är en del av vårt samhällsengagemang. Genom denna stiftelse stödjer vi forskning som ligger nära människors vardagliga trygghet. Forskningsanslag ges till projekt på en kvalificerad vetenskaplig nivå med relevans för Länsförsäkringar och våra kunder. Alla resultat görs allmänt tillgängliga och på så vis bidrar Länsförsäkringar till en kunskapsbaserad trygghetsutveckling av samhället.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Skaraborg – ömsesidigt avger härmed årsredovisning för förvaltningen under 2019, bolagets 178:e verksamhetsår.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Länsförsäkringar Skaraborg (566000-6866) samt det helägda dotterbolaget LF Skaraborg Förvaltning AB (559171-2095).

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar Skaraborgs verksamhetsområde är före detta Skaraborgs 17 kommuner, varav 15 i Västra Götalands län och två i Jönköpings län (koncessionsområde). Privat-, företags och lantbrukskunder erbjuds ett heltäckande försäkringsskydd inom sakkförsäkring, livförsäkring samt banktjänster. Inom sakkförsäkring är bolaget marknadsledande.

Kundägande

Bolagsformen är ömsesidigt försäkringsbolag vilket innebär att bolaget ägs av försäkringstagarna. Ägarnas inflytande utövas av 63 fullmäktigeledamöter som valts av försäkringstagarna via lokala val i varje kommun. I varje kommun väljs en fullmäktige för varje påbörjat 2000-tal kunder, dock minst två ledamöter i varje kommun. Fullmäktige är indelat i bolagets fyra marknadsområden inom koncessionsområdet.

Fullmäktige utser en ledamot per varje marknadsområde till nomineringskommittén som förbereder förslag till val av valberedningen.

Bolagsstämman utser en ledamot per varje marknadsområde till valberedningen som förbereder förslag till val av styrelse och fullmäktige.

Bolagets styrelse består av sex ledamöter valda av bolagsstämman. Därutöver ingår två personalrepresentanter i styrelsen som utses av personalklubben i bolaget. Vd är föredragande och vd-assistent är sekreterare.

Ägarförhållanden

Bolaget ingår som ett av 23 kundägda, lokala bolag i Länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger dessa bolag Länsförsäkringar AB (LFAB). Länsförsäkringar Skaraborg äger 3,04 procent av aktiekapitalet i LFAB, vilket speglar vår andel av länsförsäkringsgruppens affärsvolym. Förutom den del av verksamheten där bolaget har egen koncession, erbjuder bolaget djur- och gröda försäkring genom Agria, liv-, pensions- och fondförsäkring genom Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Fondliv, samt banktjänster och fondsparande genom Länsförsäkringar Bank. Dessa bolag ägs av Länsförsäkringsbolagen gemensamt och ingår i en koncern med LFAB som moderbolag. De 23 länsbolagen och LFAB äger även gemensamt Mäklarservice AB. Mäklarservice har till uppgift att hantera den mäklarsålda försäkringsportföljen. På motsvarande sätt ägs Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, som är stöd för de lokala franchisetagare, som arbetar nära Länsförsäkringsbolagen.

Länsförsäkringar Skaraborg deltar i Länsförsäkringsgruppens gemensamma återförsäkringssystem som innefattar såväl avgiven som mottagen återförsäkring.

Organisation

Bolagets operativa organisation, under vds ledning består av privatmarknad, företags- och lantbruksmarknad, skadeavdelning samt vd-stab. Fastighetsförmedling bedrivs som franchiseverksamhet under varumärket Länsförsäkringar Fastighetsförmedling i hela Skaraborg.

Väsentliga händelser 2019

Bolaget har klarat samtliga uppsatta övergripande mål för året. Väsentliga händelser under året kan sammanfattas enligt följande:

- Den nya lagen om försäkringsdistribution innebär bland annat krav på utbildning av personal och informationsgivning till kunder som tecknar försäkring. Samtliga medarbetare har genomgått kravställd utbildning och informationsmaterial är framtaget som tillställs försäkringstagarna.
- Länsförsäkringar erbjuder sedan 1 januari 2019 en anpassad försäkring till alla nya och begagnade Toyota och Lexus bilar i Sverige. Totalt har vi försäkrat 4 468 bilar av dessa märken i Skaraborg.
- 2019 är året då bolaget har haft flest skador och den högsta skadekostnaden under ett enskilt år. Under året har det varit fem större skador som når över bolagets självbehåll på 10 Mkr. Den enskilt största skadan orsakades av hagelskuren som drabbade Lidköping 19 juni 2019.
- En stark finansmarknad under hela året där bolagets portfölj varit rätt positionerad har skapat bolagets högsta finansavkastning någonsin. Innehavet i Platzer Fastigheter AB värderas till börskurs i moderbolaget och till bolagets egna kapital i koncernen. Avkastningen i moderbolaget uppgår till 678 Mkr och i koncernen till 458 Mkr.
- Styrelsen har beslutat föreslå att återbäring ska lämnas med 80 miljoner kronor som kommer att betalas ut under 2020. Återbäringen överstiger bolagets operativa resultat tack vare en hög finansavkastning som bidrar till att öka bolagets kapitalstyrka. Bolaget ligger nu i det intervall som styrelsen satt upp för bolagets långsiktiga kapitalisering.

Marknadsutveckling

Bolaget har mer än var tredje Skaraborgare försäkrat, 131 554 kunder totalt. Per kärnaffär är underlaget 108 667 sak-, 31 082 liv- samt 45 008 bankkunder. Se vidare under rubriken Resultat och ekonomisk ställning.

Framförallt har kundengagemanget ökat, det vill säga antalet engagemang som varje kund har hos bolaget. Detta har resulterat i att 28,5 Mkr har utbetalts i kundbonus under året. Satsningen på Guldkunder har inneburit att bolaget nu har 18 396 Guldkunder totalt, 1 306 av dessa har tillkommit under året.

Affärsvolym

Bolagsövergripande

Tillväxten i affärsvolym har under året haft en gynnsam utveckling. I kundmötet har premieinkomsterna i sakförsäkring ökat med 3,5 procent och i livförsäkring ökat med 2 procent. Den totala bankvolymen har ökat med 16 procent.

Försäkring

Den totala premieinkomsten blev 846 Mkr, varav 126 Mkr i den lokala trafikaffären. Vidare är 76 473 smådjur, 5 606 hästar, 131 415 lantbruksdjur samt 83 794 hektar gröda försäkrat genom Agria Djurförsäkring.

Bank

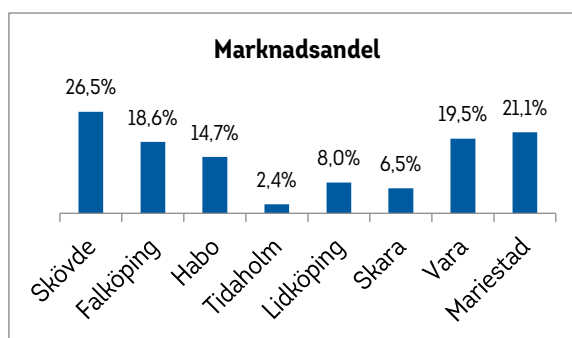
Den totala affärsvolymen uppgår till 18 613 Mkr i december 2019, varav utlåningen står för 10 118 Mkr. Antalet vardagsekonomikunder har ökat till 34 698.

Liv

Den totala premieinkomsten uppgår till 175 Mkr i alla säljkanaler och försäkringskapitalet uppgår till 5 230 Mkr.

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

Vår fastighetsförmedling bedrivs i franchiseform och har fortsatt att utvecklas mycket starkt under året. Marknadsandelar för respektive bobutik är vid årsskiftet 14 procent i snitt i Skaraborg vilket är cirka 1 procent lägre än 2018. Fördelningen är enligt följande på våra kontorsorter:

Information om risker och riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Framgår av Not 2.

Finansiella risker och riskhantering

Framgår av Not 2

Resultat och ekonomisk ställning

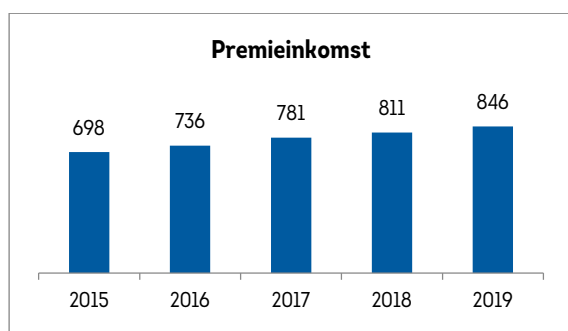
Affärsvolym

Den totala volymen samt marknadsandelarna för sakförsäkringsaffären fördelar sig enligt nedan.

Försäkring

Premieinkomst i Mkr	2019	2018
Privat	157	150
Företag och fastighet	155	148
Kommun	14	13
Lantbruk	100	96
Motorfordon och trafik	340	332
Olycksfall	41	37
Mottagen återförsäkring	38	35
Summa egen sakaffär	846	811

Diagrammet nedan visar hur premieinkomsterna har utvecklats under de senaste fem år.

Marknadsandel sakförsäkring i procent	2019	2018
Hem	36	36
Villahem	48	47
Fritidshus	48	48
Personbil	36	37
Lätt Lastbil	50	49
Traktor	61	62
Byggindustri	44	44
Tillverkningsindustri	49	48
Tjänsteföretag	35	33

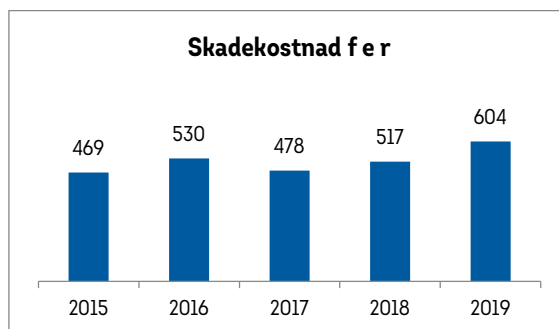
Bank och liv

Bank- och Livvolym i Mkr	2019	2018
Total premieinkomst livaffär	175	170
Totalt försäkringskapital	5 230	4 639
Bank - inlåning	5 524	4 850
Bank - utlåning	10 118	9 309
Fond (marknadsvärde)	791	648
ISK + IPS (marknadsvärde)	2 180	1 249

Skador

Skadekostnaden, totalt för egen räkning, blev 604 (517) Mkr. Skadekostnadsprocenten, skadors del av inkomna premier, blev 78 (69) procent.

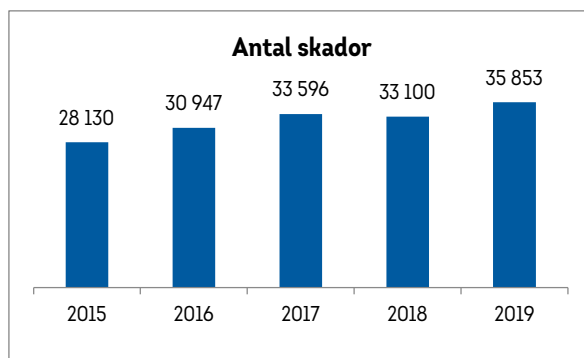
Diagrammet nedan visar hur skadekostnaden har utvecklats under de senaste fem år.

Totalt har 91,4 Mkr rapporterats till återförsäkring (5 skador över självbehåll) och netto i egen räkning för bolaget efter att återförsäkrarna tagit sin andel, är 23 Mkr.

Totalt har under året registrerats 17 433 (16 256) kombinerade skador och 17 949 (16 364) motorskador samt 471 (480) personskador.

Diagrammet nedan visar hur total antalet skador har utvecklats under de senaste fem år.

Kapitalförvaltning

Detta stycket avser moderbolaget

Marknadsvärdet på bolagets placeringstillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 3 613 (3 030) Mkr.

De fördelar sig enligt följande struktur:

Placeringsstruktur	2019	2018
Fastigheter	178	149
Aktier i Länsförsäkringar AB	839	772
Aktier i koncernföretag	853	159
Aktier i intresseföretag	16	314
Aktier och andelar	971	800
Obligationer och andra räntebärande papper	756	836
Summa placeringstillgångar	3 613	3 030

Av det totala placeringskapitalet motsvarar 1 693 (1 561) Mkr försäkringstekniska avsättningar för egen räkning.

Den totala kapitalavkastningen på bolagets placeringar uppgick till 678 (72) Mkr. Årets totalavkastning blev därmed 22 (3) procent.

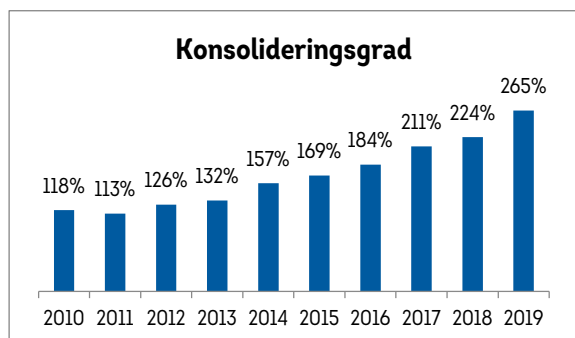
Bolagets likviditet inklusive korta placeringar uppgick vid verksamhetsårets slut till 236 (96) Mkr.

Resultat

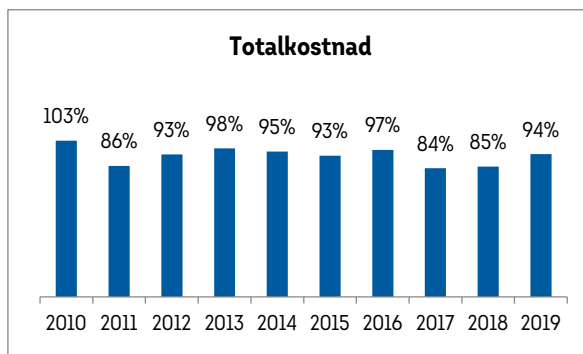
Årets resultat i koncernen uppgick före dispositioner och skatt till 431 (177) och efter till 366 (153) Mkr.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgick till 58 (111) Mkr före återbäring och -22 (111) Mkr efter återbäring.

Konsolideringsgradens och totalkostnadens utveckling under de senaste tio år visas i följande två diagram.

Totalkostnad

Framtida utveckling

Bolaget kommer under 2020 ta fram en uppdaterad företagsstrategi. Den tar sikte på hur bolaget ska utvecklas för att möta de förväntningar kunder, som också är ägare, förväntas ha på bolagets verksamhet fram till 2025.

Digitaliseringen och hållbarhet blir viktiga förflyttningsområden kommande år. Digitalisering påverkar på vilket sätt kunderna väljer att kommunicera med bolaget samt kundernas förväntan på service och information. Vi behöver utveckla tjänster som skapar värde för kunderna och ökar servicegraden. Säkerhet i de digitala lösningarna är grundläggande och kommer behöva utvecklas i takt med utvecklingen av nya digitala tjänster. Länsförsäkringar Skaraborg deltar aktivt i det gemensamma arbetet som utförs i Länsförsäkringsgruppen kring kundernas kanalval. Syftet med att utveckla den digitala kanalen ska alltid vara att öka värdet för kund.

Länsförsäkringar ska fortsatt vara ett hållbart företag. Därför integrerar vi hållbarhetsfrågorna i vårt dagliga arbete och i vår utveckling. Vi ska också ha med hållbarhetsaspekten i vår kommunikation med kunder och intressenter.

Bolaget får allt fler och mer omfattande regelverk att hantera. Vi är väl organiserade och har resurser för att möta kommande krav.

Bolagets risker delas in i skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk, likviditetsrisk, affärsrisk, operativ risk och övriga risker. Riskexponeringen är särskilt viktig i det aktuella solvensregelverket där bolagets totala risker i förhållande till bolagets kapital är ett viktigt nyckeltal. Bolaget har kapital som väl överstiger bolagets risker.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

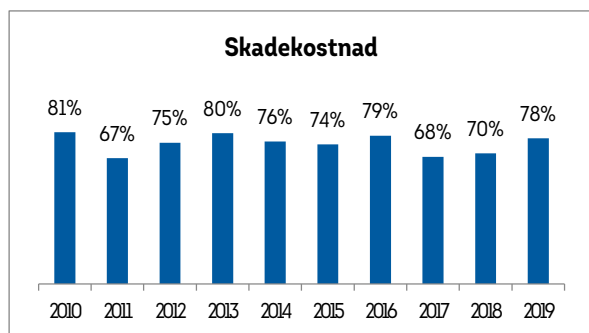
Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Premieinkomsten i den direkta affären uppgick under verksamhetsåret till 808 (776) Mkr. Den genomsnittliga skadeprocenten för egen räkning uppgår till 74 procent under senaste femårsperioden och återspeglar försäkringsrisken.

Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 38 (35) Mkr eller 5 procent av premieinkomsten i direkt försäkring. Största risk i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska kärnförsäkringspoolen, där vi för 2019 valt att delta med 100 andelar. Maximal ansvarighet per skadehändelse och andel är motsvarande 10 000 Euro.

Det högsta självbehåll per enskild skadehändelse som bolaget valt för 2019 är 10 Mkr. Det finns även överskadeförsäkring som begränsar bolagets totala skadekostnad för egen räkning.

Diagrammet nedan visar hur skadekostnadsprocenten har utvecklats under de senaste tio år.

Valutarisker

Bolaget har genom sina placeringar viss exponering i utländsk valuta, se not 2.

Ränterisk

Marknadsvärdet på bolagets räntebärande placerings-tillgångar, obligationer exklusive lån, utgjorde vid räkenskapsårets utgång 756 (836) Mkr. Samtliga innehav är i kronor.

Bolaget har även ränterisk i form av diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkringen.

Kreditrisk för bank

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Skaraborg ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank.

Vid samma tillfälle som en befarad förlust identifieras avräknas 80 procent av förlusten från bolagets ersättning, i normala fall redan upparbetade ersättningar men ännu ej utbetalda. Om förlusterna i extremfall inte täcks av upparbetade ersättningar kommer återstående förlustbelopp att avräknas mot eventuella framtida ersättningar. Bolaget behöver dock aldrig, inte ens om förlusterna i undantagsfallet skulle bli extremt stora, göra några återbetalningar till Länsförsäkringar Bank.

Finansiella risker och övriga risker

I Not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Hållbarhetsupplysningar

Hållbarhet

Hållbarhet har för Länsförsäkringar Skaraborg alltid varit en naturlig del av verksamheten mer än en vald strategi. En hållbar utveckling för bolaget är viktigt för våra kunder och därmed för oss som kundägt bolag.

Länsförsäkringar Skaraborgs hållbarhetsarbete utgår från en Hållbarhetspolicy som är beslutad av styrelsen. Länsförsäkringar Skaraborg vill bidra till att minska risker och skapa trygghet för människor i vårt samhälle. Policyn anger de ramar som bolaget ska förhålla sig till vid internt och externt hållbarhetsarbete. Hållbarhetspolicyn är uppdelad i tre olika perspektiv som bolaget arbetar efter.

Mer information finns i vår hållbarhetsredovisning och lagstadgade hållbarhetsrapport som är infogad i slutet av denna årsredovisning och som är en del av denna förvaltningsberättelse.

Miljö

Vi engagerar oss i vår hemmaplans utmaningar inom miljö och klimat. Vårt bästa sätt att värna om miljön är att minska antalet skador och att minska effekterna av redan inträffade skador.

Samhällsengagemang

Vårt samhällsengagemang bygger på att vi ska vara aktivt ansvarstagande. Vår verksamhet skall bidra till att öka tryggheten i samhället.

Hållbar ekonomi

Området hållbar ekonomi handlar lika mycket om hanteringen av bolagets egna ekonomi som på vilket sätt vi hjälper våra kunder och ägare med ekonomiska tjänster. Allt för att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling för bolaget och våra kunder.

Personalfrågor

För att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare eftersträvar Länsförsäkringar Skaraborg att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats. Detta gör vi genom att erbjuda en god arbetsmiljö, engagerande arbetsuppgifter, kompetensutveckling, karriärmöjligheter och bra personalförmåner. Även inom Länsförsäkringsgruppen gemensamt pågår strukturerat arbete för att vara attraktiv som arbetsgivare, såväl för befintlig personal som vid nyrekryteringar.

Vad gäller ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare hänvisas till not 39.

Hälsoläget

Genom aktivt hälsofrämjande arbete och tidiga rehabiliteringsinsatser i bolaget är hälsoläget mycket gott. Under 2019 hade vi en sjukfrånvaro på endast 2,7 procent, vilket är under branschsnittet.

Medarbetarsamtal

Våra medarbetare har i början av varje år ett utvecklingssamtal med sin chef. I samtalet går medarbetare och chef igenom medarbetarens förutsättningar för att kunna göra en bra prestation samt bolagets, avdelningens och individens mål. Under samtalet skapas en utvecklingsplan för det närmaste året och på 2-5 års sikt. Under året genomförs regelbundna uppföljningsamtal. I samband med den årliga lönerevisionen har varje medarbetare individuella lönesamtal med sin chef där utgångspunkten är föregående års prestation utifrån fastställda lönekriterier.

Arbetsmiljö

En arbetsmiljökommitté finns med representanter från företagsledningen och den fackliga organisationen. Kommittén svarar för handlingsplan och övervakning av arbetsmiljöarbetet. För att få en så god arbetsmiljö som möjligt genomförs hälsokontroller och skyddsronder. Arbetsplatserna går igenom ur ergonomisympunkt.

Medarbetarundersökningar genomförs årligen. De anställda kan lämna synpunkter genom det datoriserade system som finns för förbättringsförslag.

Utbildning

Alla nyanställda får en bolagsövergripande introduktionsutbildning som innefattar bolagets organisation, styrning & regler, hållbarhet, bank- & försäkringsverksamhetens gemensamma komponenter, bolagets tjänster och produkter, med mera. Vidare får varje medarbetare individuell introduktion inom sitt eget arbetsområde. Vi eftersträvar att alla medarbetare som möter kund ska erhålla diplomutbildning inom sitt område, via länsförsäkringsgruppens gemensamma utbildningscentrum, för att få en hög kompetens som skapar kvalitet och trygghet i kundmöten. Utifrån den nya branschstandarden för medarbetare som ska ge finansiell rådgivning, har vi numera SwedSec-licens. All finansiell rådgivning skall dokumenteras, vilket ger trygghet för kund och medarbetare. Medarbetare som arbetar med bolånefinansiering har en bolånelicens som uppdateras årligen. Under 2018 trädde Lagen om försäkringsdistribution ikraft som förtydligade

kompetenskraven för de som arbetar med försäkringsdistribution och fastställde att dessa medarbetare ska ha minst 15 timmar kompetensuppdatering årligen.

Krisledningssystem

Bolaget har en kontinuitetsplan och en utsedd säkerhetschef. Vd utser krisledningsgrupp utifrån respektive kris. Samtliga anställda har erhållit så kallat nödlägeskort innehållande vägledning, namn och telefonnummer för kontakt med ansvariga och för olika nödlägen. Övningar genomförs för att ständigt förbättra beredskap och hantering av krissituationer.

Uppförandekod

Bolaget har ett gemensamt ansvar för människors trygghet i vårt kundägda bolag. I kundmötet ska våra kunder känna förtroende och tillit till hur vi hanterar och förvaltar varje enskild persons eller företags särskilda försäkringsbehov. De ska dessutom känna förtroende för att den information som lämnas, stannar hos oss och inte riskerar att spridas.

Uppförandekoden omfattar inte bara medarbetare i Länsförsäkringar Skaraborg, utan även de som inte är anställda, men säljer försäkringar på uppdrag av bolaget, har arbetat som konsult eller har andra uppdrag för Länsförsäkringar Skaraborg. De representerar i den rollen, liksom varje enskild medarbetare, också Länsförsäkringsgruppen som helhet.

Styrelsen ansvarar för att det finns uppförandekod som är anpassade till den verksamhet som bedrivs. Styrelse och vd utvärderar uppförandekoden och följer upp hur den tillämpas.

Förslag till resultatdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman

att

årets resultat i moderbolaget 569,4 Mkr jämte balanserad vinst 790,4 Mkr, sammanlagt disponibla vinstmedel å 1 359,8 Mkr

samt att

årets resultat i koncernen 365,5 Mkr jämte balanserad vinst 1 314,3 Mkr, sammanlagt disponibla vinstmedel å 1 679,8 Mkr avsätts till balanserat resultat.

Mkr	Koncernen	Moderbolaget
Årets resultat	365,5	569,4
Balanserad vinst	1 314,3	790,4
Disponibla vinstmedel	1 679,8	1 359,8

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Femårsöversikt

Nedanstående redovisas för egen räkning.

År 2018-2019 avser koncernen. År 2015-2017 avser moderbolaget.

Femårsöversikt, Mkr	2019 koncern	2018 koncern	2017 moder	2016 moder	2015 moder
RESULTAT					
Premieintäkt	778,2	742,9	705,8	671,5	631,4
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	13,6	13,0	11,7	32,8	16,9
Övriga tekniska intäkter			2,1	1,7	1,6
Försäkringsersättningar	-604,1	-517,0	-478,1	- 530,2	- 469,4
Återbäring	-80,0		-40,0		
Driftskostnader	-126,1	-125,0	-117,6	- 117,7	- 116,0
Övriga tekniska kostnader	-3,9	-2,9	-5,4	- 5,9	- 2,9
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-22,3	110,9	78,5	52,2	61,6
Finansrörelsens resultat	444,7	58,6	191,2	117,5	99,0
Övriga intäkter och kostnader	8,7	7,6	5,7	- 0,1	- 1,8
Resultat före dispositioner och skatt	431,1	177,1	275,4	169,6	158,8
Årets resultat	365,5	153,2	92,5	94,3	118,1
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar, verkligt värde	3 372,4	3 030,3	2 880,3	2 559,5	2 263,9
Premieinkomst (P)	799,0	758,4	727,2	683,3	646,1
Försäkringstekniska avsättningar (A)	1 693,4	1 560,8	1 561,5	1 483,4	1 389,6
Solvens I relaterade uppgifter					
Erforderlig solvensmarginal	-	-	-	-	145,9
Kapitalbas	-	-	-	-	1 034,0
Solvens II relaterade uppgifter					
Kapitalbas	2 340,2	1 721,6	1 538,5	1 246,9	-
varav primärkapital	2 340,2	1 721,6	1 538,5	1 246,9	-
Minimikapitalkrav	336,5	213,9	221,0	180,2	-
Solvenskapitalkrav	1 345,8	855,6	885,0	721,0	-
Kapitalkvot	1,7	2,0	1,7	1,7	-
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	1 734,1	1 362,8	719,5	626,9	532,6
Obeskattade reserver			621,1	467,1	420,6
Uppskjuten skatt	386,6	338,0	192,6	163,8	135,1
Konsolideringskapital (K)	2 120,7	1 700,8	1 533,2	1 257,8	1 088,3
Konsolideringsgrad i procent (K/P)	265,4	224,3	210,8	184,0	168,0
Soliditet i procent (K/A)	125,2	109,0	98,2	85,0	78,0
NYCKELTAL					
<i>Försäkringsrörelsen</i>					
Skadekostnadsprocent	77,6	69,5	67,7	79,0	74,3
Driftkostnadsprocent	16,2	15,8	16,7	17,5	18,4
Totalkostnadsprocent	93,8	85,4	84,4	96,5	92,7
<i>Kapitalförvaltningen (avser moderbolaget)</i>					
Direktavkastning i procent	0,6	1,0	0,9	0,8	0,9
Totalavkastning i procent	21,5	2,5	7,9	6,5	5,5

Resultaträkning – koncernen

Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse, tkr	Not	2019	2018
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst	3	846 156	811 248
Premier för avgiven återförsäkring	3	-47 179	-52 842
Förändring av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-20 752	-15 556
		778 225	742 850
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	13 634	12 990
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring		-669 496	-554 326
Återförsäkrarens andel		99 981	54 269
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>			
Före avgiven återförsäkring		-32 957	-43 354
Återförsäkrarens andel		-1 642	26 416
		-604 114	-516 995
Återbäring		-80 000	0
Driftskostnader	6, 7	-126 145	-125 043
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		-3 930	-2 940
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-22 330	110 862
Icke-teknisk redovisning, tkr			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-22 330	110 862
Kapitalavkastning, intäkter	8, 11	152 138	61 851
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9, 11	274 164	38 764
Kapitalavkastning, kostnader	10, 11	-9 001	-9 575
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9, 11		-66 285
Andel i intressebolags resultat	11	41 200	46 800
Räntekostnader nyttjanderättstillgång enligt IFRS 16	7	-203	
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-13 634	-12 990
Övriga intäkter	12	111 363	105 457
Övriga kostnader	12	-102 629	-97 814
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		431 068	177 070
Aktuell skatt	15	-17 854	-15 040
Uppskjuten skatt	15	-47 706	-8 873
Årets resultat		365 508	153 157

Rapport över övrigt totalresultat – koncernen

Årets resultat	365 508	153 157
Poster som inte kan omföras till årets resultat		
Periodens omvärdering av rörelsefastigheter	6 713	5 651
Skatt hänförlig till poster som inte kan omföras till årets resultat	-899	-868
Summa övrigt totalresultat för perioden, netto efter skatt	5 814	4 783
Totalresultat för perioden	371 322	157 940

Balansräkning – koncernen

Tillgångar, tkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
Immateriella tillgångar			
Immateriella tillgångar	14	4 582	5 728
		4 582	5 728
Placeringstillgångar			
<i>Placeringar i intresseföretag</i>			
Aktier och andelar i intresseföretag	17	346 200	313 700
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>			
Aktier och andelar	18	2 102 526	1 751 065
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18, 19	755 517	836 793
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		59	229
		3 204 302	2 901 787
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	27	280 005	281 647
		280 005	281 647
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	20	248 726	237 755
Fordringar avseende återförsäkring		67 605	22 647
Övriga fordringar		53 053	46 231
		369 384	306 633
Andra tillgångar			
Rörelsefastigheter	16	157 495	128 500
Nyttjanderättstillgångar	7	10 559	
Materiella tillgångar	21	10 881	7 388
Likvida medel/Kassa och bank		268 082	95 767
Övriga tillgångar		1 103	688
		448 120	232 343
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	22	15 089	14 059
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		4 413	3 304
		19 502	17 363
Summa tillgångar		4 325 895	3 745 501

Balansräkning - koncernen

Fortsättning

Eget kapital, avsättningar och skulder, tkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital			
Balanserad vinst inklusive årets totalresultat	23	1 734 126	1 362 804
		1 734 126	1 362 804
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	25	356 245	335 493
Oreglerade skador	26	1 533 107	1 500 150
Återbäring	27	84 005	6 810
	28	1 973 357	1 842 453
Andra avsättningar			
Aktuell skatt		18 444	9 858
Uppskjuten skatt	29	386 609	338 003
		405 053	347 861
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	30	163 989	152 795
Skulder avseende återförsäkring		4 281	7 505
Leasingskulder	7	10 761	
Övriga skulder	31	8 046	6 836
		187 077	167 136
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	26 282	25 247
		26 282	25 247
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		4 325 895	3 745 501

Eget kapital rapport över förändringar – koncernen

Tkr	Omvärderingsreserv	Balanserade vinstmedel inkl. årets totalresultat	Totalt kapital
Ingående eget kapital i moderbolaget 2018-01-01		719 483	719 483
Effekt av koncernbildning*	44 401	440 980	485 381
Årets resultat		153 157	153 157
Årets övriga totalresultat 2018	4 783		4 783
Årets totalresultat	4 783	153 157	157 940
Upplösning omvärderingsreserv	-677	677	0
Utgående eget kapital i koncernen 2018-12-31	48 507	1 314 297	1 362 804
Ingående eget kapital i koncernen 2019-01-01	48 507	1 314 297	1 362 804
Årets resultat		365 508	365 508
Årets övriga totalresultat 2019	5 814		5 814
Årets totalresultat	5 814	365 508	371 322
Upplösning omvärderingsreserv			0
Utgående eget kapital i koncernen 2019-12-31	54 321	1 679 805	1 734 126

Känslighetsanalys redovisas i not 2.

* Effekt av koncernbildning

Ingående balans utgörs av moderbolagets egna kapital. Egetkapitaldelen av obeskattade reserver redovisas i balanserade vinstmedel. Omvärderingsreserven uppstår genom att fastigheter, som redovisas som förvaltningsfastigheter i moderbolaget, omklassificeras till rörelsefastigheter i koncernen.

Kassaflödesanalys - koncernen

Direkt metod

1 januari - 31 december

Mkr	2019	2018
Den löpande verksamheten		
Premiebetalningar	796	773
Premieutbetalningar till återförsäkrare	-33	-39
Skadeutbetalningar	-553	-474
Skadebetalningar från återförsäkrare	41	52
Inbetalningar av provisioner och ersättningar	82	83
Utbetalningar till leverantörer och anställda	-223	-203
Utbetalning av återbäring	-3	-32
Övriga in- och utbetalningar	-50	-52
Betald skatt	-15	-6
Kassaflöde från den löpande verksamheten	42	102
Investeringsverksamheten		
Räntebetalningar	3	3
Erhållna utdelningar	32	27
Investeringar i:		
Finansiella placeringstillgångar	-406	-513
Rörelsefastigheter	-21	
Materiella tillgångar	-6	-1
Försäljning av:		
Finansiella placeringstillgångar	529	409
Kassaflöde från investeringsverksamheten	131	-75
Årets kassaflöde	173	27
Likvida medel vid årets början	96	69
Likvida medel vid årets slut	269	96
Följande delkomponenter ingår i likvida medel		
Kassa- och banktillgodohavanden	268	96
Summa	268	96

Resultaträkning – moderbolaget

Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelse, tkr	Not	2019	2018
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst	3	846 156	811 248
Premier för avgiven återförsäkring	3	-47 179	-52 842
Förändring av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-20 752	-15 556
		778 225	742 850
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	13 634	12 990
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring		-669 496	-554 326
Återförsäkrarens andel		99 981	54 269
<i>Förändring i avsättning för oregrerade skador</i>			
Före avgiven återförsäkring		-32 957	-43 354
Återförsäkrarens andel		-1 642	26 416
		-604 114	-516 995
Återbäring		-80 000	
Driftkostnader	6, 7	-119 173	-117 388
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		-3 930	-2 940
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-15 358	118 517
Icke-teknisk redovisning, tkr			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-15 358	118 517
Kapitalavkastning, intäkter	8, 11	337 286	70 641
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9, 11	360 426	42 914
Kapitalavkastning, kostnader	10, 11	-20 118	-16 369
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9, 11		-27 635
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-13 634	-12 990
Övriga intäkter	12	111 363	105 457
Övriga kostnader	12	-102 629	-97 814
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		657 336	182 721
Bokslutsdispositioner	13	-27 000	-98 500
Resultat före skatt		630 336	84 221
Aktuell skatt	15	-17 854	-15 040
Uppskjuten skatt	15	-43 014	11 706
Årets resultat		569 468	80 887

Resultatanalys för skadeförsäkringsrörelse - moderbolaget

Direkt försäkring av svenska risker

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	Totalt 2019	Sjuk och olycksfall	Hem och villa	Företag och fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa	Mottagen återförsäkring
Premieintäkter f e r (not A)	778 225	36 998	148 768	231 580	209 185	120 289	746 820	31 405
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	13 634	737				12 897	13 634	
Försäkringsersättningar f e r (not B)	-604 114	-27 862	-118 370	-159 949	-188 380	-86 049	-580 610	-23 504
Återbäring och rabatter (efter avgiven åf)	-80 000	-4 050	-15 702	-25 639	-21 625	-12 984	-80 000	
Driftskostnader	-119 173	-5 189	-22 486	-46 366	-28 244	-16 737	-119 022	-151
Övriga tekniska kostnader	-3 930					-3 930	-3 930	
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-15 358	634	-7 790	-374	-29 064	13 486	-23 108	7 750
Avvecklingsresultat brutto	15 541	9 509	-2 106	4 183	-7 585	7 468	11 469	4 072
Återförsäkrarens andel	-13 775	-2 220		-13 121	-1 393	2 959	-13 775	
Avvecklingsresultat f e r	1 766	7 289	-2 106	-8 938	-8 978	10 427	-2 306	4 072
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	356 245	20 835	79 241	93 597	95 856	56 976	346 505	9 740
Oreglerade skador	1 533 107	172 470	46 418	123 246	80 132	770 790	1 193 056	340 051
Avsättning för återbäring och rabatter	84 005	4 068	16 369	27 125	22 608	13 835	84 005	
Summa försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	1 973 357	197 373	142 028	243 968	198 596	841 601	1 623 566	349 791
Oreglerade skador	280 005	4 940	1 810	21 103	28 503	223 649	280 005	
Summa återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	280 005	4 940	1 810	21 103	28 503	223 649	280 005	

Noter till resultatanalys - moderbolaget

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	Totalt 2019	Sjuk och olycksfall	Hem och villa	Företag och fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa	Mottagen återförsäkring
Not A: Premieintäkter f e r								
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	846 156	41 546	156 678	269 665	214 994	124 701	807 584	38 572
Premier för avgiven återförsäkring	-47 179	-2 469	-4 256	-32 652	-1 559	-6 243	-47 179	
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-20 752	-2 079	-3 654	-5 433	-4 250	1 831	-13 585	-7 167
Summa premieintäkter	778 225	36 998	148 768	231 580	209 185	120 289	746 820	31 405
Not B: Försäkringsersättningar f e r								
Utbetald försäkringsersättning före avgiven återförsäkring	-669 496	-21 061	-114 142	-191 544	-208 380	-98 012	-633 139	-36 357
Återförsäkrarens andel	99 981		5 761	46 056	39 595	8 569	99 981	
Förändring i oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-32 957	-5 191	-11 798	14 055	-45 186	2 309	-45 811	12 854
Återförsäkrarens andel	-1 642	-1 609	1 810	-28 520	25 592	1 085	-1 642	
Summa försäkringsersättningar	-604 114	-27 861	-118 369	-159 953	-188 379	-86 049	-580 611	-23 503

Balansräkning - moderbolaget

Tillgångar, tkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
Immateriella tillgångar			
Immateriella tillgångar	14	4 582	5 728
		4 582	5 728
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	16	178 395	149 100
<i>Placeringar i koncernföretag och intresseföretag</i>			
Aktier och andelar i dotterföretag	17	853 185	158 500
Aktier och andelar i intresseföretag	17	15 500	313 700
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>			
Aktier och andelar	18	1 810 203	1 572 014
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18, 19	755 517	836 793
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		59	229
		3 612 859	3 030 336
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	27	280 005	281 647
		280 005	281 647
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	20	248 726	237 755
Fordringar avseende återförsäkring		67 605	22 647
Övriga fordringar		53 053	46 232
		369 384	306 634
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	21	10 881	7 388
Likvida medel/Kassa och bank		236 371	95 718
Övriga tillgångar		1 103	688
		248 355	103 794
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	22	15 089	14 059
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		4 413	3 303
		19 502	17 362
Summa tillgångar		4 534 687	3 745 501

Balansräkning - moderbolaget

Fortsättning

Eget kapital, avsättningar och skulder, tkr	Not	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital	23		
Reservfond		10 000	10 000
Balanserad vinst		790 370	709 483
Årets resultat		569 468	80 887
		1 369 838	800 370
Obeskattade reserver	24		
Utjämningsfond		24 594	24 594
Periodiseringsfond		47 000	20 000
Säkerhetsreserv		675 000	675 000
		746 594	719 594
Försäringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	25		
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	26	356 245	335 493
Oreglerade skador	27	1 533 107	1 500 150
Återbäring	28	84 005	6 810
		1 973 357	1 842 453
Andra avsättningar			
Aktuell skatteskuld		18 444	9 858
Uppskjuten skatt	29	223 857	180 844
		242 301	190 702
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	30	163 989	152 795
Skulder avseende återförsäkring		4 281	7 505
Övriga skulder	31	8 043	6 836
		176 313	167 136
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	26 284	25 246
		26 284	25 246
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		4 534 687	3 745 501

Eget kapital rapport över förändringar – moderbolaget

Tkr	Bundet kapital	Fritt kapital		Totalt kapital
	Reservfond	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2018-01-01	10 000	616 939	92 544	719 483
Resultatdisposition av 2017 års resultat		92 544	-92 544	
Årets resultat 2018			80 887	80 887
Utgående eget kapital 2018-12-31	10 000	709 483	80 887	800 370
Ingående eget kapital 2019-01-01	10 000	709 483	80 887	800 370
Resultatdisposition av 2018 års resultat		80 887	-80 887	
Årets resultat 2019			569 468	569 468
Utgående eget kapital 2019-12-31	10 000	790 370	569 468	1 369 838

Kassaflödesanalys - moderbolaget

Direkt metod

1 januari - 31 december

Mkr	2019	2018
Den löpande verksamheten		
Premiebetalningar	796	773
Premieutbetalningar till återförsäkrare	-33	-39
Skadeutbetalningar	-553	-474
Skadeinbetalningar från återförsäkrare	41	52
Inbetalningar av provisioner och ersättningar	82	83
Utbetalningar till leverantörer och anställda	-223	-203
Utbetalning av återbäring	-3	-32
Övriga in- och utbetalningar	-50	-52
Betald skatt	-15	-6
Kassaflöde från den löpande verksamheten	42	102
Investeringsverksamheten		
Räntebetalningar	3	3
Erhållna utdelningar	18	27
Investeringar i:		
Aktier och andelar i dotter- och intresseföretag	-74	-100
Finansiella placeringstillgångar	-332	-413
Byggnader och mark	-21	
Materiella tillgångar	-6	-1
Försäljning av:		
Finansiella placeringstillgångar	511	409
Kassaflöde från investeringsverksamheten	99	-75
Årets kassaflöde	141	27
Likvida medel vid årets början	96	69
Likvida medel vid årets slut	237	96
Följande delkomponenter ingår i likvida medel		
Kassa- och banktillgodohavanden	236	96
Summa	236	96

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Redovisningsprinciper

De nedanstående angivna redovisningsprinciperna har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna, om inte annat framgår nedan.

Företagsinformation

Årsredovisningen och koncernredovisningen avges per 31 december 2019 och avser Länsförsäkringar Skaraborg, som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte och huvudkontor i Skövde. Bolagets organisationsnummer är 566000-6866 och postadressen är Box 600, 541 29 Skövde.

Bolaget bildar koncern med det helägda dotterbolaget LF Skaraborg Förvaltning AB (559171-2095). Postadressen till det helägda dotterbolaget är samma som för moderbolaget.

Överensstämmelse med normgivning och lagar

Länsförsäkringar Skaraborgs koncernredovisning är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa, utformade av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), så som de antagits av EU.

Därutöver tillämpas lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12 med ändringsföreskrifter) om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernen följer Rådet för finansiell rapporterings rekommendationer RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner".

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som beskrivs i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper". Moderbolaget följer Rådet för finansiell rapporterings rekommendationer RFR 2 "Redovisning för juridiska personer", (lagbegränsad IFRS).

Denna årsredovisning och koncernredovisning för Länsförsäkringar Skaraborg har upprättats och godkänts för publicering av styrelsen och verkställande direktören den 13 mars 2020. Koncernens rapport över totalresultat och balansräkning samt moderbolagets resultaträkning och balansräkning kommer att föreläggas årsstämman den 23 april 2020 för fastställande.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor, som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet.

Samtliga belopp är, om inget annat anges, presenterade och avrundade till närmaste tusental i svenska kronor (tkr).

Värderingsgrunder för upprättandet av redovisningen

Redovisningen baseras på historiska anskaffningsvärden med undantag för den helt dominerande delen av placeringstillgångarna, vilka redovisas till verkligt värde och med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Länsförsäkringar Skaraborg har valt att tillämpa det s.k. verkligt värdealternativet i IAS 39 vid redovisning av samtliga finansiella placeringstillgångar. Det innebär att samtliga värdeförändringar ingår i redovisad kapitalavkastning i resultaträkningen. Fastigheterna värderas enligt omvärderingsmetoden i koncernen och till verkligt värde i moderbolaget.

Väsentliga överväganden och bedömningar som påverkar redovisningen

För att upprätta finansiella rapporter krävs å ena sidan bedömningar vid tillämpning av redovisningsprinciper och å andra sidan uppskattningar och antaganden vid värdering av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och antaganden baseras på historiska erfarenheter samt andra faktorer som bedöms vara relevanta. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet och jämförs mot faktiskt utfall. I koncernen förekommer osäkerhet främst avseende värdering av fastigheter och försäkringstekniska avsättningar. En beskrivning av väsentliga uppskattningar och antaganden med uppgift om känsligheten i bedömningarna framgår av not 2.

Ändrade redovisningsprinciper för 2019

IFRS 16 Leasing - tillämpning 1 januari 2019

IFRS 16 Leasingavtal har ersatt IAS 17 Leasingavtal och medför framförallt en ändrad redovisning av operationella leasingavtal där koncernen är leasetagare och som enligt IAS 17 redovisades som en leasingkostnad i rapport över resultat. IFRS 16 medför en ändrad redovisning hos leasetagare då samtliga leasingavtal (med vissa lätttnadsregler) ska redovisas i rapport över finansiell ställning som en leasingskuld för skyldigheten att betala framtida fasta leasingavgifter och en leasingtillgång som ett uttryck för rättigheten att få använda en underliggande tillgång. Redovisning av leasingavtal hos leasegivare motsvarar i allt väsentligt tidigare gällande principer.

Länsförsäkringar Skaraborg har använt sig av valmöjligheten i IFRS 2 att inte tillämpa IFRS 16 i juridisk person på grund av sambandet mellan redovisning och beskattning varför den nya leasingstandardens inte haft någon finansiell effekt i moderbolaget.

Bedömning av leasingavtal

Vid ingång av ett avtal bedömer koncernen huruvida avtalet inkluderar leasing. Ett avtal är, eller består av, leasing om avtalet medför att koncernen har en rättighet att kontrollera användningen av en identifierad tillgång under en tidsperiod i utbyte mot ersättning. Koncernen har valt att enbart identifiera leasingkomponenter i koncernens leasingavtal och inte inkludera icke-leasingkomponenter i beräkning av leasingskulden.

Tillämpning av undantagsregler

Det finns undantag för korttidsleasingavtal och leasing för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde. Koncernen har valt att i rapport över finansiell ställning inte redovisa leasingavtal för vilka den underliggande tillgången har ett lågt värde eller med en leasingperiod (inklusive förlängningsoption vilka koncernen med rimlig säkerhet kan förväntas att utnyttja) som understiger 12 månader respektive avslutas inom 12 månader från den första tillämpningsdagen 1 januari 2019.

Klassificering av leasingavtal

Koncernen redovisar sina leasingavtal i rapport över finansiell ställning som en nyttjanderättstillgång och en leasingskuld. Nyttjanderättstillgångar klassificeras som motsvarande underliggande tillgång skulle ha redovisats om den ägdes. Leasingavtal som avser lokalhyra klassificeras som rörelsefastigheter och leasingavtal som avser olika form av teknisk utrustning klassificeras som materiella tillgångar. Koncernens leasingskulder redovisas i rapport över finansiell ställning som övriga skulder.

Effekt av övergång till IFRS 16

Koncernen har tillämpat övergångsmetoden modifierad retroaktiv tillämpning som innebär att jämförande information lämnas i enlighet med IAS 17 och IFRIC 4. Övergången till IFRS 16 innebär att koncernen har redovisat nya tillgångar och skulder för sina operationella leasingavtal som leasetagare för framförallt lokalhyror och olika form av teknisk utrustning. Koncernen har vid övergången redovisat nuvärdet av återstående leasingavgifter som leasingskulder till ett belopp om 11 Mkr. Nyttjanderättstillgångar har vid övergången redovisats till ett belopp motsvarande leasingskulder (efter justering för förutbetalda leasingavgifter redovisade 31 december 2018) varför koncernen inte redovisar någon justering av eget kapital i den ingående balansen för 2019.

Effekten på koncernens rapport över finansiell ställning vid övergången till IFRS 16 presenteras i sin helhet i not 7. Kostnaderna för koncernens leasingavtal har förändrats då koncernen redovisar avskrivning för nyttjanderättstillgångar och räntekostnader för leasingskulder. Tidigare redovisade koncernen operationell leasingkostnad linjärt över leasingperioden och redovisade tillgångar (förutbetalda leasingavgifter) och skulder (upplupna leasingavgifter) endast i den utsträckning det var en skillnad mellan faktiska leasingavgifter och redovisad kostnad.

Nya redovisningsregler, IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya internationella redovisningsstandarder, ändringar i standarder samt tolkningsuttalanden träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats.

IFRS 9 Finansiella instrument - tillämpning preliminärt 1 januari 2022

IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IASB har genom IFRS 9 färdigställt ett helt "paket" av förändringar avseende redovisning av finansiella instrument. Paketet innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande ("expected loss") nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 trädde ikraft den 1 januari 2018 men försäkringsbolag får skjuta upp tillämpningen till den tidpunkt då IFRS 17 Försäkringsavtal börjar tillämpas.

IASB antog under 2017 Ändring av IFRS 4 Tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument med IFRS 4 Försäkringsavtal som innebär att koncernen kan skjuta på tidpunkten för första tillämpning av IFRS 9 tills IFRS 17 Försäkringsavtal börjar tillämpas. Genom att börja tillämpa IFRS 9 och IFRS 17 samtidigt kan under vissa förutsättningar åstadkommas en bättre matchning vid redovisning av ränteeffekter i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat vid värdering av åtaganden hänförliga till försäkringsavtal. Förändringen av IFRS 4 har godkänts av EU.

Förändringen av IFRS 4 medger två valmöjligheter för försäkringsföretag. Alternativet "deferral approach" innebär att företag som bedriver försäkringsverksamhet och uppfyller vissa kriterier kan skjuta upp tillämpningen av IFRS 9. Det andra alternativet, "overlay approach", innebär att försäkringsföretag som enligt IFRS 9 klassificerar finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen som vid tillämpning av IAS 39 inte klassificerades till verkligt värde via resultaträkningen medges en alternativ tillämpning av IFRS 9 som möjliggör att skillnaden mellan det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IFRS 9 och det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IAS 39 istället redovisas i övrigt totalresultat.

Förändringen i nuvarande IFRS 4 har analyserats av bolaget för att motivera att koncernen skjuter på tillämpningen av IFRS 9 till den tidpunkt som IFRS 17 börjar tillämpas. Bolagets redovisade värde på skulder per 31/12 2017 som är hänförligt till försäkringsavtal enligt IFRS 4 är betydande och det redovisade värdet av de försäkringsrelaterade skulderna (enligt IFRS 4) uppgick till mer än 90 % av övriga skulder motsvarande andel för koncernen är 80 %.

Koncernen uppfyller således kriterierna för att tillämpa undantagsreglerna i IFRS 4 avseende IFRS 9 och har preliminärt valt deferral approach som alltså innebär att IFRS 9 börjar tillämpas från och med den tidpunkt som IFRS 17 börjar tillämpas. Oavsett om tillämpningen sker 2022 eller tidigare finns det vissa upplysningskrav som ska uppfyllas enligt IFRS 9 från och med 2018.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier: värdering till upplupet anskaffningsvärde, värdering till verkligt värde via övrigt totalresultat eller värdering till verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för innehav i skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mismatch i redovisningen. Innehav i eget kapitalinstrument redovisas till verkligt värde via resultatet men får alternativt redovisas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat.

En genomgång av koncernens affärsmodell avseende förvaltningen av finansiella tillgångar har gjorts, som en del i konsekvensanalysen av IFRS 17. Resultatet av den analysen är att Länsförsäkringar Skaraborg-koncernens finansiella tillgångar ska värderas till verkligt värde via resultatet.

Ifråga om fordringar införs en ny nedskrivningsmodell som innebär att förväntad förlust redovisas redan vid den initiala redovisningen. De nya reglerna om säkringsredovisning innebär bl.a. förenklingar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster.

IFRS 17 Försäkringsavtal

IFRS 17 Försäkringsavtal publicerades den 18 maj 2017 och ska ersätta IFRS 4 Försäkringsavtal. Den nya standarden har ännu inte antagits av EU men föreslås träda i kraft för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2022 eller senare. Standarden kommer att eliminera motsägelser och svagheter i den befintliga metodiken genom att tillhandahålla ett principbaserat regelverk för redovisning av försäkringsavtal. Den nya standarden kommer även att ställa ett utökat krav på upplysningar för att öka jämförbarheten mellan olika företag.

Under 2019 utkom IASB med ändringsförslag till IFRS 17 som skickades för konsultation i branschen. IASB utreder svaren från konsultationen för att fastställa förändringarna. IASB planerar att utkomma med en uppdaterad standard under 2020.

Finansinspektionen utreder hur en implementering av IFRS 17 ska ske i juridisk person och i koncernredovisningen för svenska försäkringsföretag. Idag råder det osäkerhet i hur stor del av IFRS 17 som kommer att implementeras i svenska föreskrifter. Finansinspektionen överväger även att införa en två-årig implementeringstid av föreskrifterna, vilket innebär att föreskrifterna ska tillämpas senast för det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2024.

Finansinspektionen kommer i samband med implementeringen av IFRS 17 att ompröva ställningstagandet om att onoterade försäkringsföretag ska tillämpa full IFRS i sin koncernredovisning.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget enligt IFRS 10. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka försäkringsföretaget har ett betydande men inte bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 % av röstetalet.

I koncernen redovisas dessa andelar enligt kapitalandelsmetoden. Kapitalsandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intressebolaget motsvaras av koncernens andel i intressebolagets nettotillgångar efter justering till koncernens redovisningsprinciper och inklusive eventuella koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas koncernens ägarandel av intressebolagets resultat efter skatt. Erhållna utdelningar minskar intressebolagets redovisade värde.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter, kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till koncernens funktionella valuta (SEK) till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan (SEK) till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Försäkringsavtal

I resultaträkningen sker en uppdelning i resultatet för försäkringsrörelsen mellan det tekniska resultatet och det icke-tekniska resultatet som i huvudsak är hänförligt till kapitalförvaltningen.

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till övervägande del koncernens verksamhet som försäkringsgivare, d.v.s. överföring av försäkringsrisk enligt definitionen i IFRS 4 Försäkringsavtal. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal.

Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Skaraborg tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar (då ingen ersättning utgår). Samtliga Länsförsäkringar Skaraborgs försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Redovisning av försäkringsavtal

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till ej intjänade premier och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning till ej intjänade premier och kvardröjande risker sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal och utgörs i balansräkningen av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker, avsättning för oreglerade skador, samt avsättning för återbäring och rabatter.

Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt.

För skadeförsäkring och skadeåterförsäkring beräknas avsättningen för ej intjänade premier normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning.

Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, ska avsättning för ej intjänade premier förstärkas med ett tillägg för kvardröjande risker. Beräkningen av avsättningen för kvardröjande risker ska även beakta ännu ej förfallen terminspremie.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till Länsförsäkringar Skaraborg, så kallad IBNR-avsättning. I avsättningen för oreglerade skador ingår skadeersättningar inklusive samtliga kostnader för skadereglering.

Avsättningen för oreglerade skador för direkt skadeförsäkring och återförsäkring beräknas med hjälp av statistiska metoder eller genom individuella bedömningar av enskilda skadefall. Oftast används en kombination av de båda metoderna. Stora skador bedöms individuellt och de mindre skadorna samt tillägget för inträffade men ännu ej rapporterade skador, IBNR-avsättningen, beräknas med hjälp av statistiska metoder.

Avsättning för oreglerade skador diskonteras för olycksfallsförsäkringar, trafikförsäkringar och skadelivräntor. Övriga diskonteras inte.

Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor och ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta. För övrig försäkring används en fast räntesats, baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,00 procent, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring används räntesats 0,40 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Avsättning för återbäring och rabatter

Länsförsäkringar Skaraborg är ett ömsesidigt, kundägt försäkringsföretag. Som sådant lämnar företaget återbäring på inbetald premie i den mån resultatet medger. Det är Länsförsäkringar Skaraborgs styrelse som beslutar om återbäring ska ges, på vilka grunder och i vilken omfattning det ska ske.

Styrelsens beslut ger upphov till en skuld för återbäring i företagets balansräkning under försäkringstekniska avsättningar.

Förlustprovning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna prövas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsflöden.

Prognoseerna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering. Om provningen visar att de redovisade avsättningarna inte är adekvata redovisas förändringen i resultaträkningen.

Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iakttas i premieansvaret korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risker redovisas över resultaträkningen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader skrivs av på 12 månader.

Driftskostnader

Driftskostnader i skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat består av funktionerna anskaffning, administration samt provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring. Driftskostnaderna för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar för egen räkning. Driftskostnader i den icke-tekniska redovisningen återfinns dels i kapitalförvaltningskostnader avseende finans- och fastighetsdrift och dels i övriga kostnader och intäkter avseende bank- och livaffärerna.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador, vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premieinkomst.

Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen under posten Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen i skadeförsäkring

Den till skadeförsäkringsrörelsen överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten för egen räkning samt genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador. För affär med kort avvecklingstid används räntan på Stibor 90 dagar och för affär med lång avvecklingstid, räntan på tioårig svensk statsobligation. För perioden 2019 uppgår genomsnittet av tillämpade räntesatser till 0,5 procent respektive 0 procent. Eftersom negativ ränta råder för närvarande har bolaget från och med 2018 valt att sätta en nedre gräns där lägsta nivån är 0 procent. Kapitalavkastning gällande köpta skadelivräntor tillkommer.

Realiserade och orealiserade värdeförändringar i det icke-tekniska resultatet

För finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas realiserade värdeförändringar som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader (beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ) i det icke-tekniska resultatet och orealiserade värdeförändringar redovisas i den icke-tekniska redovisningen som orealiserade vinster eller orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto). I moderbolaget omfattas även intäkter (inklusive hyresintäkter) från byggnader och mark,

Hyresintäkter från förvaltningsfastigheter redovisas linjärt i resultaträkningen, baserat på villkoren i hyresavtalet. Hyresavtalen avser kontors- och butikslokaler med kvarvarande löptider mellan sex månader upp till några år.

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar, samt realisationsförluster (netto). I moderbolaget omfattas även driftskostnader för byggnader och mark.

Övriga kostnader och intäkter

Intäkter för förmedling av bank- och fondtjänster

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med LF AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas jämt över den period som åtagandet uppfylls. Kostnaderna för de förmedlade affärerna redovisas under Övriga kostnader.

Skatter

Inkomstskatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital, då även den tillhörande skatteeffekten redovisas i övrigt totalresultat respektive direkt mot eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dagen då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En fordran tas upp i balansräkningen när bolaget har presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats. Skuld tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger även om faktura ännu inte mottagits.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller när bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av en finansiell tillgång. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av en finansiell skuld.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto.

Klassificering och värdering av finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t.ex. courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 18.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet

Finansiella tillgångar i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. Kategorin består av två undergrupper; finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som Länsförsäkringar Skaraborg initialt har valt att placera i denna kategori enligt den så kallade Fair Value Option.

Länsförsäkringar Skaraborg förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, private equity och fastigheter) på basis av verkligt värde. Det återspeglas genom att uppföljning och utvärdering av kapitalförvaltningens verksamhet sker främst genom nyckeltalet totalavkastning, som inkluderar såväl realiserat som orealiserat resultat baserat på verkligt värde.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde, med värdeförändringarna redovisade via resultaträkningen, utgörs i balansräkningen av aktier, private equity samt obligationer.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta. Det innebär att företaget utvärderar om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade via resultatet

Finansiella skulder i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. Kategorin består av två undergrupper; finansiella skulder som innehas för handel och andra finansiella skulder som vid första redovisningstillfället har identifierats tillhöra denna kategori (Fair Value Option). Fair Value Option tillämpas inte för finansiella skulder som inte utgör derivat.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av t ex leverantörsskulder. Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Metoder för bedömning av verkligt värde

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad (nivå 1)

Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen, utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper (enligt not 18).

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad (nivå 2 och 3)

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner och pris på liknande instrument. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av onoterade aktier och andelar.

Koncernens onoterade aktieinnehav i LFAB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Andra tillgångar

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning.

För närvarande består immateriella tillgångar av den beståndsöverlåtelse av samtliga öppna skador i samband med överlåtelser av Olycksfalls- och sjukförsäkring för vuxna från Länsförsäkringar Sak AB som genomfördes 1 december 2017. Avskrivningstiden är beräknad till 7 år, eftersom det handlar om en så kallad långsvansad försäkringsaffär. Se not 14 Immateriella tillgångar.

Rörelsefastigheter i koncernen

Rörelsefastigheter är fastigheter som stadigvarande används i verksamheten, såsom kontor. Byggnader och mark som ägs av koncernen och som används för administrativa syften redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar samt en justering för att återspegla aktuell värdering på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter på samma plats och i samma skick. Värderingen utförs årligen av externa, oberoende fastighetsvärderare, med relevanta professionella kvalifikationer och med erfarenhet av området samt kategori av fastigheter som värderats.

Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot omvärderingsreserv, vilket redovisas som en ökning i övrigt totalresultat och ackumuleras i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Dock redovisas minskningen i övrigt totalresultat till den del det finns eventuellt befintligt saldo i omvärderingsreserven hänförligt till tillgången. Driftskostnaderna hörande till dessa fastigheter redovisas som driftskostnad i det försäkringstekniska resultatet.

Rörelsefastigheter består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder där huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms vara obegränsad. Byggnaderna består av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar.

Följande huvudgrupper har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Komponent	Ekonomisk livslängd	Avskrivningsprocent
Mark	-	-
Byggnadsstomme	100 år	1,0%
Stomkompletteringar, innerväggar	50 år	2,0%
Fasad, fönster	40 år	2,5%
Installationer (värme, el, ventilation, VVS)	40 år	2,5%
Ytskikt invändig	20 år	5,0%

Tillämpade avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärde samt nyttjandeperioder omprövas vid varje årsslut.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Reparationer kostnadsförs löpande.

Avgörande för bedömningen av när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyte av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall en ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbyte.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, konsulttjänster och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell tillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningsprinciper för materiella tillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Koncernen tillämpar komponentavskrivning, vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen. Beräknade nyttjandeperioder för maskiner och inventarier varierar mellan tre och tio år.

Nedskrivning av materiella tillgångar och rörelsefastigheter

Om det vid bokslutstidpunkten föreligger någon indikation på att det planmässiga värdet på en materiell tillgång är högre än dess återvinningsvärde görs en beräkning av tillgångens återvinningsvärde. Med återvinningsvärdet menas det högsta av tillgångens nettoförsäljningsvärde och dess nyttjandevärde.

Om det fastställda återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet skrivs tillgångens redovisade värde ned till återvinningsvärdet. Om det vid ett senare tillfälle fastställs ett högre värde kan en återföring av tidigare nedskrivning ske. Nedskrivningar redovisas i resultatet. Omvärderingsförluster som ryms inom tillgänglig omvärderingsreserv redovisas inte som nedskrivning utan i övrigt totalresultat.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt.

Pensioner och liknande förpliktelser

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda (lön, sociala avgifter, betald semester, betald sjukfrånvaro etc.) beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. Länsförsäkringar Skaraborg redovisar den förväntade kostnaden för betalningar av prestationslön och andra rörliga ersättningar när det finns en förpliktelse att göra sådana betalningar och förpliktelsen kan beräknas tillförlitligt. Avsättning görs för beräknat värde av andra ersättningar till anställda som betalas ut efter räkenskapsårets utgång, som till exempel prestationslön.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas som avgiftsbestämda pensionsplaner

Länsförsäkringar Skaraborg följer branschens pensionsöverenskommelse, den så kallade FTP-planen. Denna plan är huvudsakligen förmånsbaserad vad gäller framtida pensionsutbetalningar. FTP-planen försäkras huvudsakligen i FPK (Försäkringsbranschens Pensionskassa). Länsförsäkringar Skaraborg har sin tjänstepension försäkrad i FPK.

Länsförsäkringar Skaraborg saknar den information som krävs för att redovisa förmånsbestämda pensionsplaner i enlighet med IAS 19 i koncernredovisningen och redovisar därför dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda i enlighet med Rådets finansiella rapporteringsuttalande, UFR 10.

Eventualförpliktelser

Upplysning om eventualförpliktelser lämnas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser utom koncernens kontroll eller när det finns ett åta-

gande som inte redovisas som en avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens.

Moderbolaget upprättar sin redovisning enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560, ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12) med ändringsföreskrifter och RFR 2 Redovisning för juridiska personer utgivna av Rådet för finansiell rapportering. Moderbolaget tillämpar samtliga av EU godkända IFRS så långt detta är tillåtet inom ramen för ÅRFL, FFFS 2015:12, RFR 2 och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Byggnader och mark

Bolagets fastigheter innehas i syfte att inhysa huvudkontor, erhålla hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa. Redovisas initialt till anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförbara utgifter och i balansräkningen till verkligt värde. Detta baseras i sin helhet på värderingar av utomstående oberoende värderingsmän med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värdering av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella. Värdering sker normalt årligen. Eventuella omvärderingar under löpande år, påkallade av indikationer om väsentliga värdeförändringar, sker genom intern värdering. Verkliga värden baseras på marknadsvärden, vilket är det bedömda belopp som skulle erhållas i en transaktion vid värderingspunkten mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har intresse av att transaktionen genomförs efter sedvanlig marknadsföring där båda parter förutsätts ha agerat insiktsfullt, klokt och utan tvång.

Driftskostnader hörande till bygganden och mark redovisas i moderbolaget som kapitalavkastning, kostnader. Såväl orealiserade som realiserade värdeförändringar redovisas i årets resultat.

Dotterföretag

Andelar i dotterföretag redovisas i moderbolaget enligt verkligt värdeметoden. Förändring av verkligt värde redovisas som orealiserad vinst/förlust.

Intresseföretag

Andelar i intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt verkligt värdeметoden. Förändring av verkligt värde redovisas som orealiserad vinst/förlust.

Obeskattade reserver

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Moderbolaget har valt att redovisa koncernbidrag enligt alternativregeln i RFR 2 Redovisning för juridiska personer, dvs. att lämnat koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen. Aktieägartillskott aktiveras i aktier och andelar, i den mån nedskrivning inte krävs.

Not 2 Upplysningar om risker

Inledning

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Skaraborg. Bolagets resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Denna not beskriver hur moderbolagets risker hanteras samt ger kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Syftet med försäkringsföretagets riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som företaget är exponerat för, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att se till att försäkringsföretaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker företaget är exponerat för. Bolagets arbete med riskhantering bygger på en organisation med tydliga ansvarsområden samt väl fungerande arbetsprocesser. Arbetet beskrivs närmare i de följande avsnitten.

Organisation för riskhantering

Styrelsen

Ansvar för bolagets riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, befogenhetsregler, försäkringstekniska riktlinjer, riskpolicy och placeringsriktlinjen. Styrelsen får löpande rapportering av hur bolagets risker utvecklas via olika rapporter. Styrelsen har tre utskott till sitt förfogande, risk- och kapitalutskott, revisionsutskott samt ersättningsutskott. I varje utskott ingår 2-3 styrelseledamöter samt bolagets ansvariga inom respektive område. I risk- och kapitalutskottet ingår även finanschefen som sekreterare.

Risk- och kapitalutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Utskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av den riktlinje som styr bolagets finansförvaltning. Styrelsen tar årligen beslut om instruktion för risk- och kapitalutskottet och följer utskottets arbete genom att protokoll från deras möten tas upp på efterföljande styrelsemöte.

Revisionsutskottet ska svara för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Detta innefattar bland annat att hålla sig informerad om pågående och genomförda granskning genom att ta del av information från och föra dialog med företagsledning, extern och intern revisor, riskhanteringsansvarig, regelefterlevnadsansvarig samt aktuarie.

Ersättningsutskottet är beredande organ till styrelsen i ersättningsfrågor. Utskottet ska ta fram förslag till och föreslå revideringar av dokumentet Riktlinje för ersättning. Utskottet ansvarar för att bereda och följa upp väsentliga ersättningsbeslut och beslut om ersättning och övriga anställningsförmåner till vd och övriga anställda i ledande positioner.

Internrevision

Till styrelsens förfogande finns funktionen för internrevision, vilken rapporterar direkt till styrelsen. Internrevisorn ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen. Styrelsen beslutar årligen om inriktning och omfattning för internrevisionens arbete.

Operativ organisation

I bolagets operativa riksorganisation finns förutom vd funktioner för riskhantering, regelefterlevnad och riskurval, i form av olika riskbedömningsutskott.

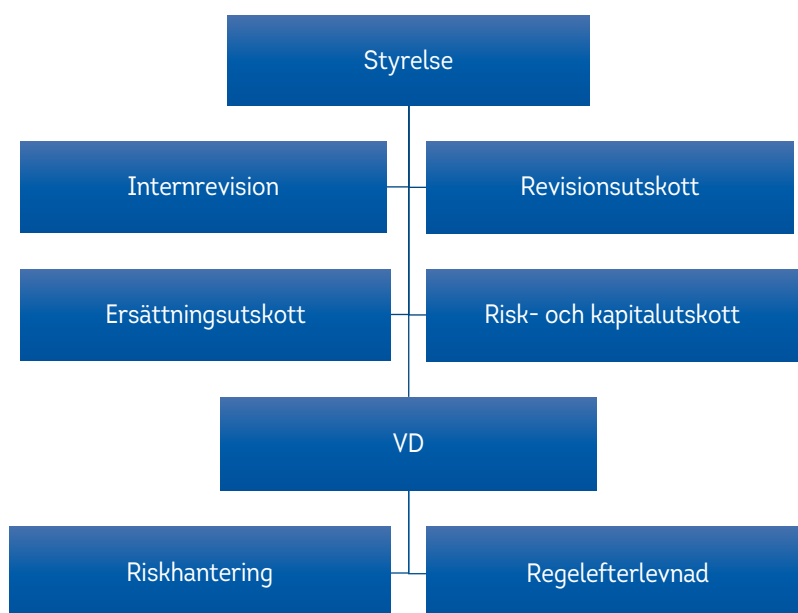
Riskhanteringsfunktionen ansvarar för att löpande bedöma den ekonomiska omfattningen av bolagets risker samt hur dessa utvecklas i samband med omvärldsförändringar och strategiska beslut. I detta ingår även att koordinera aktiviteter för identifiering, mätning, hantering och rapportering av alla väsentliga risker. Rapportering sker direkt till vd och styrelse.

Regelefterlevnadsfunktionen är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Funktionen rapporterar direkt till vd och styrelse och lämnar årligen en bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Bolagets olika *riskbedömningsutskott* har till uppgift att bedöma nya och befintliga risker inom sakförsäkrings- och kreditverksamheten. Utskotten har rätt att ta egna beslut om bolaget ska acceptera en risk eller inte. Detta får dock bara ske inom de olika medlemmarnas behörigheter.

Dessutom har bolaget en *säkerhetsfunktion* som arbetar med säkerhetsfrågor. Säkerhetsfunktionen leder och koordinerar bolagets arbete med säkerhet kring administration IT, information och personsäkerhet samt fysiskt skydd av kontor och utrustning. Funktionen är sammankallande för bolagets nödlägesberedskap.

Nedan finns ett schema över bolagets riskhanteringsorganisation.

Rapportering av risk

Bolaget mäter total risk utifrån en Solvens 2-baserad riskmodell enligt standardformeln. Modellen beräknar ett kapitalkrav (total risk) som förväntas svara mot risken för att insolvens inträffar inom 12 månader med en sannolikhet om högst 0,5 procent. I modellen ingår kapitalkravsberäkning för skadeförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk, livförsäkringsrisk och operativ risk. Det totala kapitalkravet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas. Likviditetsrisk, affärsrisk och övriga risker är inte med i modellen.

Bolagets styrelse, risk-och kapitalutskott, revisionsutskott och företagsledning får kvartalsvis en riskrapport, där det bland annat framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan solvenskapitalkrav och kapitalbas (solvenskapitalkvot) har utvecklats.

Bidrag till solvenskapitalkrav per riskkategori	2019-12-31	
	Belopp (mkr)	Andel
Skadeförsäkringsrisk	257	14%
Sjukförsäkringsrisk	55	3%
Livförsäkringsrisk	16	1%
Marknadsrisk	1 378	75%
Motpartsrisk	95	5%
Operativ risk	34	2%
Bruttosumma	1 834	100%
Diversifieringseffekt	-285	-16%
Just. förlusttäckning	-203	-11%
Solvenskapitalkrav	1 346	73%

I tabellen visas de olika riskkategoriernas andel av det totala solvenskapitalkravet 2019-12-31

Bolaget styrs av ett antal legala krav. I Sverige är Finansinspektionen tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och solvens. Bolaget uppfyller med god marginal de minimikrav som ställs av myndigheterna.

Skadeförsäkringsrisk

Försäkringsrisker består av premierisk, reservrisk, annullationsrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan. Då risker – liksom principer och verktyg för värdering av riskerna och riskhantering – skiljer sig åt för olika typer av försäkringskontrakt, återfinns ytterligare kommentarer nedan under rubriken "Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen". Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara balanserad.

Bolaget tar även emot affär som mottagen återförsäkring. Affären är huvudsakligen svensk. Största risk i mottagen affär bedöms vara Nordiska kärnförsäkringspoolen, där bolaget för 2019 hade 100 andelar. Bolagets maximala ansvarighet per händelse och andel är motsvarande 10 000 Euro.

Premierisk

Premierisken är risken att skade- och driftskostnaderna för ännu ej inträffade skador inte täcks av premieintäkten. Premierisken innehåller dels en genuin osäkerhet om det faktiska utfallet av varje enskilt försäkringsavtal, dels osäkerhet om den ingående totala avsättningen för ännu ej inträffade skador på redan ingångna försäkringsavtal. Osäkerheten om utfallet av årets försäljning kan uppkomma genom att den prissättningsprocess som bolaget utvecklat innehåller brister. Ett exempel skulle kunna vara att bolagets tarifferings- och premiekalkylmodeller är felspecificerade, eller att de bygger på felaktiga antaganden.

Känslighetsanalys av försäkringsrisker, tkr	Inverkan på vinst före skatt		Inverkan på eget kapital	
	2019	2018	2019	2018
1 % förändring i premienivån (+/-)	8 462	7 763	6 718	6 055
1 % förändring i totalkostnad (+/-)	7 233	7 429	5 743	5 794
1 % förändring i skadekostnad (+/-)	6 041	5 170	4 797	4 033
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring (+/-)	4 718	5 284	3 746	4 122

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringar i olika parametrar, för moderbolaget.

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador. Riskbegränsning sker även genom återförsäkring.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring och olycksfallsförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna som kommenteras under rubriken "Ränterisk".

Reservsättning och avvecklingsresultat brutto, Mkr	2015	2016	2017	2018	2019
Avsättning oreglerade skador	1 354	1 423	1 457	1 500	1 533
Förändring i %	- 1	5	2	3	2
Avvecklingsresultat	21	40	13	11	16

Annullationsrisk

En ny risk, annullationsrisk, har tillkommit som en följd av ett premiereservsprojekt som bedrivits på LFAB. Bolagen har tidigare använt ett förenklat beräknings sätt som bland annat inneburit att premiefordran redovisats som en tillgång, precis som i den finansiella redovisningen. Nu dras den istället av från de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) och därvid uppstår annullationsrisk, vilken definieras som påverkan på FTA av att vi inte får in 40% av denna premiefordran.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i första hand begränsat till f.d. Skaraborgs läns 17 kommuner, varav 15 i Västra Götalands län och 2 i Jönköpings län, vilket innebär att de risker som bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand eller stormskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets-, lantbruks/skogs- och villaförsäkring) som är känslig för denna geografiska koncentration.

Bolaget är också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen. Åtagandet är bolagets enskilt största risk som träder in då gruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolaget tecknar såväl direkt försäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring samt mottagen livåterförsäkring från Länsförsäkringar Liv.

För att reducera försäkringsrisken finns olika metoder. Riskminskning med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal åstadkommes dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra och genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad väldokumenterad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs även justeringar av dessa. Därutöver är huvudmetoden för styrning av premierisker den affärsplan som utformas årligen och fastställs av styrelsen. Bolaget upprättar även detaljerade interna riktlinjer (riskurvalsregler) för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av bolagets styrelse. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker, Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden (limiter). I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer bolaget är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom portföljen. Alla sakförsäkringskontrakt löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte tillsammans med de 22 övriga länsbolagen i länsbolagsgruppen. Hantering av riskutbyte administreras inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen - per riskslag - fastställda belopp (självbehåll) - per skada, per händelse och totalt per skadeår. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas eller omförhandlas varje år. Självbehållen kan variera mellan olika riskslag. Det högsta självbehåll som bolaget valt för 2019 är 10 Mkr.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador som inträffar utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggförsäkring som ger ett obegränsat skydd. Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder totalt för de 23 länsbolagen och Länsförsäkringar AB tillsammans. För katastrofskador som överstiger 8 miljarder finns ett internt återförsäkringsskydd inom länsförsäkringsgruppen. Risker som bolaget av misstag tecknar en risk som i sin helhet, eller till en del, inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram, är en processrisk, och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken "Operativa risker". Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om hur den framtida kostnadsutvecklingen på grund av förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador. Dessa genomgångar innebär att alla skadehandläggare går igenom sina oreglerade skador och kontrollerar att den kvarvarande reserven är tillräcklig för att slutreglera skadan. Detta görs minst fyra gånger per år.

Av den övre delen av tabellen nedan framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår utvecklas årsvis.

Skadekostnad före återförsäkring (Tkr)							
Skadeår	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Uppskattad skadekostnad							
- I slutet av skadeåret	446 978	442 983	489 819	461 823	512 260	624 550	
- ett år senare	444 089	470 507	482 061	466 590	513 614		
- två år senare	423 207	449 598	464 144	451 477			
- tre år senare	424 034	445 734	467 994				
- fyra år senare	419 905	442 172					
- fem år senare	423 030						
Nuvarande skattning av total skadekostnad	423 030	442 172	467 994	451 477	513 614	624 550	
Totalt utbetalt	382 109	402 251	415 717	388 335	449 549	332 242	
Summa kvarstående reserv	40 922	39 921	52 277	63 142	64 065	292 307	552 634
Diskonteringseffekt	-470	-281	-557	-625	-650	-997	-3 580
Avsättning upptagen i balansräkningen	40 452	39 638	51 718	62 515	63 413	291 309	549 054
Avsättning avseende tidigare skadeår							334 694
Avsättning avseende skadebehandlingsreserv							53 969
Total avsättning upptagen i balansräkningen, direkt affär							937 717
Avsättning avseende skadelivränta							255 338
Avsättning avseende mottagen återförsäkring							340 051
Total avsättning upptagen i balansräkningen							1 533 106

Den övre delen av tabellen avser skador exklusive mottagen återförsäkring och skadelivräntor. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Länsförsäkringar Skaraborg utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livfallsrisk, driftskostnadsrisk och omprövningsrisk. Skaraborg exponeras för dessa risker dels via bolagets egna skadelivräntor, dels via mottagen återförsäkring där bolaget tar emot motsvarande risker i skadelivräntor tillhörande LF Sak.

Livfallsrisk är risken för förlust till följd av att de försäkrade lever längre än vad som antagits och utgör därmed en risk i bolagets skadelivränterörelse där åtagandet utgörs av livsvarigt löfte om utbetalningar. Risken hanteras genom en kontinuerlig uppföljning av dödligheten inom Länsförsäkringsgruppens skadelivräntebestand samt genom spridning av risken för ändrade dödlighetsantaganden genom intern återförsäkring.

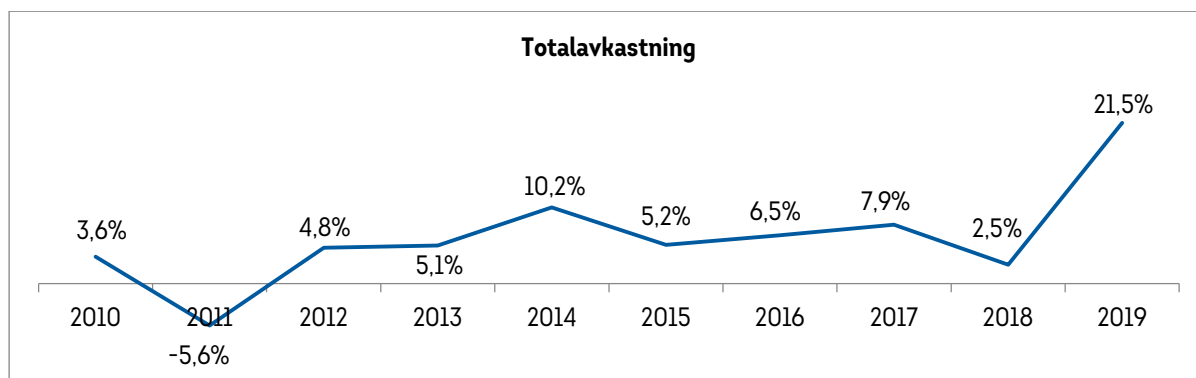
Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser, råvarupriser och fastighetspriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

För Länsförsäkringar Skaraborgs del är det aktiekursrisk, ränterisk och volatilitet som är de mest påtagliga riskerna medan fastighets- och valutariskerna är av mindre omfattning beroende på att endast en mindre del av tillgångarna är exponerade mot dessa risker.

Bolaget har ett regelverk, policy och riktlinjer för finansförvaltningen, för hur bolaget ska placera tillgångarna och till vilken risk detta får göras. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet. Månadsvis sker uppföljning av aktuell allokering. Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera konkurrenskraftig avkastning samtidigt som hänsyn tas till risk och tillgänglighet.

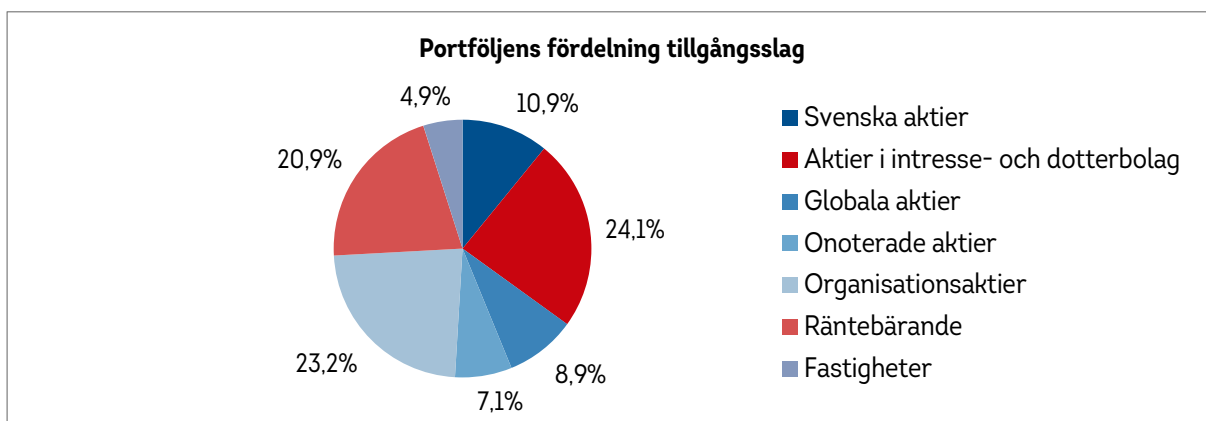
Diagram och tabell nedan visar totalavkastning för moderbolaget de tio senaste åren samt det sista årets kapitalavkastning fördelad på tillgångsslag.

Tillgångsslag	IB	UB	Netto	Värde	Direkt	Total
Mkr	Marknadsvärde	Marknadsvärde	placering	förändring	avkastning	avkastning
Svenska aktier	310	394	-28	112	5	117
Svenska aktier intresseföretag	313	16	-449	149	7	156
Svenska aktier dotterbolag	159	853	522	172	0	172
Globala aktier	383	320	-171	108	1	109
Onoterade aktier	107	257	130	20	3	23
LF AB	772	839	0	67	0	67
Fastigheter	149	178	25	4	-4	0
Räntebärande	837	756	-110	29	5	34
Totalt	3 030	3 613	-81	661	17	678

Risk- och kapitalutskottets roll är att vårda balansräkningen och löpande bevaka och föreslå strategiska allokeringar av placeringskapitalet. Bolagets Placeringsriktlinjer är ett styrande dokument som årligen ses över och beslutas av styrelsen. Eventuella avvikelser från rekommendationerna i riktlinjen protokollförs löpande genom styrelsebeslut. Styrelsen tar därmed strategisk ställning, dels till vilken risknivå som ska gälla för förvaltningen och dels till vilken del frihet ges till den operativa förvaltningsorganisationen. Bolagets Risk- och kapitalutskott har ansvaret för den taktiska allokeringen av de olika placeringstillgångarna.

Känslighetsanalys enligt FFFS 2008:26 respektive RFR 2, gällande moderbolaget					
Riskelement	Värdepåverkan	Påverkan på skulder och kapital			
		Avsättningar för andra risker och kostnader	Eget kapital, tkr		
Räntebärande fordringar	Ränteförändring +1 %	-4 663	-961	-3 702	
Räntebärande fordringar	Ränteförändring -1 %	5 309	1 094	4 215	
Aktier	Kursändring +10 %	181 020	37 290	143 730	
Aktier	Kursändring -10 %	-181 020	-37 290	-143 730	
Dotterbolag/Intressebolag	Kursändring +10 %	86 857	17 893	68 964	
Dotterbolag/Intressebolag	Kursändring -10 %	-86 857	-17 893	-68 964	
Fastigheter	Värdetförändring -10 %	-17 840	-3 675	-14 165	
Fastigheter	Avkastningskrav på direktavkastning +2 %	-47 572	-9 800	-37 772	
Valutakursrisk	Kursändring -10 %	-13 613	-2 804	-10 809	

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är bolagets enskilt största marknadsrisk och avser risken för förlust till följd av ändringar av aktiekurser. Totalt har bolaget i bokförda värden aktieexponeringar (exklusive aktier i LFAB) på totalt 1 840 (1 272) Mkr. Bolaget innehar också placeringar i s.k. private equity knutna till tillväxtföretag globalt. För investerade belopp i USD 5 455 431 (4 773 272) och EUR 8 175 765 (3 841 634), se vidare under rubriken Valutakursrisk nedan. I svenska kronor motsvaras beloppen av 50 829 (42 821) tkr respektive 85 303 (39 474) tkr. Bolagets har ingen råvarurisk.

Optioner och Terminer

En option (köp- eller säljoption) innebär en rättighet att köpa respektive sälja den underliggande tillgången. Termin motsvarar i stort en option, men innebär en skyldighet att genomföra affären på slutdagen. Bolaget innehar för tillfället inga optioner eller terminer.

Valutakursrisk

Valutarisk finns i aktier och andelar bokförda till 136 Mkr. Delar av innehavet i private equity samt aktiefonderna är noterade i USD till kursen 9,32 (8,97) SEK per bokslutsdagen. Det andra innehavet i private equity är noterat i EUR till kursen 10,43 (10,28) SEK. Ingångskurserna för året var 8,97 SEK per USD och 10,28 SEK per EUR. Högre kurser är gynnsamt för vårt bokförda värde, som baseras på ingångskursen.

Ränterisk

Större delen av bolagets ränteportfölj består av kommun- och företagsobligationer samt innehav i räntefonder och företagsobligationsfonder. Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper inklusive likvida medel uppgår till totalt 992 (933) Mkr. Några räntebärande finansiella skulder finns inte. Avsättningar för oreglerade skador innefattar även en skadelivräntereserv som värderas med marknadsräntor.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring och olycksfallsförsäkring. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (brutto före avgiven återförsäkring) i trafikaffären till 777 (754) Mkr och olycksfallsaffären till 178 (153) Mkr. Den ackumulerade diskonteringseffekten, skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver uppgår till 8 (22) respektive 7 (9) Mkr.

Mkr	Löptider					Total
	< 1 år	1 - 5 år	5 - 10 år	> 10 år	Utan löptid	
Tillgångsslag						
Finansiella tillgångar	135	564	57	0	2 857	3 613
Försäkringstekniska avsättningar f e r	0	0	0	0	1 693	1 693

Fastighetsrisk

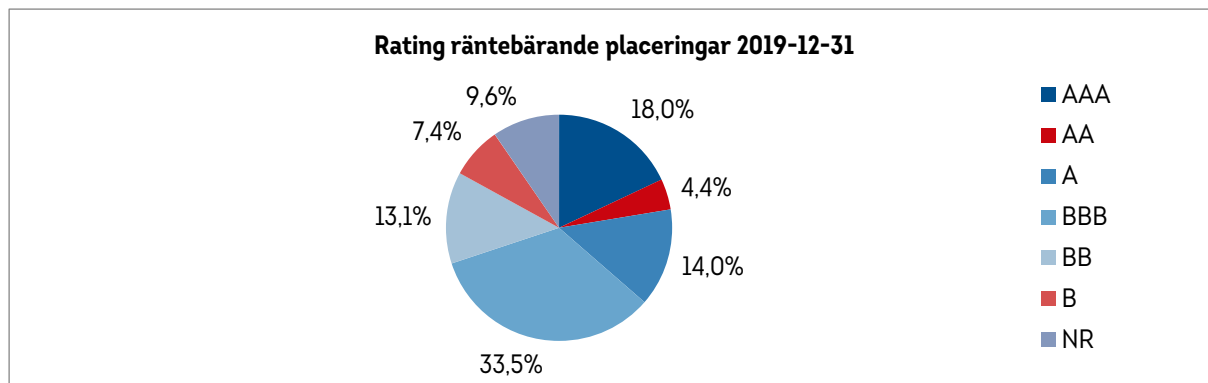
Moderbolagets exponering i fastigheter uppgår till totalt 178 (542) Mkr och utgör 4,9 (17) procent av de totala placeringstillgångarna. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. Exponeringen består av direktägande av fastigheter, vilka värderas årligen. För de senare inhämtas värdering från två oberoende fastighetsvärderare och nytt värde sätts på fastigheterna först då aktuellt värde avviker med mer än fem procent i någondera riktningen, från det medelvärde som framkommer ur de två värderingsunderlagen. Avrundning sker till hela miljoner kronor. Fastighetsvärdena har med detta synsätt ansetts kunnat höjas med 4 (4) Mkr mot föregående år.

Spreadrisk

Spreadrisk är risken för förlust till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor. Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha.

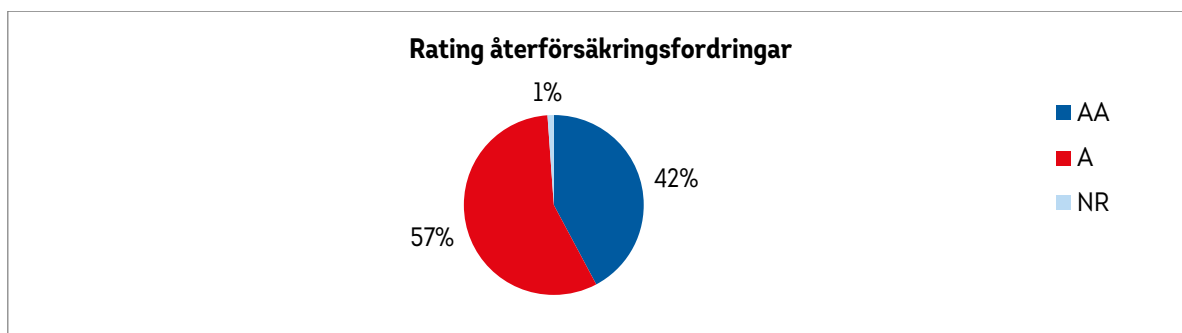
Motpartsrisk (kreditrisk)

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa kreditrisken i placeringar i räntebärande värdepapper finns begränsningar om hur mycket som får placeras hos olika emittenter och fördelning mellan olika ratingklasser. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande skuldtäckningsregler. Fördelningen per balansdagen kan utläsas i följande diagram.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna, inte heller någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Bolaget har på balansdagen 280 (282) Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador, av dessa avser endast en mindre del externa återförsäkrare.

Under en normal månad har bolaget utbetalningar avseende driftskostnader, skadekostnader och återförsäkringspremier på cirka 74 (65) Mkr. Inbetalningarna i form av premier i sakförsäkringsaffären, ersättningar från återförsäkrare och provisionsersättningar från Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Liv uppgår till cirka 77 (76) Mkr.

Lånefordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde med avdrag för eventuell nedskrivning.

Kundfordringar redovisas till de belopp som förväntas inflyta efter avdrag för eventuella osäkra fordringar som bedöms individuellt. Kundfordrans förväntade löptid är kort, varför värdet redovisas till nominellt belopp. Nedskrivning av kundfordringar redovisas i rörelsens kostnader. Inga kundfordringar bedöms vara osäkra.

Vad avser försäkringsskulder (avsättningar) för oreglerade skador i direkt försäkring, framgår den beräknade tiden för kassa-utflödet av denna tabell.

Tkr	Total avsättning, brutto	Duration, år
Sjuk och olycksfall	172 470	> 4
Egendomsförsäkring	169 664	<= 4
Motorfordon, kasko	80 132	<= 4
Motorfordon, trafik	770 790	> 4
Summa	1 193 589	

Operativa risker

En viktig del av bolagets riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner.

En central del av processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Incidentrapportering är också en viktig del av riskarbetet. De incidenter som inträffar loggas och hanteras i ett särskilt system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder.

Bolagets funktioner för riskhantering, regelefterlevnad och internrevision har, som tidigare beskrivits, bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera, granska och hantera bolagets operativa risker.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För Länsförsäkringar Skaraborg är likviditet normalt inget problem eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 40 miljoner kronor. Utöver detta finns möjlighet att med kort varsel göra större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar. Bolaget rapporterar månatligen en uppdaterad kassaflödesanalys till risk- och kapitalutskott.

Affärsrisk

Avser risk för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolagets arbetar därför kontinuerligt med bevakning av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter. Inom ramen för arbetet med bolagets långsiktiga strategiska plan och mer kortsiktiga verksamhetsplan identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledning och styrelse. Skeende som inte kan förutses leder till ytterligare behandling på lednings- och styrelsenivå, när behov av det uppkommer. Som generell princip gäller att den som ansvarar för en del av verksamheten också ansvarar för de riskerna som kan uppkomma, detta gäller även för affärsriskerna. I bolagets egna risk- och solvensanalys (ERSA) utgör de identifierade affärsriskerna en input vid framtagandet av bolagets negativa scenarier (stresser).

Övriga risker

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Skaraborg ska stå för 80 procent av de kreditförluster, som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Vid samma tillfälle som en befarad förlust identifieras avräknas 80 procent av förlusten från bolagets ersättning, i normala fall redan upparbetade ersättningar men ännu ej utbetalda. Om förlusterna i extremfall inte täcks av upparbetade ersättningar kommer återstående förlustbelopp att avräknas mot eventuella framtida ersättningar. Bolaget behöver dock aldrig, inte ens om förlusterna i undantagsfallet skulle bli extremt stora, göra några återbetalningar till Länsförsäkringar Bank. Under 2019 hade bolaget konstaterade kreditförluster på -2,8 (-0,4).

Den ersättning som bolaget får från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldigt om en kund slutar betala sina premier. Denna risk är relativt begränsad, i huvudsak en följd av att annullationsansvaret bara är treårigt.

Kapitalhantering / Solvensinformation

Bolagets verksamhet är föremål för myndighetskrav. Dessa krav innehåller förutom godkännande och övervakning av verksamheten även kvantitativa bestämmelser (tex kapitalkrav) för att minimera risken för insolvens om oförutsedda förluster skulle uppstå. Bolaget har uppfyllt alla dessa krav under räkenskapsåret.

Riskernas inverkan på kapitalet utvärderas löpande och kapitalhanteringen hänger nära samman med styrningen av riskhanteringen. I samband med den årliga affärsplaneringen genomförs även en egen risk- och solvensanalys som avser att säkerställa att bolaget vid var tid har tillräckligt kapital och tillräcklig likviditet. Analysen tar sin utgångspunkt i arbetet med affärsplanen och dess basscenario och inkluderar även ytterligare scenarier och stresstester för att ge kompletterande underlag om framtida eventuella kapitalbehov. Analysen genomförs på ett sådant sätt att styrelsen och företagsledningen får en ökad gemensam kunskap för frågor om kapitalstruktur, kapitalbehov och beredskap för att vid behov kunna reducera risker eller anskaffa nytt kapital. Bolagets prognoser visar på en fortsatt god kapitalisering under de kommande åren även vid mindre gynnsamma händelser.

Nyckeltal Solvens II, Mkr	2019-12-31	2018-12-31
Minimikapitalkrav	336	214
Solvenskapitalkrav	1 346	856
Kapitalbas enligt Solvens II	2 340	1 722
Eget kapital enligt Årsredovisning i moderbolaget	1 370	800
Solvenskapitalkvot	1,74	2,01

Styrelsen beslutar årligen om bolagets övergripande styrdokument rörande riskhantering samt sätter en toleransnivå för den totala risken. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under. Utöver att besluta den övergripande risktoleransen ska bolagets styrelse även besluta om bolagets kapitalmål vilket uttrycks som ett intervall mellan en övre och undre målnivå. Kapitalmålet syftar till att spegla bolagets kapitalbehov samt säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att kunna möta ett negativt scenario utan att riskera att understiga beslutad risktolerans på 160 procent. Kapitalmålet är beslutad att ligga mellan 170 - 220 procent.

Kapitalbas enligt Solvens II

Materiella villkor

Beloppen som rapporteras för initialt kapital, balanserad vinst och årets resultat överensstämmer med vad som redovisas i legalt bokslut. Beloppet som rapporteras för avstämningsreserven är uppbyggt av flera poster så som obeskattade reserver, omvärdering av förutbetalda anskaffningskostnader och försäkringstekniska avsättningar. Omvärdering av poster från redovisningen till solvensbalansräkningen följer de regler som anges i försäkringsrörelselagen och EUs delegerade Solvens 2-förordning. Obeskattade reserver medtas i kapitalbasen till 100 procent.

Kapitalbas, Mkr	2019	2018
Primärkapital (Nivå 1)		
Initialt kapital (bundna reserver och uppskrivningsfond)	10	10
Balanserad vinst och Årets resultat i moderbolaget	1 360	790
Avstämningsreserv	970	922
Summa kapitalbas (Solvens 2)	2 340	1 722

Solvenskapitalkrav

Länsförsäkringar Skaraborg använder standardformlen för beräkning av solvenskapitalkravet och intern modell tillämpas inte. En bedömning av standardformelns lämplighet genomförs årligen. Bedömningen innehåller en kombination av kvantitativa och kvalitativa analyser där standardformelns antaganden jämförs med bolagets faktiska riskprofil. Bedömningen är att standardformeln skattar bolagets kapitalbehov väl men avvikelser finns inom enskilda riskkategorier. Följande tabell visar solvenskapitalkravets storlek, totalt och uppdelat per riskmodul, samt minimikapitalkravets storlek.

Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, Mkr	2019	2018
Skadeförsäkringsrisk	256	246
Sjukförsäkringsrisk	55	52
Livförsäkringsrisk	16	16
Marknadsrisk	1378	934
Motpartsrisk	95	34
Diversifiering	-285	-229
Primärt solvenskapitalkrav (BSCR)	1 515	1 053
Operativ risk	34	35
Justering för förlusttäckningskapacitet hos uppskjutna skatter	-203	-232
Solvenskapitalkrav (SCR)	1 346	856
Minimikapitalkrav (MCR)	336	214

Noter till resultat- och balansräkning

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget.

Not 3 Premieinkomst

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Direkt försäkring i Sverige	807 584	776 304	807 584	776 304
Premier för mottagen återförsäkring	38 572	34 944	38 572	34 944
Premier för avgiven återförsäkring	-47 179	-52 842	-47 179	-52 842
Summa	798 977	758 406	798 977	758 406

Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Överförd kapitalavkastning	13 634	12 990	13 634	12 990

Tillämpade kalkylräntesatser	Koncernen		Moderbolaget		
	Procent	2019	2018	2019	2018
Olycksfallsfall- och trafikpoolen		0,50	0,75	0,50	0,75
Övrig trafik		0,00	0,25	0,00	0,25
Övrig affär		0,00	0,00	0,00	0,00

Avkastning på de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska avsättningar har överförts från den icetekniska redovisningen till den tekniska redovisningen. Beloppet har beräknats på nettot av de genomsnittliga försäkringstekniska avsättningarna efter avdrag för förutbetalda anskaffningskostnader samt den kapitalbindning som försäkringsrörelsen medför i form av premiefordringar. Som räntesats tillämpas räntan för statsobligationer med en löptid som motsvarar avsättningarnas.

Not 5 Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar

Tkr	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrare andel		Efter avgiven återförsäkring	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Utbetalda skadeersättningar	-604 916	-500 328	99 981	54 269	-504 935	-446 059
Skaderegleringskostnader	-64 580	-53 998			-64 580	-53 998
Utbetalda försäkringsersättningar	-669 496	-554 326	99 981	54 269	-569 515	-500 057

Förändring i avsättning för oreglerade skador

Tkr	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrare andel		Efter avgiven återförsäkring	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	-14 283	8 548	6 000	-14 376	-8 283	-5 828
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	42 740	30 750	-4 358	-12 040	38 382	18 710
Skaderegleringskostnader	4 500	4 056			4 500	4 056
Summa avsättning för oreglerade skador	32 957	43 354	1 642	-26 416	34 599	16 938

Not 6 Driftskostnader

Funktionsindelade driftskostnader

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffningskostnader	-36 571	-33 993	-36 571	-33 993
Förändring av Förutbetalda anskaffningskostnader (+/-)	1 030	-345	1 030	-345
Administrationskostnader	-90 604	-90 705	-83 632	-83 050
Summa driftskostnader i försäkringsrörelsen	-126 145	-125 043	-119 173	-117 388
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnad (se not 5)	-64 580	-53 998	-64 580	-53 998
Driftskostnader kapitalförvaltningen (se not 10)	-3 777	-4 612	-3 777	-4 612
Ersättning förmedlad livförsäkringsaffär, övrig intäkt RR	13 831	14 773	13 831	14 773
Kostnad avseende förmedlad livförsäkringsaffär, övrig kostnad RR	-11 048	-10 840	-11 048	-10 840
Ersättning förmedlad bankverksamhet, övrig intäkt RR	97 533	90 685	97 533	90 685
Kostnad avseende förmedlad bankverksamhet, övrig kostnad RR	-91 582	-86 976	-91 582	-86 976
Summa totala driftskostnader	-185 768	-176 011	-178 796	-168 356

Totala driftskostnader, kostnadsslagsindelning

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Personalkostnader	-171 400	-161 072	-171 400	-161 072
Lokal- och administrationskostnader	-9 428	-10 592	-5 167	-5 088
Avskrivningar	-6 626	-5 416	-3 913	-3 265
Övriga kostnader	-118 537	-112 906	-118 539	-112 906
Omkostnadsbidrag förmedlad affär	120 223	113 975	120 223	113 975
Summa totala driftskostnader	-185 768	-176 011	-178 796	-168 356

Not 7 Leasing

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Operationell leasing, leasing av mindre värde enligt IFRS 16				
Inom ett år	318	181	318	181
Mellan ett år och fem år	29	248	29	248
Längre än fem år				
Summa	347	429	347	429

*Icke uppsägningsbara leasingbetalningar där företaget är leasetagare uppgår till:

Tkr	Koncernen		Moderbolaget
	2019	2018 (jämförelse siffra)	
Nyttjanderättstillgång, fastighet	10 559	13 046	
Leasingskuld	-10 761	-13 046	
Leasingavgift, justering av hyreskostnad	2 488		
Avskrivning	-2 488		
Räntekostnad	-202		
Resultateffekt	-202		

Not 8 Kapitalavkastning, intäkter

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftsintäkter från rörelsefastigheter, byggnader och mark		3 902	6 861	5 192
Utdelningar				
Aktier och andelar	23 464	19 966	18 251	27 466
Ränteutäkter				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 672	3 489	2 672	3 489
Övriga ränteutäkter	273	226	273	226
Realisationsvinster				
Aktier och andelar	125 729	34 268	309 229	34 268
Summa kapitalavkastning, intäkter	152 138	61 851	337 286	70 641

Not 9 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Rörelsefastigheter, byggnader och mark			4 300	4 150
Aktier och andelar	190 520	-66 285	272 482	-27 635
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	83 645	38 764	83 645	38 764
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	274 164	-27 521	360 426	15 279

Not 10 Kapitalavkastning, kostnader

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftskostnader från rörelsefastigheter, byggnader och mark			-11 121	-6 795
Kapitalförvaltningskostnader	-3 781	-4 612	-3 777	-4 612
Övriga räntekostnader	-2 689	-2 443	-2 689	-2 443
Realisations- och valutakursförluster				
Aktier och andelar	-2 531	-818	-2 531	-818
Obligationer		-1 701		-1 701
Summa kapitalavkastning, kostnader	-9 001	-9 575	-20 118	-16 369

Not 11 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen				
Rörelsefastigheter, byggnader och mark		3 902	40	2 547
Aktier och andelar	337 182	-12 870	597 431	33 281
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	83 901	38 335	83 901	38 335
Kapitalförvaltningskostnader	-3 781	-4 612	-3 777	-4 612
Andel i intressebolags resultat	41 200	46 800		
Summa	458 501	71 555	677 594	69 551

Not 12 Övriga intäkter och kostnader

Övriga intäkter

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Provisioner Liv	13 830	14 773	13 830	14 773
Provisioner Bank och Fond	97 533	90 684	97 533	90 684
Summa övriga intäkter	111 363	105 457	111 363	105 457

Samtliga provisionsintäkter redovisas enligt IFRS 15 över tid

Övriga kostnader

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftskostnader Liv	11 047	10 840	11 047	10 840
Driftskostnader Bank och Fond	91 582	86 974	91 582	86 974
Summa övriga kostnader	102 629	97 814	102 629	97 814

Not 13 Bokslutsdispositioner

Tkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Avsättning till (-) / Upplösning av (+) säkerhetsreserv		-78 500
Avsättning till (-) / Upplösning av (+) periodiseringsfond	-27 000	-20 000
Summa	-27 000	-98 500

Not 14 Immateriella anläggningstillgångar

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
<i>Olycksfalls- och sjukförsäkring vuxen</i>				
Ingående balans	5 728	6 874	5 728	6 874
Förvärv/ överlåtelse från LF Sak				
Årets avskrivningar	-1 146	-1 146	-1 146	-1 146
Utgående balans	4 582	5 728	4 582	5 728

Alla immateriella tillgångar skrivs av. För information om avskrivningar, se redovisningsprinciperna

Not 15 Skatt på årets resultat

Redovisat i resultaträkningen.

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktuell skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)				
Periodens skattekostnad/skatteintäkt	-17 854	-15 040	-17 854	-15 040
Summa	-17 854	-15 040	-17 854	-15 040
Uppskjuten skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-47 706	-8 873	-43 014	11 706
Summa	-47 706	-8 873	-43 014	11 706
Total redovisad skattekostnad	-65 560	-23 913	-60 868	-3 334
Avstämning av effektiv skatt				
Resultat före skatt	431 068	177 070	630 336	84 221
Skatt enligt gällande skattesats	-92 249	-38 955	-134 892	-18 529
Ej avdragsgilla kostnader	-459	-667	-459	-667
Ej skattepliktiga intäkter	23 984	6 776	70 914	6 776
Skatt på schablonintäkt	-1 220	-1 287	-1 220	-1 287
Effekt av ändrade skattesatser	3 674	10 211	3 369	10 211
Övrigt	710	9	1 420	162
Redovisad effektiv skatt	-65 560	-23 913	-60 868	-3 334
Redovisat i övrigt totalresultat				
Uppskjuten skattekostnad (-) / skatteintäkt (+)	-899	-868		
Summa	-899	-868		

Not 16 Rörelsefastigheter / Byggnader och Mark

Koncernen

Information om verkligt värde på rörelsefastigheter

Tkr	2019	2018
Verkligt värde vid periodens början	128 500	125 000
Avskrivning på marknadsvärdets ingående balans	-2 713	-2 151
Investeringar	24 995	
Omvärderingar	6 713	5 651
Redovisat värde vid årets slut	157 495	128 500
Periodens omvärdering	6 713	5 651
Uppskjuten skatt	-899	-868
Övrigt total resultat för perioden efter skatt	5 814	4 783

Påverkan på periodens resultat

Tkr	2019	2018
Hysesintäkter	5 105	3 902
Direkta kostnader som genererat hyresintäkter	-9 364	-5 505
Avskrivningar	-2 713	-2 151

Moderbolaget

Information om verkligt värde på byggnader och mark

Tkr	2019	2018
Verkligt värde vid periodens början	149 100	144 950
Investeringar	24 995	
Periodens omvärdering	4 300	4 150
Redovisat värde vid årets slut	178 395	149 100

Påverkan på periodens resultat

Tkr	2019	2018
Hysesintäkter	5 105	3 902
Direkta kostnader som genererat hyresintäkter	-9 364	-5 505
Orealiserade vinster på byggnader och mark	4 300	4 150

Riskexponering - Parametrar

	Koncernen			Moderbolaget		
	Förändring +/-	Förändring av marknadsvärde +/-		Förändring +/-	Förändring av marknadsvärde +/-	
		Procent	Tkr		Procent	Tkr
Marknadshyra	100 kr/kvm	7,70%	10 200	100 kr/kvm	7,70%	10 200
Drifts- och underhållskostnader	25 kr/kvm	1,96%	2 600	25 kr/kvm	1,96%	2 600
Kalkylränta	0,50	9,89%	13 100	0,50%	9,89%	13 100

Geografisk fördelning

Fastigheterna Loke 3 och angränsande Loke 6 är belägna i Skövde. Under 2019 förvärvades fastigheten Bele 5 i Lidköping. Fyra lägenheter finns i Stockholm (varav tre bostadsrätter) och två fritidshus är belägna i Sälen respektive på Öland (båda bostadsrätter). I koncernen redovisas lägenheterna och fritidshusen som aktier och andelar.

Värderingsmetoder

Värderingen av ovanstående verkliga värden är för samtliga fastigheter klassificerade i nivå 3 i verkligtvärdehierarkin. Verkligt värde har bedömts av externa, oberoende fastighetsvärderare, med relevanta professionella kvalifikationer och med erfarenhet av området samt kategori av fastigheter som värderats. De två oberoende värderarna tillhandahåller det verkliga värdet av fastigheterna i samband med varje årsskifte. Verkliga värden har fastställts med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån redovisade jämförelseköp, och avkastningsmetod. Uppgifter om verkligt värde stöds av såväl faktiska transaktioner som av avkastningsmetod, som är baserad på nuvärdesberäkning av framtida faktiska kassaflöden i form av driftsnetton, som succesivt marknadsanpassats. Fastigheten Bele 5 värderas till anskaffningsvärde år 2019. Från och med år 2020 kommer även Bele 5 att omfattas av den externa fastighetsvärderingen. Fastigheten Bele 5 är pga utbliven extern värdering inte inkluderad i ovan analys av förändringar på marknaden. Lägenheter och fritidshus har värderats externt genom prisjämförelser med försäljningar i området, se not 2, Fastighetsrisk. Verkligtvärdevärderingen av fastigheter har kategoriserats som tillhörande nivå 3 i verkligtvärdehierarkin, då ej observerbara indata som använts i värderingen har en väsentlig påverkan på bedömt värde.

Not 17 Aktier och andelar i dotter- och intresseföretag

Koncernen

Specifikation av direkta innehav av andelar enligt kapitalandelsmetod

Intresseföretag	Säte	Antal aktier	Kapitalandel i %	Resultatandel efter skatt	Redovisat värde	
					2019	2018
					Skaraborg Invest AB	Skövde
Platzer Fastigheter Holding AB A+B	Göteborg	5 000 000	4,2	41 400	330 700	298 000
Summa				41 200	346 200	313 700

Platzers B-aktie noterades till 110,00 kr på balansdagen

Platzers A och B-aktier värderades till 66,14 kr enligt deras Delårsrapport januari - september 2019.

Moderbolaget

Dotterföretag

Specifikation av direkta innehav av andelar i dotterföretag

	Org.nr.	Säte	Antal andelar	Andel i %	Redovisat värde 2019	Redovisat värde 2018
LF Skaraborg Förvaltning AB	559171-2095	Skövde	500	100,0	853 185	158 500
Summa					853 185	158 500

Akkumulerade anskaffningsvärden

Tkr	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	158 914	
Årets anskaffning av dotterföretag		158 914
Årets aktieägartillskott	522 315	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	681 229	158 914

Akkumulerad omvärdering

Tkr	2019	2018
Ingående ackumulerad omvärdering	-414	
Omvärdering	172 370	-414
Utgående ackumulerad omvärdering	171 956	-414

Intresseföretag

Specifikation av direkta innehav av andelar i intresseföretag

	Org.nr	Säte	Antal andelar	Andel i %	Redovisat värde	
					2019	2018
Skaraborg Invest AB	556936-6924	Skövde	242 830	34,8	15 500	15 700
Platzer Fastigheter Holding AB A+B	556746-6437	Göteborg				298 000
Summa					15 500	313 700

Akkumulerade anskaffningsvärden

Tkr	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	277 000	277 000
Nedflyttning via aktieägartillskott till dotterbolag *	-265 000	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	12 000	277 000

* Intressebolaget Platzer Fastigheter Holding AB ägs numera via dotterbolaget. Transaktionen har skett genom aktieägartillskott.

Akkumulerad omvärdering

Tkr	2019	2018
Ingående ackumulerad omvärdering	36 700	-2 600
Omvärdering *	-33 200	39 300
Utgående ackumulerad omvärdering	3 500	36 700

* Ingående orealiserad vinst avseende Platzer Fastigheter AB - 33 000. Årets omvärdering avseende Skaraborg Invest AB -200

Not 18 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Koncernen

Finansiella tillgångar 2019, Tkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som hör till kategorin	Innehav för handelsändamål				
Aktier och andelar	2 102 526	2 102 526		2 102 526	2 102 526	1 158 088
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	755 517	755 517		755 517	755 517	705 159
Summa	2 858 043	2 858 043		2 858 043	2 858 043	1 863 247

Finansiella tillgångar 2018, Tkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som hör till kategorin	Innehav för handelsändamål				
Aktier och andelar	1 751 065	1 751 065		1 751 065	1 751 065	1 014 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	836 793	836 793		836 793	836 793	794 629
Summa	2 587 858	2 587 858		2 587 858	2 587 858	1 808 707

Moderbolaget

Finansiella tillgångar 2019, Tkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som hör till kategorin	Innehav för handelsändamål				
Aktier och andelar	1 810 203	1 810 203		1 810 203	1 810 203	877 063
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	755 517	755 517		755 517	755 517	705 159
Summa	2 565 720	2 565 720		2 565 720	2 565 720	1 582 222

Finansiella tillgångar 2018, Tkr	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Finansiella tillgångar som kan säljas	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som hör till kategorin	Innehav för handelsändamål				
Aktier och andelar	1 572 014	1 572 014		1 572 014	1 572 014	846 378
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	836 793	836 793		836 793	836 793	794 629
Summa	2 408 807	2 408 807		2 408 807	2 408 807	1 641 007

Vissa upplysningar om finansiella tillgångar och skulder som värderats till verkligt värde

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig bolaget av andra värderingstekniker. För finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att bolaget gör bedömningar beroende på likviditet, osäkerhet beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument.

Bolaget har därför fastställt ett ramverk för intern kontroll med hänsyn till värdering till verkligt värde.

När verkligt värde för en tillgång eller skuld ska fastställas används observerbara data i så stor utsträckning som möjligt. Verkliga värden kategoriseras i olika nivåer i en verkligtvärdehierarki baserat på indata som används i värderingstekniken enligt definitioner nedan:

Koncernen

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	713 842	841 571	547 113	2 102 526
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	696 113	57 536	1 868	755 517
Summa	1 409 955	899 107	548 981	2 858 043

Moderbolaget

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	713 842	841 571	254 790	1 810 203
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	696 113	57 536	1 868	755 517
Summa	1 409 955	899 107	256 658	2 565 720

Definitioner

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: Utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: Utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Utökad upplysning avseende nivå 2 ovan:

Bolagets onoterade aktieinnehav i LFAB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Detta tas fram genom att beräkna LFAB-koncernens beskattade egna kapital i koncernredovisningen på balansdagen. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket dessa i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet så utgör substansvärdet aktiernas verkliga värde om det inte kan påvisas att detta värde är högre än det pris som skulle erhållas vid en transaktion på marknaden. Bolaget gör avstämningar av detta värde mot de transaktioner som gjorts för att undersöka om så är fallet. Vidare görs en beräkning med en kassaflödesmetod och om denna metod påvisar ett lägre värde än substansvärdet redovisas aktierna till detta lägre värde. Per balansdagen 2019-12-31 är aktierna i LFAB upptagna till substansvärdet och ingår i verkligtvärdehierarkin i nivå 2.

Bolaget har inga finansiella skulder värderade till verkligt värde.

Koncernen

Avstämning mellan IB och UB för finansiella instrument värderade enligt nivå 3	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Totalt
Tkr			
Ingående balans 2019-01-01	284 446	1 967	286 413
Vinst/förlust redovisad i årets resultat	20 218	-99	20 119
Anskaffningsvärde förvärv	264 184		264 184
Försäljningslikvid försäljning	-21 735		-21 735
Förflyttning ut från nivå 3			0
Förflyttning in till nivå 3			0
Utgående balans 2019-12-31	547 113	1 868	548 981

Moderbolaget

Avstämning mellan IB och UB för finansiella instrument värderade enligt nivå 3	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Totalt
Tkr			
Ingående balans 2019-01-01	105 395	1 967	107 362
Vinst/förlust redovisad i årets resultat	20 271	-99	20 172
Anskaffningsvärde förvärv	133 233		133 233
Försäljningslikvid försäljning	-4 109		-4 109
Förflyttning ut från nivå 3			0
Förflyttning in till nivå 3			0
Utgående balans 2019-12-31	254 790	1 868	256 658

Not 19 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

2019	Koncernen		Moderbolaget	
	Upplupet anskaffnings värde	Verkligt värde	Upplupet anskaffnings värde	Verkligt värde
Tkr				
Noterade	703 440	753 649	703 440	753 649
Onoterade				
Övriga svenska emittenter, förlagslån	1 719	1 868	1 719	1 868
Summa	705 159	755 517	705 159	755 517
Förfallotidpunkt				
Inom 1 år	127 268	134 952	127 268	134 952
1-5 år	526 055	563 614	526 055	563 614
5-10 år	51 836	56 951	51 836	56 951
10 år -				
Summa	705 159	755 517	705 159	755 517
2018				
Tkr				
Noterade	792 910	834 826	792 910	834 826
Onoterade				
Övriga svenska emittenter, förlagslån	1 719	1 967	1 719	1 967
Summa	794 629	836 793	794 629	836 793
Förfallotidpunkt				
Inom 1 år	98 429	100 590	98 429	100 590
1-5 år	664 731	705 636	664 731	705 636
5-10 år				
10 år -	31 469	30 567	31 469	30 567
Summa	794 629	836 793	794 629	836 793

Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominellt värde/upplupet anskaffningsvärde
 Negativ skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominellt värde/upplupet anskaffningsvärde

Not 20 Fordringar avseende direkt försäkring

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Fordringar hos försäkringstagare	236 009	224 357	236 009	224 357
Fordringar hos försäkringsföretag	12 717	13 398	12 717	13 398
Summa	248 726	237 755	248 726	237 755

Not 21 Materiella tillgångar

Maskiner och inventarier	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Tkr				
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	93 966	92 369	93 966	92 369
Övriga förvärv	6 260	2 077	6 260	2 077
Avyttringar		-480		-480
Utgående balans	100 226	93 966	100 226	93 966
Avskrivningar				
Ingående balans	-86 578	-84 843	-86 578	-84 843
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar		384		384
Årets avskrivningar	-2 767	-2 119	-2 767	-2 119
Utgående balans	-89 345	-86 578	-89 345	-86 578
Redovisat värde	10 881	7 388	10 881	7 388

Not 22 Förutbetalda anskaffningskostnader

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	14 059	14 405	14 059	14 405
Årets avskrivning	-14 059	-14 405	-14 059	-14 405
Årets avsättning	15 089	14 059	15 089	14 059
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	15 089	14 059	15 089	14 059
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	15 089	14 059	15 089	14 059

Not 23 Eget kapital

Beträffande redovisning av eget kapital hänvisas till "Rapport över förändring i eget kapital".

Bundet eget kapital

Reservfond

Reservfonden är en balansräkningspost som räknas till bundet eget kapital och får endast användas till vissa ändamål. Syftet är att spara en del av nettovinsten som inte går åt, för täckning av balanserad förlust. Tidigare lagkrav att sätta av till detta.

Fritt eget kapital

Omvärderingsreserv

Omvärderingsreserven innefattar värdeförändringar hänförliga till materiella anläggningstillgångar i koncernen. Framgår av rapport över totalresultat.

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter eventuell avsättning till reservfond och bildar tillsammans med årets resultat summa fritt eget kapital

Känslighetsanalys redovisas i not 2

Not 24 Obeskattade reserver

Tkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Utjämningsfond		
Ingående balans	24 594	24 594
Avsättning/återföring		
Utgående balans	24 594	24 594
Periodiseringsfond		
Ingående balans	20 000	
Avsättning/återföring	27 000	20 000
Utgående balans	47 000	20 000
Säkerhetsreserv		
Ingående balans	675 000	596 500
Avsättning/återföring		78 500
Utgående balans	675 000	675 000

Not 25 Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor och ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,00% (0,20 %), baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesats 0,40% (0,60 %), baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Not 26 Ej intjänade premier och kvardröjande risker

Koncernen och moderbolaget						
Avsättning för ej intjänade premier						
Tkr	2019			2018		
	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto
Ingående balans	335 493		335 493	319 937		319 937
Under räkenskapsåret intjänade premier från tidigare räkenskapsår (-)	-335 493		-335 493	-319 937		-319 937
Årets avsättning	356 245		356 245	335 493		335 493
Utgående balans	356 245		356 245	335 493		335 493

Not 27 Oreglerade skador

Koncernen och moderbolaget						
Avsättning för oreglerade skador						
Tkr	2019			2018		
	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto	Brutto	Återförsäkrarens andel	Netto
IB inträffade och rapporterade skador	732 341	-118 523	613 818	723 793	-104 147	619 647
IB inträffade, ännu ej rapporterade skador (IBNR)	718 339	-163 124	555 215	687 589	-151 084	536 505
IB skaderegleringskostnad	49 470		49 470	45 413		45 413
Summa IB	1 500 150	-281 647	1 218 503	1 456 796	-255 231	1 201 565
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	621 529	-84 565	536 964	586 559	-96 147	490 412
Utbetalt till försäkringstagare	-604 113	99 982	-504 131	-554 326	54 269	-500 057
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år	15 541	-13 775	1 766	11 121	15 462	26 583
Utgående balans	1 533 107	-280 005	1 253 102	1 500 150	-281 647	1 218 503
UB rapporterade skador	718 058	-112 522	605 536	732 341	-118 523	613 818
UB inträffade, ännu ej rapporterade skador (IBNR)	761 079	-167 483	593 596	718 339	-163 124	555 215
UB skaderegleringskostnad	53 970		53 970	49 470		49 470
Summa UB	1 533 107	-280 005	1 253 102	1 500 150	-281 647	1 218 503
Odiskonterat belopp	1 547 642	-280 005	1 267 637	1 531 373	285 881	1 817 254

Not 28 Återbäring

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående avsättning återbäring	6 810	40 000	6 810	40 000
Under året utbetald återbäring	-2 805	-33 190	-2 805	-33 190
Årets avsättning återbäring	80 000		80 000	
Avsättning för återbäring	84 005	6 810	84 005	6 810

Not 29 Avsättningar för uppskjuten skatt

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Rörelsefastigheter / Byggnader och mark	19 054	18 988	21 539	21 505
Övriga placeringstillgångar	205 085	162 038	202 600	159 521
Avsatt till pensioner				
Obeskattade reserver	162 752	157 159		
Övrigt	-282	-182	-282	-182
Summa	386 609	338 003	223 857	180 844

Not 30 Skulder avseende direkt försäkring

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Skulder till försäkringsföretag	54 387	42 172	54 387	42 172
Premier, förskottsbetalda	109 602	110 623	109 602	110 623
Summa	163 989	152 795	163 989	152 795

Not 31 Övriga skulder

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Leverantörsskulder	3 789	4 112	3 789	4 112
Personalskatter	2 405	2 273	2 405	2 273
Övriga skulder	1 852	451	1 849	451
Summa	8 046	6 836	8 043	6 836

Not 32 Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Förskottsbetalda hyror	940	260	940	260
Säljarprovisioner	881	1 075	881	1 075
Sociala avgifter	10 285	7 148	10 285	7 148
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14 176	16 764	14 178	16 764
Summa	26 282	25 247	26 284	25 247

Not 33 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

2019	Koncernen			Moderbolaget		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar						
Immateriella tillgångar		4 582	4 582		4 582	4 582
Rörelsefastigheter/Byggnader och mark		157 495	157 495		178 395	178 395
Aktier och andelar		2 102 526	2 102 526		1 810 203	1 810 203
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag		346 200	346 200		868 685	868 685
Obligationer och räntebärande värdepapper	134 952	620 565	755 517	134 952	620 565	755 517
Depåer hos företaget som avgivet återförsäkring		59	59		59	59
Återförsäkrares andel av Försäkringstekniska avsättningar						
- Oreglerade skador	51 416	228 589	280 005	51 416	228 589	280 005
Fordringar avseende direkt försäkring	248 726		248 726	248 726		248 726
Fordringar avseende återförsäkring	67 605		67 605	67 605		67 605
Övriga fordringar	53 053		53 053	53 053		53 053
Materiella tillgångar		10 881	10 881		10 881	10 881
Nyttjanderättstillgångar enligt IFRS 16		10 559	10 559			0
Kassa och bank	268 082		268 082	236 371		236 371
Övriga tillgångar		1 103	1 103		1 103	1 103
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter						
- Förutbetalda anskaffningskostnader	15 089		15 089	15 089		15 089
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 413		4 413	4 413		4 413
Summa tillgångar	843 336	3 482 559	4 325 895	811 625	3 723 062	4 534 687
Skulder						
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)						
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	356 245		356 245	356 245		356 245
- Oreglerade skador	497 272	1 035 835	1 533 107	497 272	1 035 835	1 533 107
- Återbäring och rabatter	84 005		84 005	84 005		84 005
Andra avsättningar						
- Skatter	18 444	386 609	405 053	18 444	223 857	242 301
- Övriga avsättningar						
Skulder avseende direkt försäkring	163 989		163 989	163 989		163 989
Skulder avseende återförsäkring	4 281		4 281	4 281		4 281
Leasingskulder enligt IFRS 16		10 761	10 761			0
Övriga skulder	8 046		8 046	8 043		8 043
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter						
- Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26 282		26 282	26 284		26 284
Summa skulder och avsättningar	1 158 564	1 433 205	2 591 769	1 158 563	1 259 692	2 418 255

2018	Koncernen			Moderbolaget		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tkr						
Tillgångar						
Immateriella tillgångar		5 728	5 728		5 728	5 728
Rörelsefastigheter/Byggnader och mark		128 500	128 500		149 100	149 100
Aktier och andelar		1 751 065	1 751 065		1 572 014	1 572 014
Aktier och andelar i koncernföretag			0		158 500	158 500
Aktier och andelar i intresseföretag		313 700	313 700		313 700	313 700
Obligationer och räntebärande värdepapper	100 590	736 203	836 793	100 590	736 203	836 793
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		229	229		229	229
Återförsäkrars andel av Försäkringstekniska avsättningar						
- Oreglerade skador	52 533	229 114	281 647	52 533	229 114	281 647
Fordringar avseende direkt försäkring	237 755		237 755	237 755		237 755
Fordringar avseende återförsäkring	22 647		22 647	22 647		22 647
Övriga fordringar	46 231		46 231	46 231		46 231
Materiella tillgångar		7 388	7 388		7 388	7 388
Kassa och bank	95 767		95 767	95 717		95 717
Övriga tillgångar		688	688		688	688
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter						
- Förutbetalda anskaffningskostnader	14 059		14 059	14 059		14 059
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 304		3 304	3 305		3 305
Summa tillgångar	572 886	3 172 615	3 745 501	572 837	3 172 664	3 745 501
Skulder						
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)						
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	335 493		335 493	335 493		335 493
- Oreglerade skador	461 357	1 038 793	1 500 150	461 357	1 038 793	1 500 150
- Återbäring och rabatter	6 810		6 810	6 810		6 810
Andra avsättningar						
- Skatter	9 858	338 003	347 861	9 858	180 844	190 702
- Övriga avsättningar			0			0
Skulder avseende direkt försäkring	152 795		152 795	152 795		152 795
Skulder avseende återförsäkring	7 505		7 505	7 505		7 505
Övriga skulder	6 836		6 836	6 836		6 836
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter						
- Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25 247		25 247	25 246		25 246
Summa skulder och avsättningar	1 005 901	1 376 796	2 382 697	1 005 900	1 219 637	2 225 537

Not 34 Investeringsåtaganden

Kvarvarande åtaganden, Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Enligt avtal med finansiella institut har bolaget förbundit sig att investera följande belopp, omräknade med aktuella valutakurser	112 027	95 436	112 027	95 436
Teckningsåtagande om 45 mkr har avgetts till Humlegården Fastigheter AB 556682-1202				

Not 35 Eventualförpliktelser

- Ansvar för 80 procent av uppkomna kreditförluster i förmedlade krediter tillhörande Länsförsäkringar Skaraborg. Kreditförlusten regleras genom avdrag på kommande provisionsintäkter tills kreditförlusten är reglerad.
- Ansvarighet för Fastighets HB Humlegårdens förbindelser som ägare av detta bolag med 1,0 procent.
- Dotterbolaget LF Skaraborg Förvaltning AB har ingått ett teckningsåtagande gentemot Humlegården Fastigheter AB, där bolaget åtar sig att på begäran köpa företagscertifikat utgivna av Humlegården Fastigheter AB till ett maximalt nominellt belopp om 45 Mkr.
- Av trafikskadlagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som förmedlar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF.

Not 36 Ställda säkerheter

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
För försäkringstekniska avsättningar (f e r) registerförda tillgångar enligt Solvens 2	1 474	1 508	1 474	1 508
För försäkringstekniska avsättningar (f e r) registerförda tillgångar enligt IFRS	1 693	1 561	1 693	1 561

Bolagets registerförda tillgångar enligt 6 kapitlet 11§ försäkringsrörelselagen uppgår till 1 474 Mkr. I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har bolaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldäckta enligt försäkringsrörelselagen.

Not 37 Disposition av företagets vinst eller förlust

Till stämmans förfogande står

Tkr	Moderbolaget	
	2019	2018
Balanserat resultat.	790 370	709 483
Årets resultat	569 468	80 887
Summa	1 359 838	790 370

Not 38 Närstående

Med närstående avses både juridiska och fysiska personer enligt definitionen i IAS 24. Vårt dotterbolag LF Skaraborg Förvaltning och våra intressebolag Platzer AB och Skaraborg Invest AB bedöms som närstående juridisk person, se not 17. Även Länsförsäkringar AB koncernen är en närstående juridisk person enligt denna definition. Ledningsgrupp och styrelseledamöter betraktas som närstående fysiska personer. För närmare upplysning om transaktioner med ledningsgrupp och styrelseledamöter, se not 39.

Transaktioner med närstående ska hanteras på affärsmässiga villkor som all annan verksamhet inom bolaget. Ingen av transaktionerna med närstående har till sin karaktär, villkor eller ekonomiska innebörd varit ovanlig eller på annat sätt inte varit affärsmässigt genomförd. På balansdagen har moderbolaget fordringar och skulder enligt nedanstående tabell.

Inom länsförsäkringsgruppen förekommer transaktioner av såväl engångskaraktär som löpande karaktär. Till transaktioner av löpande karaktär hör tjänster som tillhandahålls av Länsförsäkringar AB koncernen. Dessa tjänster inhandlas på marknadsmässiga villkor och inkluderar IT-drift, utvecklingskostnader, marknadsföring, pensionsförsäkringar, utbildning med mera.

Länsförsäkringsgruppen i tabellen nedan inkluderar Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB samt de 23 övriga länsförsäkringsbolagen med dotterbolag. I tabellen redovisas inga transaktioner som härrör till återförsäkringsåtaganden mellan bolag inom Länsförsäkringskoncernen.

Tkr	Försäljning av varor och tjänster		Inköp av varor och tjänster		Aktieägartillskott		Fordran/skuld netto per 31/12	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
	LF Skaraborg Förvaltning AB					522 315	158 864	
Länsförsäkringsgruppen	4 415	4 310	83 406	67 742			45 070	48 353
Skaraborg Invest AB			125	150				
Summa	4 415	4 310	83 531	67 892	522 315	158 864	45 070	48 353

Not 39 Medelantal anställda samt löner och andra ersättningar

Koncernen och moderbolaget							
Tillsvidareanställda	2019			2018			
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	
Sverige	104	84	188	100	73	173	
Summa	104	84	188	100	73	173	

Könsfördelning i företagsledningen	2019			2018		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Styrelse	3	3	6	3	4	7
Övriga ledande befattningshavare	2	5	7	2	5	7
Summa	5	8	13	5	9	14

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Kostnader för ersättning till anställda				
Löner och ersättningar m.m.	93 404	86 431	93 404	86 431
Pensionskostnader, förmånsbaserad och avgiftsbestämda planer	21 823	22 887	21 823	22 887
Sociala avgifter	30 871	27 122	30 871	27 122
Summa	146 098	136 440	146 098	136 440

Ersättningar och förmåner till högsta ledningen

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Styrelsens ordförande, Eric Grimlund	423	419	423	419
Styrelsens vice ordförande, Magnus Karlsson	219	215	219	215
Styrelseledamot, Camilla Bender Larson	170	102	170	102
Styrelseledamot, Patric Eriksson	68	100	68	100
Styrelseledamot, Marie Klingspor	45	167	45	167
Styrelseledamot, Marie Gustavsson	158	158	158	158
Styrelseledamot, Johan Granqvist	149	136	149	136
Styrelseledamot, Christina Jörhall	89		89	
- varav pensionsavsättning till styrelsen				
Verkställande direktör, Jonas Rosman	3 049	2 886	3 049	2 886
- varav rörlig ersättning				
- varav pensionsavsättning	772	733	772	733
Övriga ledande befattningshavare (6 personer)	8 962	8 573	8 962	8 573
- varav rörlig ersättning				
- varav pensionsavsättning	2 604	2 513	2 604	2 513

Lön och arvoden

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Styrelsearvode utgår inte till personer som är anställda i bolaget. Ersättningen till verkställande direktören består av fast lön, övriga förmåner samt pension, specificerat under rubriken pension nedan.

Pensioner

Bolaget har en premie- och förmånsbestämd pensionsplan i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtalet. Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år, reglerat i avtal. För styrelseledamöter finns inga pensionsförpliktelser.

För medlemmarna i bolagets företagsledning gäller försäkringsbranschens normala villkor.

Pensionsvillkor för övriga anställda följer av kollektivavtal.

Avgångsvederlag

Mellan bolaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader.

Vid uppsägning av verkställande direktören från bolagets sida utgår en årslön.

För bolagets företagsledning gäller för försäkringsbranschen normala villkor.

Avgångsvillkor för övriga anställda följer av kollektivavtal.

Berednings- och beslutsprocess

Bolagets styrelse har inom sig utsett ett Ersättningsutskott med uppgift att bland annat ansvarar för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av styrelsens fastställda Riktlinje för ersättning. Ersättningsutskottet utsågs vid styrelsemötet den 2019-04-11 och bestod av styrelsens ordförande Eric Grimlund och ledamot Magnus Karlsson. Utskottets sammanläggning och uppgifter regleras i arbetsordning för Ersättningsutskottet.

Ersättning till verkställande direktör beslutas av Ersättningsutskottet samt anmäls i bolagets styrelse.

Ersättning till övriga i företagsledningen beslutas av verkställande direktör efter beslut om principer och riktlinjer i bolagets Ersättningsutskott. Riktlinje för ersättning distribueras som en bilaga i bolagsstämmoutsickiet.

Rörlig ersättning

Ersättningsutskottet har ansvaret för att följa upp och utvärdera bolagets följsamhet till Riktlinje för ersättning samt besluta om eventuella åtgärder för att följa upp tillämpningen av denna riktlinje. Riktlinjen har fastställts av bolagets styrelse 2019-03-07. Styrelsens beslut grundades på analys av vilka risker denna riktlinje kan vara förknippad med. Bolaget har en ersättningsmodell som är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering.

Riskanalys

Till anställda i ledande position, och som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på bolagets risknivå, räknas verkställande direktör och personer i bolagets företagsledning.

Till övriga anställda som i inte oväsentlig del kan påverka bolagets risknivå räknas, för år 2019, centrala funktioner, finanschef, riskingenjörer och medlemmar i lokal kreditkommitté förutom kreditcontroller. Till samtliga anställda som kan påverka bolagets risknivå utgår inga rörliga ersättningar.

Utgångspunkten för bolagets Riktlinje för ersättning är att ersättningar och anställningsvillkor inte får uppmuntra till överdrivet risktagande men ska möjliggöra att anställda och ledande befattningar kan rekryteras och behållas.

Ersättningsmodell och kriterier för ersättningar 2019

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Skaraborg att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka bolagets långsiktiga intressen.

Basen i ersättningsmodellen ska utgöras av fast månadslön. Månadslönen ska vara på rätt nivå för att attrahera och behålla rätt kompetens och ska sättas individuellt på en nivå med en tydlig koppling till anställdas arbete, kunskap, kompetens, erfarenhet och prestation.

Utöver månadslön tillämpar bolaget målrelaterad ersättning. Målrelaterad ersättning är ett komplement till månadslönen och ska uppmuntra och belöna goda prestationer som långsiktigt leder till att bolaget utvecklas positivt. Målrelaterad ersättning kan utgå till anställda inom bolaget enligt följande:

- Målrelaterad ersättning om belopp motsvarande högst 48 tkr per år utgår till ledare med personalansvar.
- Till övriga anställda kan målrelaterad ersättning utgå med belopp motsvarande högst 24 tkr.

Hälften av den målrelaterade ersättningen ska baseras på att gemensamma mål i bolagets verksamhetsplan överträffas och hälften på att avdelningens mål överträffas. Förutsättning för att målrelaterad ersättning ska utfalla på bolagsnivå är att de tre kärnaffärerna tillsammans når resultat enligt beslutad verksamhetsplan för 2019 samt att resultatet före bokslutsdispositioner, skatt och utdelad bolagsövergripande målrelaterad ersättning är positivt

Provisionsbaserad ersättning utgår till mäklare och ombud, som ombud räknas Agriaombud och bilombud.

Bolaget erbjuder anställda, utöver fast månadslön ersättning, förmåner t ex i form av rabatter på Bolagets produkter, bilförmån, lunchförmån samt hälsofrämjande åtgärder.

Under räkenskapsåret 2019 kostnadsförda totalbelopp för ersättningar:

Koncernen och moderbolaget	Fast ersättning Tkr	Rörlig ersättning Tkr	Antal personer med fast ersättning	Antal personer med rörlig ersättning
Anställda i företagsledningen	8 344		7	
Ledare med personalansvar	9 057	523	14	11
Övriga anställda	71 961	3 519	167	163
Totalt	89 362	4 042	188	174
Ombud		9 013		159
Totalt	89 362	13 055	188	333

Samtliga ovan redovisade kostnadsförda rörliga ersättningar är intjänade under räkenskapsåret 2019. Under räkenskapsåret 2019 intjänade och under räkenskapsåret 2020 utbetalda rörliga ersättningar uppgår till 4,0 Mkr. Inga ackumulerade utestående uppskjutna ersättningar föreligger.

Not 40 Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
KPMG				
Revisionsuppdrag	460	437	430	437
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		195		195
Rådgivning	190	527	190	527

Not 41 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Effekten av Coronaviruset har påverkat bolaget. Med anledning av detta har bolaget vidtagit riskreducerande åtgärder i finansförvaltningen och i den operativa verksamheten.

Not 42 Klassanalys

Koncernen och moderbolaget

Resultat per försäkringsklass

	Summa	Försäkringsklasser					Motor- Fordon ansvar mot tredje man	Summa direkt försäkring av svenska risker	Mottagen åter- försäkring
		Olycksfall och sjukdom	Motor- fordon övriga klasser	Brand och annan egendoms skada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd			
Premieinkomst brutto	846 036	55 654	214 994	381 385	19 051	11 799	124 701	807 585	38 452
Premieintäkt brutto	825 404	53 252	210 744	373 264	18 664	11 544	126 532	794 000	31 404
Försäkringsersättningar brutto	-702 453	-37 267	-253 566	-273 949	-11 279	-7 185	-95 703	-678 949	-23 504
Driftskostnader brutto	-119 173	-7 267	-28 245	-61 656	-3 240	-1 877	-16 737	-119 022	-151
Resultat av avgiven återförsäkring	51 161	-4 078	63 627	-11 359	-179	-261	3 411	51 161	
Summa	54 939	4 640	-7 440	26 300	3 966	2 221	17 503	47 190	7 749

Skövde den 13 mars 2020

Eric Grimlund
Ordförande

Magnus Karlsson

Marie Gustavsson

Camilla Bender Larson

Johan Granqvist

Christina Jörhall

Jonas Rosman
Verkställande direktör

Annika Svensson
Personalrepresentant

Michael Broholm
Personalrepresentant

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning har avgivits den 13 mars 2020

KPMG AB
Carolin Blomberg
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Skaraborg, org. nr 526000-6866

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Skaraborg för år 2019 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 78-86. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 7-65 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 78-86. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Försäkringstekniska avsättningar

Se not 25 och not 27 samt redovisningsprinciper i not 1 i årsredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Koncernens/bolagets avsättning för oreglerade skador inom försäkringstekniska avsättningar uppgår till 1 533 MSEK per 31 december 2019.

Detta är ett område som innefattar betydande bedömningar avseende osäkra framtida utfall, främst avseende tidpunkt och storlek för inträffade skador som ska regleras till försäkringstagare. Bolaget använder etablerade aktuariella värderingsmodeller för beräkningarna av oreglerade skador. Modellernas komplexitet ger dock upphov till risk för fel på grund av otillräcklig/ofullständig data eller felaktig utformning eller tillämpning av modellerna.

Koncernen/bolagets avsättning för oreglerade skador består av ett flertal olika produkter med olika karaktär såsom avvecklingstid, skademönster, antaganden om sjuklighet, inflation, diskonteringsränta, dödlighet (livräntereserven) och omkostnader.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har bedömt de aktuariella antaganden i reserveringsmetoderna genom att jämföra värderingsantagandena med bolagets egna utredningar, myndighetskrav och branschciffror.

Vi har stickprovsvis testat kontroller i företagsledningens process för bl a extrahering av data som input till de aktuariella beräkningarna.

Vi har använt våra interna specialister på aktuariella frågor för att utmana de metoder och antaganden som använts vid prognostisering av kassaflöden och värderingen av avsättningen. Vidare har vi via kontrollberäkningar verifierat att avsättningen är rimlig jämfört med de förväntade avtalsenliga förpliktelserna.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Värdering av finansiella instrument klassificerade som nivå 2 och 3

Se not 18 samt redovisningsprinciper i not 1 i årsredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Koncernen har finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde och som klassificeras i nivå 2 och 3 enligt IFRS värderingshierarki. Koncernen har per 31 december 2019 finansiella tillgångar i nivå 2 om 899 MSEK och i nivå 3 om 549 MSEK. Sammantaget motsvarar detta 45 procent av koncernens totala placeringstillgångar.

Värderingen av finansiella tillgångar som klassificeras i nivå 2 enligt IFRS värderingshierarki bygger på observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Eftersom representativa transaktioner för de aktuella tillgångarna endast finns i begränsad omfattning är det uppskattade värdet på tillgångarna svårbedömt.

Värderingen av finansiella tillgångar som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki innefattar betydande bedömningar av

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har testat nyckelkontroller i värderingsprocessen, innefattande företagsledningens fastställande och godkännande av antaganden och metoder som använts i modellbaserade beräkningar, kontroller av kvalitet i data, förändringshantering avseende interna värderingsmodeller samt företagsledningens genomgång av värderingar utförda av externa specialister.

Vi har bedömt metoderna i värderingsmodellerna mot branschpraxis och värderingsriktlinjer.

Vi har jämfört använda antaganden med lämpliga referensvärden och priskällor samt undersökt betydande avvikelser.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen

företagsledningen, eftersom de värderas baserat på indata som ej är observerbara av externa parter.

Koncernens tillgångar enligt ovan, utgörs av aktier och andelar samt obligationer och andra räntebärande värdepapper.

och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar samt av tillämpade metoder

Annat information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-6 och 70-77. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av

bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i

de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör

de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Skaraborg för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande

bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer

att upptäcka åtgärder eller försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 78-86 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

KPMG AB, Box 214, 551 14, Jönköping, utsågs till Länsförsäkringar Skaraborgs, ömsesidigt, revisor av bolagsstämman den 11 april 2019. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 1992.

Jönköping den 13 mars 2020

KPMG AB

Carolin Blomberg

Auktoriserad revisor

Hur framförs kundsynpunkter?

Kundombud och Klagomålsansvarig

I vårt kundägda bolag har vi utsett ett kundombud som även är klagomålsansvarig med mångårig och bred erfarenhet inom vårt verksamhetsområde. Kundombudet och klagomålsansvarig arbetar fristående från övriga i organisationen. Kundens behov och synpunkter är viktiga för oss och vi uppskattar att du hör av dig. Du kan med förtroende vända dig till vårt kundombud och klagomålsansvarig:

Teres Lundblad

Kundombud

0500-777 047

teres.lundblad@lfr.se

Bolaget följer upp antalet klagomål och omprövningar av beslut. Med klagomål menar vi ärenden där kunden inte är nöjd trots kontakt med ansvarig chef samt ärenden där kunden vänt sig direkt till vd eller styrelse. Begäran om omprövning av skadeärenden definieras också som klagomål.

Eftersom vi har de allra flesta kundkontakterna inom sakförsäkring är det inom detta område som vi har flest klagomål.

Antalet klagomål varierar, men det handlar om cirka 200 stycken per år. I en verksamhet med 131 554 kunder och därmed genererade kundmöten kan ingen vara felfri. Det är därför viktigt att kunderna hör av sig direkt till oss om de är missnöjda, då detta ger oss möjlighet till att utveckla och förbättra vårt kundägda bolag.

Dataskyddsombud

Dataskyddsförordningen (GDPR)

Vi har utsett ett dataskyddsombud i vårt kundägda bolag. Dataskyddsombudet är både rådgivande och kontrollerande och ska i en oberoende roll bland annat kontrollera att bolagets behandling av personuppgifter sker på ett lagligt och korrekt sätt. Du kan med förtroende vända dig till vårt dataskyddsombud:

Emmelie Birgerson Harbom

Dataskyddsombud

0500-777 071

0708-71 70 81

emmelie.birgersonharbom@lfr.se

Styrelse och revisorer

Eric Grimlund

Ordförande

Födelseår: 1967. Styrelseledamot sedan 2012, mandattiden utgår 2020.
Sysselsättning: Advokat och lantbrukare
Andra väsentliga uppdrag: Delägare Polaris Advokatbyrå HB, Styrelse-ledamot i Länsförsäkringar Liv (publ) samt Platzer Fastigheter Holding AB (publ).

Magnus Karlsson

Vice ordförande

Födelseår: 1965. Styrelseledamot sedan 2012, mandattiden utgår 2021.
Sysselsättning: Lantbrukare, Vindkraft-ägare.
Andra väsentliga uppdrag: Ordförande i Götene Elförening med dotterbolag (Kinnekulle Energi, Götene Elkraftservice)

Marie Gustavsson

Födelseår: 1972. Styrelseledamot sedan 2016, mandattiden utgår 2021
Sysselsättning: CFO med ansvar för ekonomi, HR och IT
Andra väsentliga uppdrag: Inga

Camilla Bender Larson

Födelseår: 1964. Styrelseledamot sedan 2010, mandattiden utgår 2022.
Sysselsättning: Egen företagare Swedish Menu AB, Landsbygdsutvecklare /Stf enhetschef Landsbyggsutvecklingsenheten, Jordbruksverket.
Andra väsentliga uppdrag: Styrelseuppdrag Skaraborg Invest AB.

Johan Granqvist

Födelseår: 1977. Styrelseledamot sedan 2016, mandattiden utgår 2022.
Sysselsättning: Vd Granqvist Beverage House AB, Vd VinContoret Tidaholm AB.
Andra väsentliga uppdrag: Inga

Christina Jörhall

Födelseår: 1969. Styrelseledamot sedan 2019, mandattiden utgår 2022.
Sysselsättning: Kommunikationsdirektör
Andra väsentliga uppdrag: Inga

Annika Svensson

Födelseår: 1957. Personalrepresentant FORENA, invald 2018.
Sysselsättning: Produktansvarig Lantbruk.
Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Inga

Michael Broholm

Födelseår: 1970. Personalrepresentant FORENA, invald 2019.
Sysselsättning: Skadeinspektör.
Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Inga

Fredrik Kyllén

Personalrepresentant FORENA, invald ersättare 2019.

Sandra Posse

Personalrepresentant FORENA, invald ersättare 2020.

Carolin Blomberg

Auktoriserad revisor
KPMG AB
Jönköping

Patric Eriksson

Styrelseledamot sedan 2008, har av sagt sig sitt styrelseuppdrag under 2019.

Företagsledning

Verkställande direktör

Jonas Rosman

Födelseår: 1963. Verkställande direktör, anställd 2015.

Arbetslivserfarenhet: Vd Hushållningssällskapet, Chefsekonom LRF Konsult, Affärschef LRF Konsult, Auktoriserad redovisningskonsult

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Styrelseledamot Länsförsäkringar AB, ordförande Skaraborg Invest AB, styrelseledamot Hällefors Tierps skogar AB.

Ledande befattningshavare

Dag Wennlund

Födelseår: 1963. Chef Privatmarknad, anställd 1986.

Arbetslivserfarenhet: Skadereglerare, Innesäljare privat försäkring, Privatrådgivare Bank, Försäljningschef Bank, Chef Marknadsområde Östra.

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Inga.

Johan Kullander

Födelseår: 1978. Chef Företags- och Lantbruksmarknad, anställd 2010.

Arbetslivserfarenhet: Chef Utveckling Lantbruk Länsförsäkringar AB, Lantbruksansvarig Division Bank Länsförsäkringar AB, Kreditansvarig Landshypotek.

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Inga.

Ulf Lindholm

Födelseår: 1968. Skadeförklarare, anställd 2001.

Arbetslivserfarenhet: Biträdande skadeförklarare, Stabsfunktion försäkring, Personskadereglering, Sjukgymnast, Butiks-försäljning.

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Styrelseledamot i brandskyddsföreningen.

Lena Erikson

Födelseår: 1968. Ekonomi- och fastighetschef, anställd 2001.

Arbetslivserfarenhet: Banktjänsteman Sparbanken Sverige, Ekonomichef Scandic Hotel Billingen.

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Styrelsegruppen Connect Väst Skaraborg.

Pernilla Östberg Nilsson

Födelseår: 1969. HR-chef anställd 2006.

Arbetslivserfarenhet: Personalhandläggare Tandvårdshögskolan i Malmö, Personalsekreterare Skaraborgs Sjukhus, Personalchef WESTMA.

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Inga.

David Seiving

Födelseår: 1979. Kommunikationschef anställd 2006.

Arbetslivserfarenhet: Affärsutvecklare, Chef Verksamhetsstöd.

Andra väsentliga uppdrag utanför bolaget: Styrelseledamot Nyföretagarcentrum Skaraborg.

Valberedning

Bengt Sjöberg

Född: 1953

Vice Ordförande

Mandattiden utgår 2021

Moholm

Bodil Warolin

Född: 1950

Ordförande

Mandattiden utgår 2020

Vara

Lotten Svensson

Född: 1969

Mandattiden utgår 2022

Skövde

Tommy Larsson

Född: 1951

Mandattiden utgår 2022

Tidaholm

Fullmäktige

Fullmäktige är det högsta beslutande organet i Länsförsäkringar Skaraborg. I varje kommun väljs en fullmäktigeledamot för varje påbörjat 2000-tal kunder, dock minst två ledamöter i varje kommun. Länsförsäkringar Skaraborg är kundägt och det är genom fullmäktige som våra kunder och ägare har möjlighet att påverka bolagets framtid.

Norra marknadsområdet

(mandattid utgår 2021)

Gullspång

Erik Malmsten, Gullspång
Ingemar Joby, Hova

Karlsborg

Anders Lundgren, Karlsborg
Marianne Olsson, Karlsborg

Mariestad

Andreas Holmgren, Mariestad
Gunilla Carlsson, Mariestad
Myhedin Shala, Mariestad
Lotta Haggård, Mariestad
Peter Forslund, Mariestad
Tomas Bengtsson, Mariestad

Töreboda

Erland von Hofsten, Töreboda
Pernilla Johansson, Töreboda
Ann-Sofie Eklund Karlsson, Töreboda

Västra marknadsområdet

(mandattid utgår 2020)

Essunga

Kjell Andersson, Nossebro
Tomas Eriksson, Nossebro

Grästorp

Berit Hallersbo, Grästorp
Bo Andersson, Grästorp

Götene

Ivar Virgin, Lundsbrunn
Robert Jonsson, Götene
Hanne Gustafsson, Lundsbrunn

Lidköping

Angelica Jansson, Lidköping
Boel Widenheim Eriksson, Lidköping
Göran Alfredsson, Lidköping
Per-Anders Gustafsson, Lidköping
Maria Hedén Stureson, Lidköping
Emma Häggberg, Lidköping
Torkel Zettergren, Lidköping

Skara

Christina Marmolin, Axvall
Tim Öhrberg, Skara
Karl Alexandersson, Skara
Stefan Jern, Skara

Vara

Jörgen Ehn, Vara
Malin Andersson, Stora Levene
Tallin Zahrabian, Vara
Vakant, Vara

Södra marknadsområdet

(mandattid utgår 2019)

Falköping

Anette Minaldo, Falköping
Caroline Lundberg, Falköping
Christina Steen, Falköping
Christina Vitegård Ahlenius, Floby
Gunnel Marwen Kastenman, Skövde
Kari Brattberg, Kättilstorp
Peter Risberg, Falköping

Habo

Katarina Kvarnström, Mullsjö
Markus Andersson, Habo

Mullsjö

Annika Karlsson, Mullsjö
Joachim Werich, Mullsjö

Tidaholm

Ingrid Thunström, Tidaholm
Johan Liljegrahn, Tidaholm
Sören Wärmegård, Tidaholm

Östra marknadsområdet

(mandattid utgår 2021)

Hjo

Leif Holmbäck, Hjo
Olof Carlsson, Hjo

Skövde

Anne Persson, Skövde
Meta Johansson, Skövde
Per Hollsten, Skövde
Jerker Wetterteg, Skövde
Johan Hedih, Skövde
Johan Lundqvist, Skövde
Karin Wahlström, Skövde
Lennart Bogren, Timmersdala
Karolina Sahlström, Skövde
Johan Lindblad, Skövde
Lennart Richardsson, Skövde

Tibro

Björn Karlsson, Tibro
Shu Wang Jonsson, Tibro

Nomineringskommitté

(mandattid följer respektive marknadsområde)

Göran Alfredsson, Lidköping, Västra marknadsområdet
Lotta Haggård, Mariestad, Norra marknadsområdet
Katarina Kvarnström, Mullsjö, Södra marknadsområdet
Jerker Wetterteg, Skövde, Östra marknadsområdet

hemmaplan

Hemmaplan är vår tidning om *Dig, oss och vårt Skaraborg*. Tidningen utkom med sju nummer under 2019.

Hemmaplan Privat utkom med tre numer och skickades ut till alla villaägare.

Hemmaplan Landsbyggd utkom med två nummer och skickas ut till alla som bor på landsbygden.

Hemmaplan Företag utkom med två nummer och distribuerades till företagare i Skaraborg.

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Skaraborg 2019

Länsförsäkringar Skaraborg följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiebolag, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Huvudsakliga avvikelser avser Kodens bestämmelser om kallelse och genomförande av bolagsstämma samt mandattiden för styrelsens ledamöter.

Förklaringar till avvikelserna anges nedan. En särskild avdelning om bolagsstyrning finns på bolagets webbsida och heter lansforsakringar.se/skaraborg/om-oss.

Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisorer.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Skaraborgs högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Länsförsäkringar Skaraborg, utse styrelse, revisorer, valberedning och nomineringskommitté samt besluta om ersättning till dessa. Stämman ska även besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Vid bolagsstämman delas ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete. Ordinarie bolagsstämma 2019 fastställde principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledning).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige vilka är valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 63 personer. En ledamot för fullmäktige kan sitta högst fyra mandatperioder där varje mandatperiod är tre år. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven på bolagets webbsida under rubriken Om oss, samt under rubriken Fullmäktige i årsredovisningen. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets webbsida. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Koden om kallelse till bolagsstämma på bolagets webbsida och om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget.

Information från bolagsstämman publiceras på bolagets webbsida. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma tillämpas av bolaget.

Nomineringskommitté

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd nomineringskommitté som utgörs av fyra fullmäktigeledamöter med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val

av valberedning samt ersättning till dessa. En ledamot för nomineringskommittén kan sitta högst fyra mandatperioder där varje mandatperiod är tre år. Nomineringskommitténs uppgifter och arbetsformer framgår av instruktion för nomineringskommitté, senast fastställd av ordinarie bolagsstämma för 2018 efter anpassning till bestämmelserna i Koden.

Nomineringskommittén kommer att presentera sina förslag till fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma för 2019. Vid bolagsstämman kommer nomineringskommittén att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Nomineringskommitténs ledamöter finns under rubriken Nomineringskommitté i årsredovisningen, samt på bolagets webbsida under om oss.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning utanför fullmäktige med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Dessutom ansvarar valberedningen för förslag till val av fullmäktige marknadsområdesvis samt ersättning till dessa. En ledamot för valberedningen kan sitta högst fyra mandatperioder där varje mandatperiod är tre år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av instruktion för valberedningen, senast fastställd av ordinarie bolagsstämma för 2018 efter anpassning till bestämmelserna i Koden.

Valberedningen kommer att presentera sina förslag till fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma för 2019. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Valberedningens ledamöter finns under rubriken Valberedning i årsredovisningen, samt på bolagets webbsida under om oss.

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Skaraborg ha en ordinarie revisor. Revisorn utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2019 utsågs Carolin Blomberg, KPMG AB Jönköping med revisionsteam, till revisor för bolaget.

Revisionsberättelse finns under rubriken Revisionsberättelse i årsredovisningen. Revisorn rapporterar till styrelsen vid bokslutstillfället. Fortlöpande lämnas information ömsesidigt mellan parterna.

Länsförsäkringar Skaraborgs styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för intern styrning och kontroll.

Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst fem och högst nio ledamöter. Styrelsen består för närvarande av sex ordinarie stämموvalda ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarledamöter med två suppleanter, enligt lag om medbestämmande i arbetslivet. En ledamot för de bolagsstämموvalda ledamöterna kan sitta högst fyra mandatperioder där varje mandatperiod är tre år, om inte särskilda skäl föreligger. Skälen till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och att ge nyvald ledamot rimlig tid att komma in i styrelsearbetet kombinerat med att ökade krav på fortbildning väger tyngre.

Bolagets styrelse finns under rubriken Styrelse och revisorer i årsredovisningen samt på bolagets webbsida under om oss.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen sker minst en gång per år.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja vd i dennes arbete.

Arbetsfördelning inom styrelsen och utskott

Styrelsen har inrättat revisionsutskott, risk- och kapitalutskott och ersättningsutskott. Utskottens arbete regleras i styrelsens och utskottens arbetsordningar. Utskotten rapporterar till styrelsen och sammanträdena protokollförs. Protokollen delges även styrelsen. Styrelsens och utskottens ordinarie ledamöter under året redovisas i sammanställningen nedan.

Revisionsutskottet bestod av styrelsens ordförande Eric Grimlund (ordförande) och styrelseledamöterna Marie Gustavsson och Camilla Bender Larson. Adjungerad utanför utskottet var vd Jonas Rosman. Sekreterare utanför utskottet var vd assistent Christina Gertsson.

Risk- och kapitalutskottet bestod av styrelsens ordförande Eric Grimlund, vice ordföranden Magnus Karlsson (ordförande) och styrelseledamot Johan Granqvist. Adjungerad utanför utskottet var vd Jonas Rosman och ekonomichef Lena Erikson. Sekreterare utanför utskottet var finanschef Anders Tykeson.

Ersättningsutskottet bestod av ordföranden Eric Grimlund (ordförande) och tidigare styrelseledamot Patric Erikson. Sekreterare utanför utskottet var vd Jonas Rosman.

Internrevisionsfunktionen

Styrelsen för Länsförsäkringar Skaraborg har en internrevisionsfunktion för oberoende granskning. Internrevision följer gällande lagar och regler som reglerar bolagets verksamhet. Internrevision följer även god internrevisorsed enligt internationellt ramverk för internrevision (IPPF) från Institute of Internal Auditors (IIA). Internrevision är en objektiv och oberoende funktion som granskar och utvärderar ändamålsenlighet i företagsstyrningssystemet och den interna styrningen och kontrollen, med uppgift att tillföra värde och förbättra verksamheten. Funktionen hjälper därmed organisationen att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat värdera och öka effektiviteten i riskhantering, intern styrning och kontroll samt ledningsprocesser.

Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Internrevision träffar styrelsen en gång årligen, samt avlägger kvartalsvisa rapporter. Fortlöpande rapportering sker till revisionsutskottet. Under 2019 har internrevision utförts av Maria Hansson Lindgren från LFAB.

Aktuariefunktion

I Länsförsäkringar Skaraborg utförs aktuariefunktionen av en aktuarie som har tillräckliga kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter. Aktuariefunktionen utförs i enlighet med vid var tid gällande riktlinjer, framförallt riktlinje för aktuariefunktionen och försäkringstekniska riktlinjer.

Den som ansvarar för aktuariefunktionen ska uppfylla de villkor som uppställs i externa regler avseende språkkunskaper, utbildning och erfarenhet.

Anna Wetterbrandt från LFAB har varit ansvarig för aktuariefunktionen under perioden januari-april 2019. Under maj-december 2019 har Linda Eidhagen från LFAB varit ansvarig.

Regelefterlevnadsfunktion

Regelefterlevnadsfunktionen är organisatoriskt direkt underställd vd och har, så långt det är möjligt, en självständig ställning gentemot den direkt affärsdrivande verksamheten. Funktionens övergripande mål är att säkerställa att affärsverksamheten bedrivs i enlighet med externa och interna regelverk kopplat till den tillståndspliktiga verksamheten.

Vd har fastställt en instruktion för regelefterlevnadsfunktionen. Regelefterlevnadsfunktionen träffar styrelsen en gång årligen, samt avlägger kvartalsvisa rapporter. Fortlöpande rapportering sker till vd och

revisionsutskottet. Emmelie Birgerson Harbom har varit ansvarig för regelefterlevnadsfunktionen under 2019.

Riskhanteringsfunktion

Riskhanteringsfunktionen är organisatoriskt direkt underställd vd. Funktionen är objektiv, står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker och analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till vd och styrelse i riskhanteringsfrågor.

Vd har fastställt en instruktion för riskhanteringsfunktionen. Riskhanteringsfunktionen träffar styrelsen en gång årligen, samt avlägger kvartalsvisa rapporter. Fortlöpande rapportering sker till vd, revisionsutskottet och risk- och kapitalutskottet. Sara Köllerström har varit ansvarig för riskhanteringsfunktionen under 2019.

Verkställande direktören

Sedan 1 oktober 2015 är Jonas Rosman vd för bolaget. Presentation av vd finns under rubriken Företagsledning i årsredovisningen.

Ersättning till företagsledningen

Ordinarie bolagsstämma fastställde principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen enligt not 39 i årsredovisningen på förslag av ersättningsutskottet och behandlat i styrelse

Närvaro i respektive sammanträden redovisas i tabell

Sammanträde och närvaro ordinarie ledamöter	Styrelsesammanträde	Revisionsutskott	Risk- och kapitalutskott	Ersättningsutskott
Antal sammanträden:	11	7	9	3
Närvaro vid respektive sammanträde:				
Eric Grimlund	11	7	9	3
Magnus Karlsson	11		8	
Johan Granqvist	11		7	
Marie Gustavsson	11	6		
Camilla Bender Larson	10	5		
Christina Jörhall (tillträdde 2019-04-11)	9			
Patric Eriksson (avgick 2019-09-30)	5			
Marie Klingspor (avgick 2019-04-11)	2	1		
Arbetsgagarrepresentanter				
Annika Svensson	11			
Michael Broholm (tillträdde 2019-04-11)	2			
Lars Jildenäs (avgick 2019-04-11)	9			

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den **finansiella rapporteringen** 2019

Denna rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2019 har upprättats i enlighet med Koden. Rapporten är inte en del av den formella årsredovisningen och rapporten är inte granskad av bolagets revisorer.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och verkställande direktören inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i interna styrdokument i form av policys, riktlinjer och instruktioner.

Revisionsutskottet har inrättats av styrelsen och är ett beredande utskott till bolagets styrelse vars ledamöter är oberoende i förhållande till bolaget och företagsledningen. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda revisionsfrågor och för att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering, regelefterlevnad och övrig intern styrning.

Risk- och kapitalutskottet ansvarar för att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och fattar beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Utskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av den riktlinje som styr bolagets finansförvaltning. Utskottet granskar och bereder riskrapporten i syfte att säkerställa dess ändamålsenlighet och omfattning, därutöver bidrar utskottet till egen risk och solvensanalys bland annat genom att stödja i framtagande av scenarier och stresstester.

Ersättningsutskottet bereder och beslutar kring ersättning till verkställande direktören vilket sedan anmäls i bolagets styrelse samt bereder principer för ersättning och andra anställningsvillkor för övriga anställda i företagsledningen och till anställda som har det övergripande ansvaret för någon av bolagets centrala funktioner.

Utskotten rapporterar till styrelsen, mötena protokollförs och delges styrelsen.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar intern styrning och kontroll avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och enhetsnivå. Kvartalsvis sker uppföljning till styrelse och företagsledning av bolagets totala risknivå.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade ar-

betsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av arbetet med kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad. Ett kontinuerligt arbete är att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets intranät. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal. Kommunikation med våra kunder och allmänhet sker främst via pressinformation samt genom vår webbsida, där bolagsinformation utformas enligt Svensk kod för bolagsstyrning.

Uppföljning

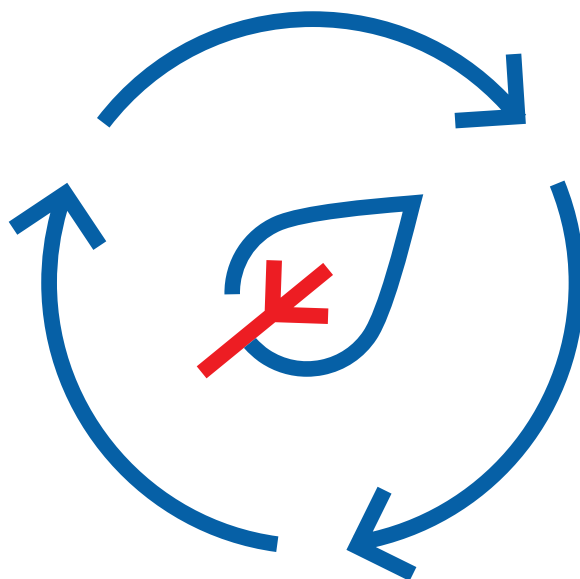
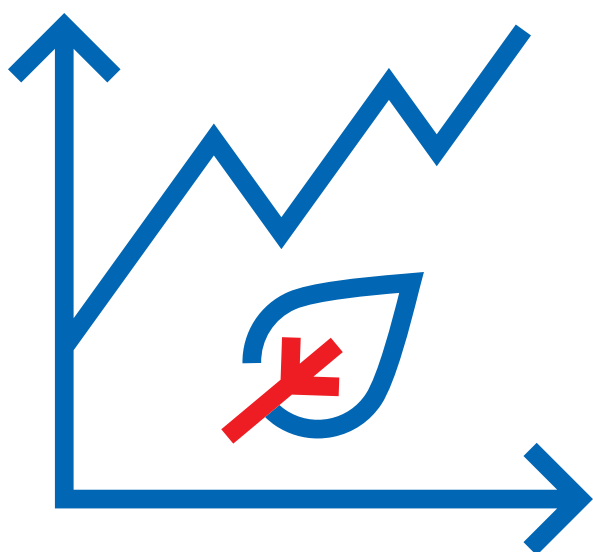
Uppföljning sker månadsvis genom en rapport över den finansiella utvecklingen. Denna uppföljning går till styrelse, risk- och kapitalutskott och riskhanteringsfunktion. Kontinuerligt upprättas Läget i Länet som informerar om bolagets utveckling. Varje kvartal hålls muntlig information till all personal.

En oberoende granskningsfunktion, Internrevisionsfunktionen, är inrättat i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevisionsfunktionen rapporterar till bolagets styrelse.

Regelefterlevnadsfunktionen har till uppgift att fortlopande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera regelefterlevnadsrisker, det vill säga risk för sanktioner enligt lag eller föreskrift och risk för finansiell förlust. Rapportering sker till styrelsen och vd. Funktionen riskhantering har till uppgift att enligt Finansinspektionens riktlinjer följa upp bolagets risker.

Länsförsäkringar Skaraborg

Hållbarhetsredovisning

Hållbarhetsredovisning och lagstadgad hållbarhetsrapport Länsförsäkringar Skaraborg

1. Inledning

Länsförsäkringar Skaraborg har funnits sedan 1842. För oss har hållbarhet varit viktigt ända sedan starten. Vi är övertygade om att ett ansvarsfullt erbjudande inom bank, försäkring, pension och fastighetsförmedling ger ett ökat värde till kunderna och bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Lika viktigt som att täcka förluster vid skador är att förebygga skador. Därför arbetar vi hela tiden med att skapa trygghet i samhället för dig som kund. Varje skada som kan undvikas är ett steg mot en mer hållbar miljö.

Som kund i vår bank är vi måna om att din ekonomi läggs upp på ett hållbart sätt där lån, amorteringar och sparande ska vara i balans. Genom att vi delar med oss av vår och andras kunskap kan vi förebygga skador, skapa trygghet och bidra till att utveckla ett hållbart Skaraborg.

Vi kallar det: **Vi bryr oss!**

Våra värdegrunder är:

Mission: Skapa trygghet och möjligheter tillsammans

Vision: Kundernas val och konkurrenternas förebild

Affärsidé: Skapa värde för kund i försäkring, bank och Fastighetsförmedling

2. Länsförsäkringar Skaraborg i korthet

Länsförsäkringar Skaraborg har en kundrelation med mer än var tredje Skaraborgare, vilka var och en i snitt har fyra kundengagemang hos oss. Bolaget ägs lokalt av våra försäkringstagare.

Antal kunder	2019	2018	2017	2016
Bank	45 008	43 110	40 845	38 126
Livförsäkring	31 082	31 449	31 693	31 617
Sakförsäkring	108 667	107 601	106 718	104 180

Bolaget är marknadsledande inom försäkringar för såväl privat, lantbruk som företagssegmenten. Marknadsandelarna är höga och har stärkts ytterligare, särskilt bland nya kunder till banken, som växer kraftigt.

Antal anställda är 188 stycken, att jämföras med 173 stycken 2018.

3. FN:s globala hållbarhetsmål

Under 2019 har en gemensam målbild för Länsförsäkringsgruppen tagits fram. Länsförsäkringsgruppen har identifierat att sju av de globala målen är mest relevanta för verksamheten utifrån var vi har störst möjlighet att bidra positivt och minska negativ påverkan. Arbetet har utgått från Länsförsäkringars väsentliga hållbarhetsfrågor, påverkansgrad, identifierade risker och möjligheter. I Länsförsäkringar Skaraborg har vi sedan gjort ytterligare en prioritering av vilka mål vi ser att vi kan bidra mest till: mål 3, 10, 12 och 13. Nedan följer ett axplock av aktiviteter vi jobbar med.

FN:s mål 3- Hälsa och välbefinnande

Det tar sikte på förebyggande insatser som främjar till exempel psykisk hälsa och minskar antalet dödsfall och skador i trafiken. Här har vi gjort insatser som Skärnhjälpen, MissLyckad och Camp Blåljus.

FN:s mål 10- Minskad ojämlikhet

Vi arbetar med inkludering och mångfald. Vi har tillsammans med övriga Länsförsäkringsbolag i väst-Sverige och Göteborg Film Festival jobbat med initiativet United Directors som handlar om att lyfta kreativ skärmtid där unga får vara aktiva skapare istället för passiva konsument. 327 högstadiel elever har spelat in och regisserat filmen Statsministern Lyssnar där de fritt har fått tolka frågan "Vad hade du berättat om du haft maktens uppmärksamhet?". Genom att använda skärmen som ett kreativt verktyg kan skärmtiden förvandlas från ett problem till något positivt som dessutom ger unga en röst i en värld som så ofta annars är styrd av den vuxna makten. Projektet fortsätter även under 2020.

Andra exempel är att vi stöttar föreningar med sponsring. Vårt samarbete med ett integrationsprojekt i Habo där infödda svenska ungdomar blir faddrar till nyanlända är ett annat exempel. Även i vår interna rekryteringsprocess är mångfaldsperspektivet viktigt.

FN:s mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

Ett mål som vi jobbar mycket med. Vi ger våra kunder tips och råd för att minska risken för till exempel vattenskador, inbrott och bränder. Vi använder begagnade reservdelar vid bilreparationer. Målet tar

sikte på ett effektivt nyttjande av naturresurser, minskade utsläpp och avfall.

FN:s mål 13 – Bekämpa klimatförändringen

Ytterligare ett mål där vi sticker ut. Målet tar sikte på att bekämpa och sprida kunskap om klimatförändringar och dess konsekvenser. Här har Länsförsäkringsgruppen tagit stor plats. Vi har satsat på naturskadesamordnare som ska driva frågan lokalt. Temat för bolagets våravslutning med personalen var Matkultur och klimatmat. Dessutom har personalen genomgått en webbutbildning, Klimatkontot, för att se vilket klimatavtryck man själv bidrar med.

De övriga tre utvalda målen är mer generella och arbetas med dagligen hos oss. De är:

FN:s mål 8- Anständiga anställningsvillkor och ekonomisk tillväxt

Här jobbar vi till exempel med att anlita lokala hantverkare och verkstäder. Vi investerar i bolag som har bra arbetsvillkor.

FN:s mål 16- Fredliga och inkluderande samhällen

Detta gör vi genom att förhindra penningtvätt och säkerställa att mutor inte tas emot. Vi har en hög affärsetik i vår egen verksamhet.

FN:s mål 17- Genomförande och globalt partnerskap

De globala målen kan bara förverkligas om vi samarbetar. För Länsförsäkringar är samarbete mellan bolagen en förutsättning för verksamheten, samt en viktig del i utvecklingen att samarbeta med branschkollegor, organisationer, företag och kommuner.

4. Vår hållbarhetspolicy

4.1 Vi bryr oss – Hållbarhetsarbetets inriktning

Frågor om ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet har för Länsförsäkringar alltid varit mer en naturlig del av verksamheten än en vald strategi. En hållbar utveckling för Skaraborg är viktigt för våra kunder och därmed för oss som kundägt bolag. Som det heter i bolagets mission: Vi skapar trygghet och möjligheter tillsammans. Genom att vi delar med oss av vår och andras kunskap kan vi förebygga skador, skapa trygghet och bidra till att utveckla ett hållbart Skaraborg. Vi ska årligen göra en handlingsplan och summera årets arbete med en hållbarhetsredovisning som en del i vår årsredovisning.

- Hållbarhetsarbetet målsätts inte separat utan hållbarhetsperspektivet ska präglade all målstyrning i bolaget.

4.2 Miljö

Vi engagerar oss i vår hemmaplans utmaningar inom miljö och klimat. Vårt bästa sätt att värna om miljön är att minska antalet skador och minska effekterna av redan inträffade skador.

- Vi ska påverka våra kunder, leverantörer och andra närstående intressenter i riktning mot ett hållbart samhälle med miljöansvar.
- Vi ska genom vårt skadeförebyggande arbete hjälpa våra kunder att förhindra och vara förberedda om skada uppstår. En årlig skadeförebyggande plan ska upprättas.
- Vi ska i våra processer arbeta för att minska vår egen miljöbelastning.
- Vi ska genom kontinuerlig kompetensutveckling höja vår medvetenhet i hållbarhets- och miljö frågor.

4.3 Samhällsengagemang

Vårt samhällsengagemang bygger på att vi ska vara aktivt ansvarstagande. Den verksamhet som vi bidrar med ska öka tryggheten i samhället.

- Vi ska använda sponsring som en metod att stimulera ett hållbart föreningsliv.
- Vi ska bidra till en utveckling av Skaraborgs näringsliv genom aktivt engagemang i intresseorganisationer som driver näringslivsutvecklingen i Skaraborg inom områden såsom kompetensutveckling, infrastruktur och företagsutveckling.
- Vi ska främja satsningar som bidrar till psykisk hälsa hos våra kunder. Psykisk ohälsa ökar risken för sjukskrivningar, risken för brott och så vidare.
- Vi ska aktivt engagera oss i att skapa förutsättningar för integration och mångfald i samhället. Utanförskap ökar risken för långtidssjukskrivning, arbetslöshet och det finns även en risk i att hamna i kriminalitet.

4.4 Hållbar ekonomi

Området hållbar ekonomi handlar både om hanteringen av bolagets egen ekonomi och det sätt på vilket vi hjälper våra kunder och ägare med ekonomiska tjänster. Allt för att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling för bolaget och våra kunder. God etik

och iakttagande av miljöhänsyn utgör en förutsättning för ett företags långsiktiga utveckling.

- Vi ska erbjuda tjänster och produkter på ett sätt som skapar hållbar ekonomi för våra kunder och ägare.
- Vi ska ta hänsyn till hållbarhetsperspektivet vid våra egna upphandlingar.
- Vi ska investera vårt kapital ansvarsfullt.
- Vi hanterar aldrig egna eller närståendes ärenden.
- Vi arbetar dessutom aktivt för att motverka penningtvätt och vi har regelverk som motverkar just penningtvätt men även mutor, otillbörliga förmåner, marknadsmissbruk, bedrägerier och insiderinformation.
- Investeringar som inte uppfyller rimliga etiska och miljömässiga krav ska inte fullföljas eller ska avslutas om sådana uppmärksammas i befintliga investeringar.

4.5 Personal

Personalen är bolagets viktigaste resurs och är avgörande för att driva och utveckla verksamheten samt för ett effektivt hållbarhetsarbete. HR-policy tillsammans med Uppförandekod utgör grunden för bolagets arbete med personalrelaterade frågor.

5. Hållbarhetsrisker och väsentlighetsanalys

Väsentliga hållbarhetsrisker och frågor ska identifieras och prioriteras i samverkan med prioriterade intressenter: kunder tillika ägare, medarbetare, leverantörer, samarbetspartners, intresseorganisationer och myndigheter. Vi har låtit våra fullmäktigeledamöter besvara en enkät angående vad de tycker är de viktigaste hållbarhetsfrågorna för oss. Vi har låtit denna vara grund för vår väsentlighetsanalys som sedan har bearbetats i hållbarhetsrådet. Detta har lett fram till nedanstående prioriterade hållbarhetsaspekter.

Även under 2020 kommer enkäten att skickas ut till våra ägarrepresentanter.

5.1 Våra prioriterade hållbarhetsaspekter

Hållbarhetsaspekt	Aktivitet/Uppföljning
Miljö Förhindra och begränsa skada	Aktiviteter samlade i den skadeförebyggande planen. Följs upp av Hållbarhetsrådet.
Personalrelaterade Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare	Arbete med arbetsgivarvarumärket till exempel genom samarbete med Studentkåren. HR följer upp genom medarbetarundersökningar. I länsförsäkringsgruppen mäts också generellt arbetsgivarvarumärkets styrka.
Samhällsengagemang Starkt engagemang i lokala samhällets utveckling och tillväxt.	Via den skadeförebyggande planen, genom sponsring enligt "Riktlinje sponsring" och även genom engagemang i föreningar med fokus på att utveckla Skaraborg, såsom Ung Företagsamhet och Nyföretagarcentrum. Följs upp i marknadsrådet och genom varumärkes- och kundnöjdhetsmätningar.
Ansvarsfulla investeringar Vi ska erbjuda bra, trygga produkter och tjänster. Investera kapital ansvarsfullt med hänsyn till etik och miljö.	Via utbildningar av bankpersonal. Swedsec med årlig kompetensuppdatering. Banken använder sig av Morningstar för att få en oberoende klassning av fonderna. Regelefterlevnaden följs upp månatligen genom stickprover och rapporteras till gemensamma banken kvartalsvis.

Förklaringar till förkortningar

- Den skadeförebyggandeplanen - En plan över de skadeförebyggande aktiviteter som ska genomföras under året.
- Morning Star - Jämför och ger hållbarhetsbetyg på olika investeringsfonder.
- Gröna investeringar- investeringar med miljö- och etiskt förtecken.

5.2 Axplock av hållbarhetsrelaterade mål i bolaget

Mål	Uppnått målet
NPS över 60, fr o m Q2 51. 9 av 12 mån Mäter kunders sannolikhet att rekommendera företaget till andra	51,4
NPS-attraktiv arbetsgivare Över 50	55
Skadefrekvens brand 2,54 promille, ska inte öka. På 5 års sikt ner till 2,02 promille	Ja
Riskpremie Vatten VH får ej öka i förhållande till medelpremien	Ja
Besiktningar i samband med inbrott, privat minst 50 stycken	Ja
Kundaktiviteter med skadeförebyggande inriktning, minst 60	Ja
Servicebesök vatten och brand minst 450 stycken	Ja
Rekommendera kund till familjejurist	Ja
Skapa och genomför event med hållbarhets-tema riktat till barn/unga, minst 5 stycken	Ja
Hälsoprodukter sålda, enligt fastställd nivå	Ja
Kundmöten Företag och Lantbruk, <u>sammanlagt</u> för alla avdelningar 1 600 stycken	Nej
Registrera kunders e-post adresser, min 150 stycken per anställd på berörd avdelning	Ja
Kreditförluster mindre än 1,2 Mkr (utgår från samma mätmetod som 2018)	Ja

6. Miljö- och klimatrisker

Hållbarhetspolicyn anger de ramar som bolaget ska förhålla sig till vid externt och internt hållbarhetsarbete.

6.1 Förhindra och begränsa skador

Att undvika en skada är alltid eftersträvarsvärt, inte minst för att minska lidande för våra kunder. En skada är också förenad med stora kostnader och varje förhindrad eller begränsad skada är en stor vinst för miljön.

6.2 Betydande miljöaspekter

Störst miljöpåverkan har brand-, vatten-, och motorskador. Länsförsäkringars skadeförebyggande arbete bidrar till en minskad miljöpåverkan med bland annat mindre avfall, kemikalier, energi, material, transporter och andra resurser. Minskat antal skador och lägre skadekostnader är bra för bolagets affär, våra kunders egen ekonomi och över tid påverkar

detta även våra kunder och ägares premiekostnader positivt.

Skadeavdelningen har som mål att skadefrekvens brand inte ska öka. Ingångsvärdet var 2,54 promille och vi landade på 2,49 för verksamhetsåret 2019. Långsiktigt, på 5 år, kunde en sänkning av skadefrekvensen med 20 procent vara ett rimligt mål.

Hur hanterar vi en större brandskada hållbart?

Vi försöker alltid att arbeta tillsammans med försäkringstagaren för att ta ett hållbarhetsansvar i skaderegleringen. Störst effekt får vi i de större bränderna inom lantbruk och företag där möjligheterna är fler. Vi kan då på plats ta hand om betong och sten som krossas och använda till ny fyllning vid återuppbyggnad. Vi gör besparingar på transporter av material fram och tillbaka. Transporterna till deponi minskar betydligt. Vi återanvänder materialet och köper inte nytt fyllnadsmaterial utan sparar på de naturliga resurserna som grus och berg.

Järnskrot omhändertaras och smälts ned till nytt stål. Brandskadad spannmål, kan säljas till biogas. Trä blir till flis och används till uppvärmning.

Det är inte bara bra för miljön att arbeta på detta sätt. Vi minskade kostnaderna med cirka 2,1 Mkr i en enda skada genom att arbeta hållbart. Riktigt grymt!

Nedan redovisas de omhändertagna massorna i våra skador över 1 Mkr.

Omhändertaget material i skador över 1 Mkr	2019	2018
Skrot i ton, som blir nytt stål	74	112
Betong/ Sten i ton, som blir fyllnadsmassa	244	1 066
Trä i ton, som blir flis	127	180
Spannmål i ton, som blir biogas	18	900
Eternit i ton	20	65
Övrig deponi i ton	129	476

Vad gör vi för att förebygga vattenskador?

Vattenskador är den vanligaste typen av skada i våra bostäder. Varje år inträffar över 100 000 vattenskador i Sverige. En genomsnittlig vattenskada i ett hem innebär runt 300 kilo koldioxidutsläpp. Statistik visar att det sker fler vattenskador i kök än i badrum. Ett kök har många vattenanslutningar som kan börja läcka.

Vattenskador kan undvikas genom val av rätt material, metoder och genom installation av vattenlarm och vattenfelsbrytare. Vi informerar löpande kunder och entreprenörer om hur de kan minska riskerna för vattenskador.

Under 2019 har vi besökt 464 kunder i deras hem och hjälpt dem med att gå igenom deras utrymmen där det finns vatten. På detta sätt kan vi förhindra många skador och därmed kostnader både för försäkringstägaren och bolaget, samtidigt som vi får en nöjdare kund som känner att vi bryr oss.

Exempel på vad vi gör för att begränsa och minska andra typer av skador

- Länsförsäkringars forskningsfond identifierar och undersöker dagens och morgondagens trygghetsutmaningar i samhället. Detta gör att vi kan driva utvecklingen mot hållbara och bra produkter. En kunskapsbaserad trygghetsutveckling för att begränsa skador.
- Bolaget har en nollvision för bränder som i ett första steg tar sikte på att halvera antalet brandskador. En aktivitet i riktning mot nollvisionen har varit kampanjen "Sveriges största brandövning" där kunder uppmanats att brandöva i sin egen bostad.
- Servicebesök hos privatpersoner samt företag och lantbruk där de får tips för att förbättra sitt brandskydd.
- Servicebesök hos både privatpersoner samt företag och lantbruk för att förebygga stöld och inbrott.
- Vi bidrar till att utbilda elever i årskurs 8 i bland annat livräddning och släcka bränder genom Camp Blåljus som är ett samarbete med bland annat Polisen, Räddningstjänsten och Brandskyddsföreningen.
- Vi erbjuder utbildningar för föräldrar i LABC (livsfarligt läge, andning, blödning och chock).
- Vi erbjuder babyskydd (bilbarnstol för de allra minsta) via NTF.
- Vi mäter andelen begagnade bildelar vi använder vid reparationer.

Genom att använda begagnade originaldelar minskar vi sopberget och sparar pengar och jordens resurser. Vi har använt 12 procent begagnade delar i våra skadereparationer. Konkurrensen om begagnade bildelar har ökat och därmed gjort det svårare att få tag i. En begagnad motorhuv ger en CO2 besparing på 235,9 kg.

Vårt skadeförebyggande arbete följs årligen upp i Hållbarhetsrådet, enligt den skadeförebyggandeplanen.

6.3 Klimat och väderrisker

Den globala uppvärmningen med extrema väderhändelser som stormar, skyfall, översvämningar och torka får stora samhällsekonomiska konsekvenser. För försäkringsverksamheten är den globala uppvärmningen en finansiell risk som över tid är svåröverblickbar och som kommer att innebära en risk för ökade utbetalningar för väderrelaterade försäkringsskador.

I Skaraborg har vi under året som gått drabbats hårt av sommarens hagelskador i framförallt Lidköpingsområdet. Det är bolagets mest kostsamma skadehändelse genom tiderna. En del av skadekostnaderna täcks av återförsäkringen. Det är första gången återförsäkringen har kopplas in för en hagelskada. Totalt sett så ligger våra naturskadekostnader på ca 10 procent av egendomsskadekostnaderna, under tiden 2010-2019.

Ett aktivt arbete bedrivs av LFAB för att påverka beslutsfattare rörande samhällsbyggande och klimatrisker. Länsförsäkringar finansierar även forskning kring hur klimatförändringarna påverkar försäkringsbranschen, kunder och övriga samhället, i samarbete med SMHI. Vi har utvecklat rutiner för att hantera katastrofskador.

Klimatrisker innebär även en finansiell risk för våra investeringar. Bolag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen riskerar att bli så kallade strandade tillgångar i takt med ökat reglering för att nå 2-gradersmålet. Även verksamheten i andra bolag som vi investerar i kan påverkas av klimatförändringar. Länsförsäkringar har sedan 2016 minskat risken i sina investeringar genom avyttring av innehav i ett stort antal kolbolag och detta arbete fortsätter.

6.4 Vår egen miljöpåverkan

Bolagets egen direkta miljöpåverkan är relativt begränsad och består främst av tjänsteresor, uppvärmning och el i kontorslokaler samt pappersutskrifter. Utvecklingen av digitala tjänster leder till färre pappersutskick till kunder vilket minskar miljöpåverkan samtidigt som informationen blir mer tillgänglig för kunderna.

Riktlinjer finns för tjänsteresor och för att minska koldioxidutsläppen rekommenderas digitala möten via Skype, samt tåg istället för flyg, där det är möjligt.

Bolaget har tolv företagsbilar. Av dessa var tre bilar klassade som miljöbilar vid inköpstillfället. Sex av bilarna är klassade enligt avgasnormen Euro 6 men då de drivs med fossila bränslen så är de inga så kallade

miljöbilar. Vi har inte kunnat köpa in gas- eller elbilar då de i nuläget inte klarar att täcka de ytor som vi kör på, varken avseende räckvidd eller möjlighet att tanka.

Med våra LF-bilar har vi kört 20 678 mil (21 720 mil). I personalens egna bilar har vi kört ytterligare 30 414 (28 031) mil. Totalt har vi kört 51 092 (49 751 mil) i tjänsten.

Vid inköp av nya bilar till bolaget ska vi alltid undersöka möjligheten att köpa in miljöklassade bilar. Andra viktiga parametrar vid inköp är säkerhet, arbetsmiljö och funktion. Utvecklingen av miljöbilar går framåt och vid nästa inköp av bil kan förutsättningarna vara bättre.

I våra fastigheter används förnybar el, genom 100 procent vattenkraft via elkraft och fjärrvärme för uppvärmning.

7. Personalrelaterade och sociala risker

7.1 Personal

Personalen är bolagets viktigaste resurser. Med sina specialist- och yrkeskompetenser är de avgörande för att driva och utveckla verksamheten. Att inte kunna rekrytera och behålla personal utgör en risk för verksamheten. Mångfald, kompetensutveckling, lärande, arbetsmiljö och hälsa samt trivsel är viktigt för att bidra till att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats.

Öppenhet och mångfald är en del av vår affärskultur och det är vår övertygelse att olikheter är avgörande för att kunna utveckla affären.

All nyanställd personal får en bolagsövergripande introduktionsutbildning. Dessutom får alla en individuell introduktion utifrån sitt eget arbetsområde. Utbildningsbehovet hos anställda går igenom på medarbetarsamtalen årligen, där en individuell utbildningsplan fastställs.

Utmattningsrisk hos personal på grund av för hög arbetsbelastning är ytterligare en risk för bolaget. De årliga medarbetarsamtalen försöker fånga upp detta. Dessutom har vi en arbetsmiljökommitté som svarar för planering, handlingsplan och övervakning av arbetsmiljön.

Alla anställda har en sjukvårdsförsäkring där sjukvårdsrådgivning, samtalsstöd och förebyggande hälsotjänster ingår.

Medarbetarundersökning görs årligen och fångar upp personalrelaterade risker. Undersökningen resulterar

i avdelningsvisa handlingsplaner som också följs upp på avdelningsnivå. Faktorer som följs upp är bland annat upplevd arbetssituation, arbetsmiljö, jämställdhet, trivsel och utvecklingsmöjligheter.

Vi mäter också hur de anställda upplever samarbetet med sin närmsta chef, ett så kallat Ledarskapsindex. Detta för att bolaget ska kunna ge rätt stöd och insatser för att utveckla bolagets chefer. Årets utfall blev 83, ett mycket bra värde. Tidigare års mål har varit att vi ska nå över 70.

Personalinformation	2019	2018	2017
Total sjukfrånvaro som andel av ordinarie arbetstid, procent	2,7	2,5	2,4
Andel av tillsvidareanställda som är kvinnor, procent	55	58	56

HR-policy och Uppförandekod utgör grunden för bolagets arbete med personalrelaterade frågor. Vi vill att människor ska känna förtroende och tillit till hur vi hanterar och förvaltar våra kunders behov. Etik och moral är viktigt för att uppnå detta. Riktlinje för likabehandling inkluderar hur jämställdhets- och diskrimineringslagen tillämpas.

Åldersfördelningen i bolaget 2019:

Ålder	0-29	30-39	40-49	50-59	60-
Antal	20	39	55	61	13

7.2 Sociala risker

Nöjda kunder är viktigt för oss. En stor risk för vår verksamhet vore om inte våra kunder och ägare väljer oss som bank och försäkringsaktör. Därför är det viktigt för oss att fånga upp våra kunders synpunkter. För att följa upp hur kunderna upplever oss och verksamheten så har vi både kundundersökningar och ett kundombud som också är klagomålsansvarig i bolaget. Vi erbjuder även möjlighet till omprövning av skadeärenden i vår interna skadeprövningsnämnd.

Kunder vände sig under 2019 till skadeprövningsnämnden i 144 skadeärenden, att jämföra med de dryga 36 000 skador som vi reglerar varje år. Ett bra mått på att våra kunder är väldigt nöjda med oss i vår skadereglering.

Under året har två försäkringstagare vänt sig till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) för att få sina skador prövade av extern part. Det första ärendet gäller en omkullåkning i skidbacken, där axeln skadats. Försäkringstagaren önskade fler dagars ersättning för

reseavbrott än vad vi redan ersatt. ARN gick på vår linje och gav avslag på kundens begäran. Det andra ärendet, ett bankärende, där vår kund blivit uppring av en person som uppger sig arbeta på Länsförsäkringars säkerhetsavdelning. Efter mycket påtryckningar knappar kunden in sitt BankID och bedrägeriet är ett faktum när pengar flyttas från kundens konto. ARN gick delvis på kundens linje och gav bifall till delar av kundens krav. Vi följer rekommendationen och har ersatt kunden.

Vi har haft fem ärenden i Personförsäkringsnämnden (PFN). Fyra av ärendena gäller olycksfallsförsäkringen 60 plus. Det handlar om olika tillbud där personerna har ramlat men där fallet i sig inte är orsaken till skadorna som upptäckts i samband med tillbudet. I alla ärendena har PFN avslått försäkringstagarnas krav. För att veta att vi möter våra kunder på det sätt de förväntar sig när de är i kontakt med oss genomför vi även kundundersökningar. Medarbetaren får sitt eget resultat utifrån sina kundmöten och underlaget ger därför goda möjligheter att utveckla våra kundmöten.

Mål inom personalrelaterade och sociala risker	2019
NKI, generell nöjdhet över 92 minst 3 av 4 kvartal	Målet har uppnåtts
NPS, hur gärna kunden vill rekommendera oss till andra, över 51	Målet har uppnåtts
Ledarskapsindex minst 70	Målet har uppnåtts

7.3 Samhällsengagemang

Samhällsengagemang är ett av våra prioriterade hållbarhetsområden. Vårt engagemang omfattar människors vardag och inkluderar hela vår verksamhet, allt ifrån skadeförebyggande råd, sakförsäkringar, till pensionssparande och banktjänster. Målet är alltid detsamma, att ge människor och företag förutsättningar att leva i trygghet. Ett engagemang i det lokala samhällets utveckling och tillväxt.

Vårt samhällsengagemang visar sig bland annat i:

- Priset Ung Växtkraft som vi tillsammans med LRF delar ut. Ung Växtkraft uppmuntrar unga entreprenörer att driva företag och hålla landsbygden levande.
- Grönt Kort för Fair Play - Koncept för att främja ett schyst uppträdande på planen inom idrott.
- Stödjer idrottsföreningar för bland annat handikappade.

- Sponsring av ett stort antal föreningar inom idrott och kultur.
- Deltagande i näringslivsorganisationer och nätverk för utveckling av företagande i Skaraborg och för att stimulera fler till att starta företag.
- Satsning på att stärka unga fotbollsdomare tillsammans med Västergötlands Fotbollförbund i konceptet UngDomare.

Vi har åt våra försäkringstagare förhandlat fram ett mycket fördelaktigt pris på hämtning av avfall. Det är ett samarbete med XR Logistik. Detta är istället för den försäkringslösningen vi hade tidigare tillsammans med Håll Sverige Rent. Vi tycker det är viktigt att hjälpa till att göra Skaraborg renare och säkrare.

8. Korruptionsrisker och ansvarsfulla investeringar

För Länsförsäkringar är det väsentligt att ha en god regelefterlevnad och på bästa möjliga sätt förhindra att verksamheten utnyttjas för korruption, bedrägerier, penningtvätt och finansiering av terrorism. Inom Länsförsäkringar bedrivs ett omfattande arbete för att begränsa dessa risker. Vägledande styrdokument är uppförandekod, policy för anställdas, uppdragstagares och närståendes egna affärer, riktlinje för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och bolagets säkerhetspolicy.

Genom att upprätta en god kännedom om kunderna bland annat genom dokumentation i bolagets kundhanteringssystem, aktiv övervakning och rapportering av transaktioner sker ett systematiskt arbete för att minska risk för penningtvätt, finansiering av terrorism och bedrägerier. Vid misstanke om oegentligheter rapporteras detta till vår gemensamma bank. Kundkännedomsprocessen övervakas och kontrolleras av Länsförsäkringar Banks regelefterlevnadsfunktion. När nya produkter, tjänster eller distributionskanaler introduceras, samt vid omorganisationer, görs en riskbedömning. Ett gemensamt system finns inom länsförsäkringsgruppen för avvikelserapportering.

Länsförsäkringar tar avstånd från all form av korruption och otillåtna förmåner. Det övergripande syftet med bolagets anti-korruptionsarbete är att vägleda medarbetarna i hur de undviker att ge och ta emot gåvor och representation som kan väcka misstanke om att syftet är för privat vinning eller för att främja tredje mans intresse.

Vi genomför regelbundet en genomlysning av bankens alla risker i syfte att utvärdera risken för förekomst av mutor och annan otillåten påverkan. De områden som beaktas är exempelvis respektive bolagsverksamhet, storlek och organisation, marknad, kunder, distributionskanaler, samarbetspartners, sponsring samt inköp.

I syfte att motverka, stoppa brott eller misstanke om brott i verksamheten eller nära verksamheten, finns en visselblåsningsrutin tillgänglig för anställda, kunder, samarbetspartners och andra knutna till verksamheten.

Vi erbjuder ansvarsfulla pensions- och sparerbjudan- den till våra kunder. Ansvarsfullt sparande handlar om att investera i bolag och tillgångar som inkluderar hållbarhet och skapar en god avkastning. Det är dessa bolag som kommer vara de som bäst hanterar risker och identifierar lösningar på lokala och globala samhällsutmaningar. En tydlig klimatrisk är till exempel att investera i bolag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen. Fossila bränslen riskerar dessutom att bli en så kallad strandad tillgång.

Vi investerar och förvaltar kundernas sparkapital i egna fonder och i externa fonder. Investeringarna genomlyses två till fyra gånger per år mot gällande exkluderingskriterier samt mot internationella konventioner inom miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption samt kontroversiella vapen.

I vår egen kapitalförvaltning gäller det att vi investerar vårt kapital ansvarsfullt. Vårt eget kapital ska investeras så att vi inte utsätter vårt varumärke för risker.

Glädjande att notera är att Länsförsäkringar ABs investeringar i Gröna obligationer tredubblades under 2019.

8.1 Försäkringsbedrägerier

Det är av stor vikt att motverka försäkringsbedrägerier för att skydda försäkringstagarna och för att hålla nere premierna. Länsförsäkringar följer Svensk Försäkrings riktlinjer kring försäkringsbedrägerier. Bedrägerier är ett område som ökar kraftigt i hela samhället. Ökningen av bedrägerier går delvis att relatera till digitaliseringen och internetanvändningen. I och med det anonymiseras bedragaren och det är lättare att exempelvis utnyttja andras identiteter. Vi ser en risk i att man via sin försäkring kan tvätta pengar. Det är inte bara en risk i vår bankverksamhet.

Bolaget har en egen utredningsverksamhet som arbetar aktivt med att motverka misstänkta bedrägerier och med förebyggande arbete. Bolaget har två utredare anställda som under 2019 utrett 188 ärenden.

9. Respekt för mänskliga rättigheter

Länsförsäkringar investerar i bolag över hela världen via egen förvaltning och via externt förvaltade fonder och mandat. Vi har till exempel under det gångna året valt att investera i en fond som riktar sig till fattiga kvinnor i utsatta länder. Man erbjuder så kallade Microlån, för att enskilda ska kunna starta eller utöka en mindre verksamhet. Detta är en möjlighet för att minska fattigdom, motverka hunger och utveckla samhällen. En bra investering för oss där vi sprider risker mer oberoende av vad som händer på den globala marknaden. Det är också en investering som styr mot flera av FNs globala hållbarhetsmål.

Länsförsäkringar ABs ägarpolicy är grunden för arbetet med ansvarsfulla investeringar. Länsförsäkringar verkar för att de bolag som Länsförsäkringar AB investerar i ska följa de internationella konventioner och överenskommelser som Sverige har skrivit under. Som konventioner om miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och kontroversiella vapen, och genom det stöd som Sverige ger till initiativ såsom FNs Global Compact och OECDs riktlinjer för multinationella bolag. Detta i enighet med våra placeringsriktlinjer.

Det finns en finansiell risk och varumärkesrisk att dessa bolag kan kopplas till kränkning av så väl mänskliga rättigheter som korruption och miljökonventioner. För att minska risken använder Länsförsäkringar AB en extern etikonsultfirma som genomlyser alla investeringar utifrån internationella konventioner för att identifiera om något bolag som vi har investerat i kan kopplas till kränkning av internationella konventioner, inklusive mänskliga rättigheter. Vid misstanke om oegentligheter inleds en dialog med bolaget i syfte att få bolaget att upphöra med kränkning, ta ansvar och vidta förebyggande åtgärder så att det inte sker igen. Länsförsäkringar ställer krav och följer upp förvaltarens arbete med att integrera hållbarhetsaspekter, inklusive mänskliga rättigheter, i sina investeringsanalyser. Länsförsäkringar uppmuntrar förvaltarna att engagera sig i påverkansdialoger med bolag. I de fall det inte hjälper exkluderas bolaget.

Resultatet av det arbetet framgår av efterföljande tabell.

Investeringar	2019	2018	2017
Antal exkluderade fossila bolag*	192	134	129
Antal reaktiva och proaktiva bolagsdialoger rörande miljö	227	34	33
Antal reaktiva och proaktiva bolagsdialoger rörande mänskliga rättigheter	65	82	87
Antal reaktiva och proaktiva bolagsdialoger rörande affärsetik	11	20	21

* Avser energi och gruvbolag med mer än 5 procent av intäkterna från förbränningskol och oljesand 2019, 20 procent av intäkterna från förbränningskol 2018-2017.

För 2019 har dialogerna ökat markant pga. vi numera även räknar dialoger som förs via investerarinitiativ där Länsförsäkringar AB ingår samt via konsult för Länsförsäkringar ABs räkning. Dock är inte antal dialoger för 2018-2017 justerade med den typen av dialoger.

Reaktiva och proaktiva bolagsdialoger rörande hållbarhet förs av medarbetare från Länsförsäkringar AB, via branschsamarbeten och investerarinitiativ, samt via konsult för Länsförsäkringar ABs räkning.

Under 2019 infördes exkluderingskriterier rörande tobaksproducenter i Länsförsäkringars egna fonder och de portföljer som förvaltas av oss. Tobaksbolagen har uteslutits då de bedöms ha en så negativ samhällspåverkan på hälsa, miljö och biologisk mångfald att de inte kan klassas som ansvarsfulla företag. Dessutom är förekomsten av barnarbete vanlig. Vid vår senaste genomlysning kunde vi konstatera att vi inte har några fonder kvar i tobaksbolag. Dessa har avyttrats.

10. Styrande dokument

Interna styrdokument ligger till grund för arbetet med hållbarhet och dess relaterade risker. En årlig översyn av interna styrdokument görs och beslutas av styrelsen eller vd. Löpande uppföljning att interna styrdokument följs görs genom egenkontroller och rutiner i verksamheten, samt granskningsfunktionernas arbete.

Länsförsäkringar Skaraborgs system för riskhantering är en företagsgenomgripande gemensam ansats där alla risker beaktas sammantaget och i relation till varandra och samtidigt utgör en integrerad del i företagets samtliga aktiviteter.

Bolaget har inrättat ett hållbarhetsråd. Rådet består av vd, kommunikationschef som är föredragande i hållbarhetsfrågor i företagsledningen, chef skadeförebygg, kundansvarig bank företag och hållbarhetsansvarig. Rådet sammanträder minst två gånger per år för att diskutera och besluta om bolagets hållbarhetsfrågor. Rapportering till företagsledning ska ske halvårsvis av kommunikationschef.

Varje år görs en genomlysning av bolagets investeringar ur ett hållbarhetsperspektiv. Rapport sker till styrelsens risk- och kapitalutskott.

11. Avslutning

Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete måste och ska genomsyra hela verksamheten för att bli framgångsrikt. Vi nöjer oss inte med att bara vara bra, vi vill vara grymt bra på det vi gör. Då är det ju extra roligt att våra kunder uppskattar det vi gör så vi bugar och tackar för utmärkelsen:

Länsförsäkringar branschbäst på hållbarhet

Länsförsäkringar utsågs av både företagskunder och privatkunder till Sveriges mest hållbara försäkringsbolag av Sustainable Brand Index - Nordens största konsumentundersökning om hållbarhet.

Vi bidrar med kunskap och kompetens till nytta för våra kunder och det Skaraborgska samhället.

Vi kallar det: Vi bryr oss!

Ordlista

Affär för egen räkning (f e r)

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag självt står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel i avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan emellertid av olika skäl visa sig avvika från slutreglerat utfall. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat respektive undervärderat, uppstår då i nästa bokslut en avvecklingsvinst respektive förlust.

Direkt försäkring

Försäkringsavtal som bolaget ingår med försäkringstagare utan förmedling av annat försäkringsbolag.

Diskontering och ränta

Trafikförsäkrings- och olycksfallsaffärerna har lång avvecklingstid. Det innebär att det kan ta många år innan en skada är slutbetald. Under tiden förräntas den avsättning som bokförs som reserv för skadan. Därför kan ett lägre belopp än det nominella avsättas som reserv, d.v.s. avsättning för oreglerade skador diskonteras med en långsiktigt bedömd diskonteringsränta.

Ej intjänade premier

En skuldpost, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs till nästkommande år.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus oreglerade skador vid årets slut minus oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar (reserver och återbäring)

Sammanfattande benämning på ej intjänade premier (premiereserv), oreglerade skador (ersättnings- och skadebehandlingsreserv) samt avsatt till återbäring.

KI-tal

Är ett nyckeltal i bank- och livaffärerna. K står för kostnader och I för intäkter. KI är relationen mellan de båda, och därmed ett kvotmått på lönsamheten i det lokala länsförsäkringsbolaget.

Kalkylränta

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, uppsamlas hos bolaget ett kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital kallas kalkylränta. Denna ränta överförs i resultaträkningen från finansrörelsen till försäkringsverksamheten. Räntan skall spegla den riskfria räntenivån för tiden motsvarande reservernas avvecklingstid, dvs. en framåtblickande genomsnittlig ränta.

Kapitalbas

Med kapitalbas menas det tillgängliga kapitalet. Ett försäkringsbolags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital.

Konsolideringsgrad sakaffär

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent. Konsolideringsgraden beräknad på detta sätt, är det mått på kapitalstyrka hos försäkringsbolag som normalt används.

Konsolideringsgrad livaffär

Förhållandet mellan livbolagets tillgångar till marknadsvärden och spararnas garanterade medel inklusive återbäringsmedel (fördelade men ej garanterade).

Konsolideringskapital sakförsäkring

Sammanfattande benämning på eget kapital, obeskattade reserver och uppskjuten skatt.

Kvardröjande risk

Om reserven för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, ska avsättning för kvardröjande risk ske.

Oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar. Denna skuldpost kallas oreglerade skador.

Periodiseringsfond

En bokslutsdisposition som tillåter en avsättning med 25 procent av årsvinsten. Varje årsfond måste upplösas efter sex år.

Placeringsstillgångar

De pengar som betalas in och som inte behövs i den löpande rörelsen placeras enligt myndigheternas föreskrifter och i övrigt på bästa sätt för att ge god avkastning och värdetillväxt. Placeringsstillgångar är en sammanfattande benämning på bolagets "lager" av statspapper, obligationer, förlagsbevis, aktier, fastigheter och lån m.m.

Premieinkomst

Motsvarar i princip under året influtna premiebelopp.

Premieintäkt

Avser den premieinkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Den del av premieinkomsten, som avser påföljande år, redovisas i bokslutet som en skuldpost och kallas ej intjänade premier.

Resultat, tekniskt och icke tekniskt

Uppdelas i resultaträkning på tekniskt och icke tekniskt resultat. Tekniskt är sakaffärernas resultat och icke tekniskt är finans- samt liv- och bankaffärens resultat.

Rörelsemarginal

Beräknas som tekniskt resultat före bokslutsdispositioner och skatt, dividerat med premieintäkter för egen räkning.

Soliditet

Förhållandet mellan konsolideringskapital och försäkringstekniska avsättningar för egen räkning uttryckt i procent. Soliditet kan även mätas som förhållandet mellan justerat eget kapital och balansomslutningen.

Solvens II

Ett för EU gemensamt och nytt framtaget regelverk för att beräkna kapitalstyrka jämfört med risk, samt krav på ändamålsenliga och dokumenterade processer för styrning och kontroll.

Solvensgrad livaffär

Samma som konsolideringsgrad livaffär, men exkluderar återbäringsmedel. Det vill säga ger högre procentsats än konsolideringsgraden.

Solvensmarginal sakaffär

Erforderlig solvensmarginal, bestäms enligt Finansinspektionens anvisningar, och är ett mått på hur stort kapital ett försäkringsbolag anses behöva. Beräkningen görs utifrån bolagets premieinkomster samt dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena och relateras till kapitalbasen.

Solvensmarginal livaffär

Den marginal som tillgångarnas värden överstiger garanterade åtaganden.

Säkerhetsreserv

Avsättning till säkerhetsreserv är en bokslutsdisposition. Säkerhetsreserven är till för att utjämna svängningar i riskförloppet.

Utjämningsfond

Skadeförsäkringsrörelse är av naturliga skäl utsatt för betydande kastningar i årsresultaten, främst beroende på antalet storskador och deras omfattning. För att utjämna dessa kastningar har till och med 1990 skattefria avsättningar kunnat ske till en fond som kallas utjämningsfond. Ytterligare avsättningar får inte göras.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare återförsäkrar bolaget helt eller delvis de tecknade försäkringarna. Man talar härvid om avgiven återförsäkring respektive mottagen återförsäkring (indirekt försäkring)

UNITED DIRECTORS.

Göteborg
Film Festival

Länsförsäkringar
Skaraborg

Bild från hållbarhetskampanjen United Directors som drog igång 2019

LÄNSFÖRSÄKRINGAR VILL ATT FLER UNGA ska känna sig inkluderade i samhället. Därför utvecklar och stöttar vi en rad initiativ som på olika sätt hjälper barn och ungdomar att må bättre. Både digitalt och i den fysiska världen.

Skövde Rådhusgatan 8, Box 600, 541 29 Skövde, 0500-777 000 | **Falköping** Storgatan 1, 521 42 Falköping, 0515-677 200 | **Habo** Jönköpingsvägen 13 A, 566 31 Habo, 036-172 400
Lidköping Torggatan 8, Box 2187, 531 02 Lidköping, 0510-777 220 | **Mariestad** Esplanaden 8, Box 32, 542 21 Mariestad, 0501-377 240 | **Skara** Stortorget 1, 532 30 Skara, 0511-241 00
Tidaholm Gamla Torget 6, 522 31 Tidaholm, 0502-777 260 | **Vara** Stora Torget 4, 534 31 Vara, 0512-797 270 | **E-post** info@LFskaraborg.se

LFskaraborg.se

Länsförsäkringar
Skaraborg